

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 6. DECEMBRA 1979

ŠTEVILKA: 46 • LETO: XXVIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

O DOSEDANJH PRIPRAVAH IN IZIDU JAVNEGA NATEČAJA ZA ZBIRANJE PONUDB ZA GRADNJO JEKLARNE 2

Priprave za izgradnjo Jeklarnice 2 so se pričele z izdelavo študij o rekonstrukciji jeklarnice (23. 7. 1971) in študijo tehnoloških postopkov, primernih za proizvodnjo jekla v železarni Jesenice (29. 6. 1972). Na osnovi teh študij je bil izdelan projekt rekonstrukcije jeklarnice (8. 4. 1973). Ta projekt je služil kot osnova pri izdelavi predloga srednjeročnega razvoja v obdobju 1976–1980. Predlog izgradnje rekonstruirane jeklarnice je bil sprejet ob sprejemanju tekočega srednjeročnega programa. V tem programu je bilo predvideno, da bo prvo jeklo v novih elektropeceh izdelano že v letu 1980.

Splošno odstopanje v dinamiki izgradnje jeklarnice v Jugoslaviji in kreditna politika v tem obdobju nista omogočala niti pričetka, kaj

še zaključitev investicije v predvidenem terminu.

V tem času smo dogradili novo hladno valjarno na Beli in druge

investicije v objekte metalurške predelave in finalizacije. S tem smo dobili tudi končno podobo potrebne jeklarnice.

V juniju 1978 je bil izdelan program izgradnje elektrojeklarnice. V tem programu je že definiran prehod na proizvodnjo kvalitetnih jekel s poudarkom na silicijevih, nerjavnih, niskolegiranih in plemenitih ogljikovih kvalitetah. Definirana je tudi zahteva po dodatni izvenpečni metalurgiji. Prvotno ocenjena vrednost investicije se iz 350 milijonov v srednjeročnem programu že povzpne na 2,2 milijardi dinarjev. Takšen program je upoštevan v poročilu o izvajanju srednjeročnega razvojnega programa 1976–1980, ki je bilo izdelano v letu 1978.

Ob izdelavi omenjenega programa izgradnje elektrojeklarnice je bila že postavljena zahteva po novi lokaciji. Zato se je Železarna takoj vključila v priprave za izdelavo urbanističnih smernic razvoja občine Jesenice in že nakazala potrebo po razširitvi na Belško polje 2.

Da bi lahko bolje ocenili velikost ter tehnično tehnološke probleme nove jeklarnice, smo pristopili k izde-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 7. strani)

V TOREK, 11. DECEMBRA, BOMO ŠLI NA REFERENDUM

Delavski sveti vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti so sklicali referendum za torek, 11. decembra 1979. Na referendumu bomo odločali o tajnem glasovanjem:

1. o sprejemu statuta SOZD Slovenske železarnice in

2. o sprejemu samoupravnega sporazuma o financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev TOZD in delovnih skupnosti.

V nekaterih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih bodo poleg tega glasovali za spremembe in dopolnitve pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov

in dela sklada skupne porabe, drugod pa bodo hkrati imeli nadomestne volitve delegatov v delavski svet ter v organe samoupravnih interesnih in družbenopolitičnih skupnosti. Torej bo na voliščih v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih v torek, 11. decembra, zelo živahno, saj nam izkušnje dosedanjih takšnih akcij

(Nadaljevanje na 3. strani)

ZAKAJ SMO PONOVO ZMANJŠALI PROIZVODNJO V TOZD ŽEKLARNA?

To vprašanje si postavljajo predvsem delavci v TOZD Žebljarna. Ni jim razumljivo, da se lahko tak ukrep v dveh mesecih dvakrat ponovi. Nobenemu delavcu ne more biti prijetno, ne glede na to, kakšne so njegove redne vsakodnevne delovne naloge, če mora zaradi »višje sile« oditi na dela v druge temeljne organizacije.

Kvalificirani žebjarji so v tem tednu že drugič odšli v več drugih temeljnih organizacij na pomožna dela. Če je posredi vzrok, ki mu pravimo »višja sila«, je tak ukrep vsem razumljiv in tudi naši samoupravni dokumenti predvidevajo, oziroma

natančno določajo postopke in ukrepe, ki jih v takih primerih izvajamo.

Tudi delavci in delavke v TOZD Žebljarna so sprejeli tak ukrep z razumevanjem in so časne raz-

(Nadaljevanje na 2. strani)

VINKO HAFNER OB 10-LETNICI SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

»Povezovanje dveh dogodkov, desetletnice združitve slovenskih železarn ter otvoritve novih proizvodnih prostorov dveh temeljnih organizacij združenega dela Veriga Lesce – tovarne industrijske opreme in orodjarnice, – na svoj način simbolizira tudi povezanost proizvodnje jekla z njegovo predelavo ter pomembnost obeh panog za naše celotno gospodarstvo,« je dejal 24. novembra v slavnostnem govoru v tovarni Verig Lesce predsednik Zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner, ko so pred prazničnim dnem republike proslavili ta dva dogodka.

Slovesnosti so se udeležili številni predstavniki slovenskih železarn, družbenopolitičnega življenja Gorenjske, več kot 2.000 zbranih pa je poleg Vinka Hafnerja prisrčno pozdravilo tudi Franca Leskoška-Luko, saj je bilo njegovo delo zmeraj tesno povezano z razvojem slovenskega železarstva.

TIO je imel doslej le 1.200, orodjarna pa 850 kvadratnih me-

trov prostora. Novih pokritih površin je 11.000, nova proizvodna dvorana pa meri kar 10.000 kvadratnih metrov. Za čisto proizvodnjo bo imel TIO 2.900, orodjarna pa 2.200 kvadratnih metrov prostora. Pri tem je Vinko Hafner dejal, da so novi prostori za 1.350 delavcev Verige pomemben uspeh, ki zagotavlja pre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sodelavec v računskem centru (IK)

S SPREJETIM SAMOUPRAVNIM SPORAZUMOM NA REFERENDUMU BOMO ODPRLI NOVO STRAN V RAZVOJU SAMOUPRAVNEGA REŠEVANJA ODPRTIH DRUŽBENIH VPRAŠANJ

Na referendumu v torek, 11. decembra, se bomo poleg drugega odločali o sprejemu samoupravnega sporazuma o financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev TOZD in delovnih skupnosti železarnice Jesenice. Odločali se bomo o samoupravni ureditvi združevanja sredstev za pokrivanje izredno plačane odsotnosti z dela za športne in kulturne delavce, ki so opredeljeni s samoupravnim sporazumom. Čeprav na pogled ne gre za nič novega, saj smo v Železarni že desetletje in več dajali vsako leto od 5000 do 5800 dni izredno plačane odsotnosti v te namene, pa vendarle gre za pomemben napredek v pogledu samoupravnega urejanja tega zelo aktualnega družbenega vprašanja.

Neizpodbitna resnica je, da v občini ne bi dosegli takega napredka v kvaliteti, ki pogojuje tudi množičnost in obratno, v nekaterih športnih panogah (hokej na ledu, smučanje, letalstvo in padalstvo, judo, alpinizem idr.) in nekaterih kulturnih dejavnostih (pihalni orkester, amaterska gledališka in pevka dejavnost, likovna ustvarjalnost idr.), če vsa leta po osvoboditvi naša železarna poleg obveznih dajatev ne bi tudi z dodatnimi sredstvi podpirala vse te in druge dejavnosti. Poleg denarne pomoči za razne dejavnosti, pomoči pri izgradnji objektov in podobno so izredno pomembno obliko pomoči pomenili izredno plačani dopusti.

Zaradi take pomoči so bili jeseniški hokejisti kar sedemnajstkrat državni prvaki in preprčani smo, da nas bodo z ureditvijo teh vprašanj še večkrat razveselili s tem naslovom. Le s pomočjo Železarnice so lahko sledili kvalitetnemu razvoju hokeja v Evropi, kar pa seveda zahteva sedem mesecev intenzivnega dela na ledeni ploskvi.

Brez take pomoči Železarnice občina Jesenice ne bi imela takega položaja v zimskih športih nasploh, v alpinizmu in v drugih panogah. Brez take pomoči bi na mnogih področjih kulturno življenje popolnoma ohromilo in bi zato bolj poredko slišali koncerte pihalnega orkestra Jeseniški železarji ali gledališke predstave in podobno, ker nepopolni ansambli zaradi večzmenskega dela ne morejo nastopati in rabijo vsaj za nastope pomoč v obliki izredno plačane odsotnosti za tiste, ki bi morali v času nastopa biti na delovnem mestu. Pri vsem tem seveda ne bi smeli pozabiti, da veliko večino v vseh teh dejavnostih predstavljajo ravno naši železarji.

Tako samoupravno urejanje zelo pomembnega družbenega vprašanja v naši železarni pa mora spodbuditi tudi druge organizacije združenega dela in dejavnike v občini, republikah in zvezi, da na enak način začno reševati status športnih in kulturnih delavcev, ki se amatersko ali polamatersko ukvarjajo z eno od dejavnosti, ki je dosegla kvaliteten vrh ali katere nadaljni razvoj to zahteva.

Pri našem odločanju na torkovem referendumu gre v bistvu za to, da samoupravno uredimo in legaliziramo to, kar smo že vsa leta po osvojitvi delali in da tudi to postavimo v okvir samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja. Vse organizirane socialistične sile v TOZD in delovnih skupnostih bi morale narediti vse, da prepričajo tudi tiste delavce, ki so nerazpoloženi do take rešitve tega vprašanja in jim povedati, da ne glasovati za sporazum, pomeni zavreči vsa vlaganja v šport in kulturo, ki so jih delavci Železarnice vse obdobje po osvoboditvi, tudi v težjih pogojih, namenjali temu razvoju. To pa lahko pomeni popolno stagnacijo ali celo nazadovanje mnogih kvalitetnih športnih in kulturnih dejavnosti.

12. OKTOBER PROGLAŠEN ZA DAN NOVATORJEV JUGOSLAVIJE

V Titovih Užicah so se zbrali delegati vseh republiških in pokrajinskih zvez društev iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav na svoji drugi redni konferenci. V prvem, slavnostnem delu so ob prisotnosti velikega števila gostov razglasili 12. oktober za dan novatorjev Jugoslavije. Drugi del konference je bil namenjen poročilu o delu predsedstva zveze, dopolnitvi statuta zveze glede uresničevanja pobude predsednika Tita o kolektivnem delu, odločanju in odgovornosti, dogovoru o dodelitvi priznanja ob dnevu novatorjev Jugoslavije – 12. oktober 1980, poročilu nadzornega odbora in sprejemanju finančnega načrta za leto 1980.

(Nadaljevanje na 2. strani)

12. OKTOBER PROGLAŠEN ZA DAN NOVATORJEV JUGOSLAVIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prvi del konference je potekal v duhu besed tovariša Tita, ki jih je 12. oktobra 1941 izrekel v Titovih Učihah:

»Partizanske delavnice orožja je treba razvijati do maksimuma. Ne se plašiti idej in predlogov, ki so polni idealizma in so podobni fantaziji nedoraslih kadrov, oziroma polstrokovnjakov. Tem ljudem dajte možnost, da ustvarijo ideje in dokažejo, kaj znajo. Prepričani smo, da bodo mnogi delavci-partizani ustvarili nova orožja, ali jih bodo naredili ali pa bodo uspeli popraviti stara in pokvarjena.«

Po kratkem, toda zelo prisrčnem kulturnem programu, je predsednik zveze prebral referat pod naslovom Dan novatorjev Jugoslavije — pregled ustvarjenih dosežkov delavcev Jugoslavije navdahnjenih s Titovim revolucionarnim delom. Poročevalec je med drugim dejal:

Nam delegatom je danes pripadla čast, da proglasimo dan novatorjev Jugoslavije in na ta način izrazimo željo delavcev-iznajditeljev, novatorjev, racionalizatorjev in velikega števila entuzijastov — graditeljev naše socialistične samoupravne skupnosti za stalen pregled ustvarjenih dosežkov. S tem istočasno izrazimo željo, da se dan novatorjev Jugoslavije trajno veže na nastanek iznajditeljske in ustvarjalne dejavnosti v dneh oborožene revolucije.

Leta 1941 je bila Evropa v mraku, ki ga je prinesel fašizem. Edino svetlobo v tem mraku so prinesli Titovi partizani na osvobojenem ozemlju Jugoslavije. Pod vodstvom komunistične partije so s Titom na čelu pred 38 leti osvobodili Učice in okolično ter organizirali Užičko republiko s prvimi organi ljudske oblasti.

V tistih dneh herojskega odpora fašizmu, 12. oktobra 1941, je vrhovni komandant narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije tovariš Tito naslovil poslanec vsem partizanskim odredom širom Jugoslavije, ki smo jo citirali že v uvodu.

Prvi novatorji so se pojavili v užički tovarni orožja med delavci, ki so ustvarjali novo orožje, s katerim so tolkli močnejšega in tehnično boljše opremljenega sovražnika. Poleg novatorjev v partizanskih delavnicah se je v vsakem spopadu in bitki ustvarjala tudi nova partizanska strategija in taktika.

Ta genialna iniciativa tovariša Tita, to zaupanje v človeka, delavca je napravila, da je sovražnik že vnaprej dobljene bitke izgubljal z ogromnimi žrtvami in materialnimi izgubami.

S tem pozivom je tovariš Tito izkazal neomajno zaupanje v delavce-borce, njihovo sposobnost in kreativni entuzijazem, ki sta jih spremljala skozi vojne vihere in jih nista zapustila niti v najtežjih trenutkih naše socialistične revolucije. Zaradi tega naša revolucija ni samo izraz heroizma, ampak tudi ustvarjalnega daru naših narodov in narodnosti.

Proglasitev 12. oktobra za dan novatorjev Jugoslavije mora pomeniti trajno in neprekinjeno zvezo iznajditeljskega ustvarjanja delavcev-borcev narodnoosvobodilnega boja in vseh delovnih ljudi, ki so po osvoboditvi ustvarili našo samoupravno družbo, navdahnjeno z veličastnim delom največjega tvorca naših zmag tovariša Tita.

Dan novatorjev Jugoslavije mora simbolično predstavljati kontinuiteto revolucionarne aktivnosti ter ustvarjalne povezanosti ciljev oborožene revolucije in izgradnje socialistične samoupravne družbe.

V času narodnoosvobodilne borbe je prišlo do polnega izraza znanje, vitalnost in predvsem hrabrost in vera v zmago resničnih idealov, za katere so se borili naši narodi in narodnosti. Ni bilo tehničnih in tehnoloških skrivnosti, katere ne bi odkrili naši borci v diverzantskih akcijah, ni obstajalo orožje, katerega naši revolucionarji ne bi priredili za svoje potrebe, kakor ni bilo oboroženih akcij, v katero ne bi bil vnešen ustvarjalni duh naših borcev. Ta ustvarjalna iniciativa, podprta s Titovo idejo, je zagotavljala najuspešnejše rešitve, ki so okupatorje vrgle iz ravnoteže in njegovo strategijo napravile neučinkovito.

Razen tega, da se je naša vojska oboroževala z odvzemom orožja sovražniku, so znatni del orožja izdelali tudi partizani v svojih delavnicah in tovarnah. Ta proizvodnja v partizanskih delavnicah je imela velik pomen; ker je hrabrila in vnašala zaupanje in lastne moči in ustvarjalne možnosti naših delavcev, vojakov, borcev in narodnoosvobodilnega gibanja v celoti.

V času narodnoosvobodilne borbe in naše socialistične revolucije so okupatorji uničili okrog 40 % že tako nerazvite industrije, več kot dve

tretjini transportnih sredstev in stanovanjskega fonda. Skoraj ni bilo tovarne, ki ne bi bila vsaj delno poškodovana.

Predsednik je govoril tudi o težkih pogojih povojnega razvoja in poudaril, da smo s skupnimi močmi, brez sredstev, pogosto v nemogočih pogojih, reševali najzahtevnejše probleme. Rezultati, doseženi z ustvarjalno iniciativo delavcev v povojnem času, najbolj prepričljivo govorijo, kaj je sposoben doseči delavski razred, osvobojen izkoriščanja in razredne brezpravnosti, vendar prepričan, da rezultati njegovega dela pripadajo samo njemu in celotni družbi.

Danes je industrijska proizvodnja pri nas povečana za več kot petnajstkrat, proizvodnja sredstva so se povečala za več kot 52 krat. Proizvodnja v rudnikih je večja za več kot desetkrat, proizvodnja v kovinski industriji za stotina petdesetkrat, v ladjedelstvu za 211 krat, v elektroindustriji za 27 krat. Vzporedno s tem je ustvarjena močna kadrovska baza, ki omogoča, da se razvijajo in bolje koristijo bogate prirodne možnosti, ki omogočajo hiter in dinamičen industrijski razvoj naše države.

Po branju referata smo delegati enoglasno potrdili predlog, da se 12. oktober proglasi za dan novatorjev Jugoslavije. Ta dan naj bi vsako leto napravili obračun doseženih uspehov na področju inventivne dejavnosti v sleherni organizaciji združenega dela, podelili najuspešnejšim posebna priznanja, analizirali neuspehe ter sprejemali načrte za nadaljnje uspešno delo na področju inventivne dejavnosti in tako prispevali k vse večjemu osvojanju od tujih licenc ter gospodarstvu zagotavljali vedno večji napredek in prispevali k dvigu produktivnosti dela ter s tem k nenehnemu dvigavanju osebnega in družbenega standarda.

V drugem delu konference smo sprejeli spremembe statuta, ki se nanašajo na mandate predsednika, sekretarja in članov predsedstva. Potrdili smo poročilo o delu predsedstva med prvo in drugo konferenco. Celotno gradivo je bilo že prej poslano vsem delegatom in pričakovati je bilo, da bo ob poročilu več razprave, vendar je samo slovenska delegacija imela nekaj pripomb na delo. Poročilo slovenske delegacije je obravnavalo delo na področju inventivne dejavnosti v naši republiki in je bilo zelo pozitivno sprejeto. Po zaključku dela druge konference smo delegati položili venec na veličasten spomenik na Kadinjači. Ta je postavljen v spomin padlim borcem delavskega bataljona, ki je padel v celoti, ko je branil vdor fašistov v Učice in s tem omogočil umik iz Učic predvsem ranjenecem in vrhovnemu štabu ter ostalim formacijam. Ogledali smo si tudi muzej revolucije.

Stane Torkar

Železarski globus

NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA

Prvi šarž v novi elektrojeklarni železarni Brandenburg je bil odlet v letošnjem septembru in 29 mesecev po izstavitvi naročila. Dve UHP (z visoko zmogljivostjo) ASEA električni obločni peči imata letno proizvodnjo zmogljivost 500.000 ton surovega jekla z vodno hlajeno steno ter napravo za kontinuirno zakladanje železove gobe. Napravo za kontinuirno vlivanje gredic 100 in 160 mm kvadrat z osmimi žilami je dobavilo italijansko podjetje Danieli iz Vidma. Proizvodni proces v jeklarni vodi in kontrolira elektronski računalnik. Ta jeklarna je tudi prva izmed treh rekonstrukcij železarn v NDR, ki jih izvajajo zahodnoevropska podjetja, konzorcij belgijskih in zahodnonemških podjetij gradi valjarno srednjih profilov z letno proizvodnjo 770.000 ton v železarni Maxhütte. Avstrijsko podjetje VÖEST-Alpine je prevzelo dobavo valjarne debele pločevine z zmogljivostjo 520.000 ton na leto in kasnejšim možnim povečanjem na 700.000 v železarni Ilseburg.

Sodelavec v martinarni (SK)

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Andrej Verbič na razgovoru v naši železarni (IK)

PREDSEDNIK GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE V ŽELEZARNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

združevanje dela in sredstev z organizacijami združenega dela s področja predelovalne industrije, ki potrebuje naša kvalitetna jekla. Pogledati je potrebno tudi prek meja naše republike in ugotoviti, katere organizacije so tesno vezane na prestrukturiranje naše proizvodnje. Tako orientacija bi morala biti prisotna tudi ob gradnji jeklarne 2 s tem, da vztrajamo na dohodkovnih odnosih, za katere so bomo v sporazumih dogovorili. Vse to pomeni, precizirati politiko in postaviti kriterije v okviru Slovenskih železarn, slovenskega prostora in tudi v širši družbeni skupnosti ter uskladiti razvojne programe.

Ob podatkih o bolezenski ter drugih vrstah odsotnosti z dela, ki tudi za Železarno niso poveljni, je tov. Verbič predlagal, da v sistem nagrajevanja vključimo čim več elementov, ki bi stimulirali boljše izkoriščenost delovnega časa (in ne težnjo po vse večjem številu delavcev) in večjo produktivnost. Prizadevanja temeljnih organizacij naj bi se resnično odražala v osebnih dohodkih njenih delavcev. Predlagal je, da za odpravo ugotovljenih slabosti izdelamo čim bolj praktičen program ter ga utrdimo tudi v družbenopolitičnih organizacijah, kajti še tako razvit sistem samoupravljanja brez dobrih gospodarskih rezultatov ostaja neučinkovit.

A. T.

VINKO HAFNER OB 10-LETNICI SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

usmeritev h kvalitetnejši proizvodnji in večjo produktivnost.

Gradnjo so zasnovali tako, da bo v dvorani ostalo okoli 30 odstotkov rezerviranega prostora za kasnejšo postavitev strojev, ki bodo omogočali nove moderne tehnologije.

Vrednost celotne naložbe znaša okoli 130 milijonov dinarjev. Pri tem pa je prišlo med drugim tudi do sovlaganja še dveh predelovalcev — kroparskega Plamena in Tovila iz Ljubljane.

Zaradi mnogih podobnosti v proizvodnih tehnologijah so načrtovali skupno skladišče surovin, prapravo obdelovalnega materiala, skladišče orodja, kontrolo kvalitete ter drugo in s tem prihranili okoli 15 milijonov dinarjev.

Delovni pogoji so bili v starih prostorih izredno slabi, proizvodnje pa seveda niso mogli širiti. Prav področje industrijske pneumatike, hidravlike, drobne mehanizacije in avtomatizacije pa je sedaj za Verigo najbolj perspektivno področje, z novo orodjarno pa se bodo rešili stalnega pomanjkanja orodij in ogromnega uvoza.

Na zborovanju je Vinko Hafner še posebej poudaril jubilej SOZD Slovenske železarn, v kateri je danes 18.000 delavcev v 81 TOZD, štirih enovitih delovnih organizacijah in 15 delovnih skupnostih. To je ena tistih sestavljenih organizacij, ki so v veliki meri opravile tako obliko združevanja dela. Letno danes dosega 800.000 ton surovega jekla. Pomembni pa niso samo podatki o količinah, temveč tudi to, da je na nek način ekonomsko in socialno z njimi povezanih vsaj še 100.000 delavcev in njihovih družin v Sloveniji in drugih republikah.

Poudaril je izredno velik pomen jekla. Danes v Jugoslaviji naredimo okoli 3,5 milijona ton surovega jekla, porabimo pa ga nekaj manj kot pet milijonov ton. To je okoli 250 ton na prebivalca, kar je malo. V Sloveniji

potrošimo približno 20 ton več kot naredimo in potrošimo 420 kg na prebivalca, kar tudi ni veliko v primerjavi z razvitimi deželami.

Vinko Hafner je pri tem dejal: »Vendar naš glavni problem ni v količini jekla, temveč v stroških proizvodnje in v kvaliteti njegove predelave. Pri tem pa moramo storiti marsikaj. V SOZD Slovenske železarn narede od vsega skupaj 55 odstotkov kvalitetnih, 42 % plemenitih in le še tri odstotke navadnih jekel. Slovenski kupci oziroma predelovalci potrošijo le 42 odstotkov proizvodnje slovenskih železarn, prav toliko kupijo od drugih jugoslovanskih železarn, 16 % pa uvozijo. Vendar naša predelovalna industrija pretežno uporablja masovna in kvalitetna jekla.

To pa je v nasprotju z razvojno usmeritvijo slovenskih železarn na kvaliteta in plemenita jekla. Nujna je preusmeritev slovenske strojegradnje in kovinske predelovalne industrije na predelavo kvalitetnejših jekel, kar pomeni prestrukturiranje h kvalitetnejši, torej vrednejši proizvodnji. Zato bo moralo priti do tesnejše povezanosti črne metalurgije in predelovalne industrije, predvsem pa do dohodkovnih povezav med železarnami, predelovalci in dobavitelji surovin. Omenil je razvoj SOZD Slovenske železarn v prihodnjem srednjeročnem obdobju. »V naslednjem petletnem obdobju naj bi povečali proizvodnjo kvalitetnih jekel v Sloveniji na približno milijon ton. Za to bodo seveda potrebna izredno velika vlaganja. Le-ta naj bi znašala okoli 15 milijard din, od tega samo na Jesenicah okoli šest milijard dinarjev. To naj bi bila v Sloveniji, poleg elektrolize aluminija v Kidričevem največja industrijska naložba v teh letih. Za to pa bodo potrebni veliki napor celotne slovenske družbe in posebej železarjev predelovalcev v SOZD Slovenske železarn.« Poudaril je, da je treba uveljaviti vlogo delavca kot gospodarja, vendar ne samo v pogledu pravic, temveč tudi v pogledu odgovornosti za upravljanje z ogromnimi družbenimi sredstvi, ki so mu zaupana v upravljanje. Ob bok temu pa je postavil izobraževanje delavcev, saj je kadrovske sestave v slovenskih celo slabši kot v jugoslovanskih železarnah. Od 18.000 delavcev ima le 5 % visoko in višjo izobrazbo (v Jugoslaviji 6 %), 10 % srednjo (12 %), 13 % je VK delavcev (11 %), kar 39 % je PK delavcev in 35 % NK delavcev. Dejal pa je tudi, da so v železarnah preslabo nagradi tisti, ki delajo na najtežjih proizvodnih mestih in najbolj sposobni strokovnjaki ter organizatorji dela. Še vedno je močno prisotna uravnolovka in demagogija ter ni še pravega vrednotenja dela, ki bi pokazalo, koliko kdo v resnici prispeva k večjemu dohodu. Dejstvo pa je, da ni uspešnega samoupravljanja, kjer ni uspešnega gospodarjenja in obračuna.

ZAKAJ SMO PONOVO ZMANJŠALI PROIZVODNJO V TOZD ŽEKLARNA?

(Nadaljevanje s 1. strani)

poreditve v druge TOZD tudi razumeli kot delovno dolžnost. Na vprašanja, ki jih upravičeno postavljajo, pa še vedno nimajo zadovoljivih odgovorov, oziroma so odgovori premalo prepričljivi, da bi se z njimi zadovoljili.

Edini odgovor, ki naj opravičuje ukrepe in zmanjšanje proizvodnje, je pomanjkanje vložka. Jekla imamo v Železarni zares premalo. To čutijo vse temeljne organizacije, še bolj pa naši kupci. Zato so odločitve v nastali situaciji morda res težke. Mnogi naročenih in pričakovanih količin jekla ne bodo dobili. Pri teh železarji ne bomo, ali pa že nismo več solidni partnerji.

Kupci žičnikov so v glavnem doma v Ameriki in Zahodni Nemčiji. Tri četrtine proizvodnje pri stoodstotnem izpolnjevanju plana je namenjene za izvoz. To je čisti, ali direktni izvoz za trdne valute. V tem gospodarskem letu predstavlja izvoz žičnikov okrog 40 % ali še več celotne realizacije direktnega izvoza Železarn. Ob normalni proizvodnji bi TOZD Žebljarna v tem letu realizirala 3 milijone dolarjev.

Pomanjkanje žice je že v avgustu in septembru povzročilo delni izpad v proizvodnji in zmanjšanje izvoza. V oktobru je prišlo do štirinajst-dnevne redukcije proizvodnje, oziroma skoraj za polovico.

Ob sprejemanju devetmesečnega poslovnega poročila so delavci TOZD Žebljarna sprejeli akcijski program, da bodo izgubljeno proizvodnjo nadoknadili v zadnjih treh mesecih z nadurnim delom ob vseh prostih sobotah in če bo treba, še ob nedeljah. Zavest, da je izvoz naša osnovna obveza, je pri takih samoupravnih odločitvah imela prvobiten pomen. Zato smo naše ameriške kupce upravičeno lahko pomirjali, kljub njihovim resnim opozorilom, da postaja naše nadaljnje poslovanje z njimi vprašljivo. Upamo in skoraj lahko verjamemo, da petindvajsetletno solidno sodelovanje pri izvozu v Ameriko kljub sedanjim težavam ne bo zapravljeno čez noč.

Še posebno zato, ker planiramo v prihodnjem letu povečati izvoz od letošnjih sedem na osem tisoč ton žičnikov.

Skoraj ne mine dan, da ne bi prebrali v časopisju ali katerem koli dokumentu v zvezi z reševanjem gospodarske situacije v državi ali tudi samo v naši delovni organizaciji, da je izvoz osnovna obveza sleherne delovne organizacije. Tudi vsi sklepi samoupravnih organov v Železarni postavljajo izvoz med osnovne naloge vseh delavcev.

Zato se delavci TOZD Žebljarna upravičeno sprašujejo: ali smo v Železarni res naredili vse, da bi ustvarili izvoz izvršili in kupce obdržali, ali delamo povsem drugače, kot govorimo? Vprašanje se postavlja samo: smo našo jekleno substanco pravilno usmerili v predelavo in ali ne izdelujemo nekaj, kar ostaja na zalogi, ali pa je manj pomembno kot realizacija izvoza?

Za usmerjanje pravičnega toka proizvodnje so odgovorne operativne službe, ki morajo izvrševati sklepe delavskega sveta Železarn in njegovih odborov, razen tega pa je za take odločitve odgovoren tudi poslovodni odbor Železarn. To je namreč povsem jasno določeno s statutom in s samoupravnimi sporazumi Železarn.

In kaj bomo v Železarni izgubili zaradi zmanjšanja proizvodnje v Žebljarni? Do konca leta okrog 1000 ton izvoza žičnikov ali 400.000 dolarjev devizne realizacije. Koliko pa bomo izgubili prihodnje leto, če bomo zaradi nesolidnosti izgubili del ameriškega tržišča, pa ne moremo niti slutiti.

Žebljarni s ponedeljkom, 3. decembrom, spet delajo samo s polovično kapaciteto. Kaže, da se situacija do konca leta ne bo izboljšala, če nam bo izvoz samo obveza v resolucijah in množici sklepov, ki ostajajo samo papir.

Delavcem v TOZD Žebljarna brez lastne krivde ostane tanjši kos pri delitvi osebnih dohodkov. Prikrasiti ni so za vse tiste stimulacije, ki jih lahko da samo dober gospodarski rezultat. V TOZD Žebljarna pa ga prav gotovo ob takem delu ne bo.

M. L.

V TOREK, 11. DECEMBRA, BOMO ŠLI NA REFERENDUM

(Nadaljevanje s 1. strani)
govorijo, da imamo dovolj zavesti in se glasovanja v polnem številu udeležimo.

Statut sestavljene organizacije združenega dela slovenskih železarn, čistiopis predloga je bil objavljen kot priloga v 38. številki Železarja, dne 11. oktobra, je izveden iz samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeno organizacijo, ki smo ga v Železarni prav tako na referendumu sprejeli 31. januarja 1978, s 87% udeležbo in z 78% glasov. O osnutku statuta smo razpravljali na zborih samoupravnih delovnih skupin brez bistvenih pripomb ali predlogov za spremembo in dopolnitev. O njem so razpravljali tudi samoupravni organi temeljnih organizacij, delovne in sestavljene organizacije, tako da lahko zaključimo, da je dobro pripravljen in ni razloga, da zanj na referendumu ne bi glasovali.

Samoupravni sporazum o financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti potrebujemo od tistega dne, ko smo se 22 temeljnih organizacij in 3 delovne skupnosti odločili, da se združimo v delovno organizacijo. Že takrat smo se zavedali, da bomo morali nekaj našega dohodka nameniti tudi za telesno kulturo, kulturo in ostalo dejavnost, nismo pa vedeli, koliko bodo posamezne temeljne organizacije pri tem obremenjene. Predlagani sporazum, ki je pri nas prvi primer takšnega urejanja financiranja dejavnosti, brez katerih ni napredka, sedaj točno ureja, ne samo financiranje, temveč tudi odnose med dejavnostmi in temelj-

nimi organizacijami. Temeljne organizacije so sorazmerno enako obremenjene ne glede na število športnikov, kulturnih in drugih delavcev. V

OBRAZLOŽITEV

OBRAZLOŽITEV K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O DODATNEM FINANCIRANJU TELESNE KULTURE IN DRUGIH DRUŽBENO POMEMBNIH AKTIVNOSTI DELAVCEV ŽELEZARNE JESENICE

Obrazložitev ni obramba predlaganega sporazuma, ampak pojasnilo nekaterih predlogov in pripomb, ki so bile dane v javni razpravi. Pestrost pripomb je zahtevala od odbora za uresničevanje njihovo natančno proučitev. Kljub razdelitvi pripomb v tri poglavja, pa so se izoblikovala osnovana vprašanja, katerih vsebina je bojazen pred zlorabami, funkcija temeljne telesnokulturne skupnosti in pristojnosti delavcev v temeljnih organizacijah.

Preden začnemo z razlago osnovnih vprašanj javne razprave, moramo ponovno pojasniti, da je namen tega sporazuma zagotoviti doseženo stopnjo družbene in društvene aktivnosti, ob natančno začrtanem smotru, da po tem sporazumu ne bomo dovoljevali profesionalizacije. Zato tudi neposrednost pri odločanju in izključna pristojnost odborov za delovna razmerja v temeljnih organizacijah.

Razlaga osnovnih vprašanj, oziroma stališča, ki jih je zavzel odbor za uresničevanje zakona o združenem delu pri DS Železarne, pa so naslednja:

— zloraba pravic do nadomestila je omejena s pravico delavcev, da

predhodni razpravi na zborih samoupravnih delovnih skupin smo osnutek sporazuma obravnavali in se za njega tudi že opredelili, vendar z nekaterimi pripombami, ki so v predlogu upoštevane. Torej ni razloga, da tudi za ta sporazum ne bi dali svojih glasov.

odsotnost z dela ali nadomestilo prekličejo ali omejijo;

— o odsotnosti z dela odločajo samo delavci temeljne organizacije in njihče drug, s tem da upoštevajo vse lastnosti delavca, njegovo prizadevnost in druge vrline in ne samo kvaliteto delavca kot posameznika ali panoge;

— časovna omejenost tega sporazuma nam v času njegove veljavnosti, v kolikor se bomo zanj odločili, nalaga splošno razrešitev tega vprašanja pri vseh samoupravnih interesnih skupnostih na območju naše občine.

Natančna obrazložitev vseh pripomb je poslana vsaki temeljni organizaciji z zapisnikom odbora za uresničevanje zakona. Današnje besedilo predloga je prečiščeno in vsebuje tudi spejete pripombe.

Predlog sporazuma o dodatnem financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih aktivnosti je sprejel delavski svet železarne Jesenice na svoji seji dne 15. novembra po predhodnem sprejemu na vseh sejah DS TOZD in delovnih skupnosti in ga predlaga za sprejem na referendumu.

Odbor za uresničevanje zakona o združenem delu

PREČIŠČENO BESEDILO PREDLOGA SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA

Na podlagi 82. člena samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno Jesenice so delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti sprejeli na referendumu dne

SAMOUPRAVNI SPORAZUM o dodatnem financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih aktivnosti delavcev temeljnih organizacij in delovnih skupnosti železarne Jesenice

1. Z namenom, da se stopnja standarda na področju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih aktivnosti ne zmanjša in zaradi posebnega položaja, ki ga ima železarna Jesenice smo delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti soglasni, da s tem samoupravnim sporazumom določimo višino sredstev dodatnega financiranja in osnove za koriščenje le-

2. Delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti združujemo v delovni organizaciji železarni Jesenice sredstva v višini 0,3% planiranih osebnih dohodkov za pokrievanje nadomestil delavcem, ki so zaradi primerov naštetih v točki 3. tega sporazuma, izredno odsotni z dela.

Neizkoriščena sredstva za nadomestilo v primeru izredne odsotnosti se ob koncu vsakega leta razdelijo nazaj temeljnim organizacijam in delovnim skupnostim.

3. Pravico do izredne odsotnosti z dela s pravico nadomestila imajo delavci, ki so:

— vrhunski športniki (zaslužni športnik SFRJ, športnik mednarodnega razreda, športnik zveznega razreda);

— aktivni športniki, ki nastopajo v okviru republiških lig;

— športniki, ki zastopajo železarno Jesenice na medkolektivnih tekmovanjih;

— delavci železarne Jesenice, ki so se uveljavili kot vrhunski alpinisti in zastopajo Železarno, SRS ali SFRJ na pomembnih republiških, zveznih ali mednarodnih alpinističnih odpravah;

— delavci železarne Jesenice, ki so se uveljavili kot pomembni kulturno prosvetni delavci na področju gledališke, likovne, glasbene, filmske ali drugih kulturno umetniških dejavnosti;

— v izjemnih primerih pa tudi delavci železarne, ki opravljajo strokovno pedagoško delo kot vaditelji, športni učitelji, trenerji v telesni kulturi ali kot umetniški vodje in mentorji v kulturno prosvetni dejavnosti ali v tehnični kulturi.

4. Načrt odsotnosti z dela, za delavce navedene v točki 3., pripravi in predlaga odbor za kadre in družbeni standard, sprejme pa ga delavski svet železarne Jesenice.

V načrtu upošteva stopnjo razvitosti panoge ali dejavnosti, zahtevnosti in družbeno pomembnost.

— V načrtu se določijo:

— skupno število dni odsotnosti,

— število dni odsotnosti za vsako dejavnost,

— največje možno število dni na posameznega delavca glede na dejavnost,

— način vodenja evidence,

— organ nadzora,

— merila, ki določajo pomembnost posamezne dejavnosti.

5. Priznanje pravice iz 3. točke tega sporazuma je v pristojnosti odbora za delovna razmerja tiste temeljne organizacije in delovne skupnosti, v kateri je delavec sklenil delovno razmerje, posamezne temeljne organizacije in delovne skupnosti je

6. Odbor za delovna razmerja posamezne temeljne organizacije in delovne skupnosti je dolžan oceniti delavčev odnos do dela, ob delovnih rezultatih pa tudi presoditi, ali s svojo javno funkcijo, ki jo opravlja, krepi ugled železarne Jesenice in dejavnosti, s katero se ukvarja.

7. Ta sporazum začne veljati z dnem ko delavski svet Železarne Jesenice sprejme ugotovitveni sklep, da ga je sprejela večina vseh delavcev na referendumu v vsaki temeljni organizaciji in delovni skupnosti in velja do 31. 12. 1980.

Sporazum se uporablja od 25. 8. 1979 dalje, v načrtu pa se za leto 1979 upošteva sorazmerni del osebnih dohodkov za leto 1979.

PODPISNIKI:

UGOTOVITVENI SKLEP:

Delavski svet Železarne Jesenice ugotavlja na svoji seji, dne ..., da je sporazum sprejela večina vseh delavcev na referendumu v vsaki temeljni organizaciji in delovni skupnosti.

PREDSEDNIK DELAVSKEGA SVETA:

Srečanje upokojencev TOZD Jeklarna (IK)

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 10. 12.	ANTON BURJA, st.	JOŽE RAVNIK
TOREK – 11. 12.	BERNIK FRANC	SLAMNIK IVAN
SREDA – 12. 12.	ERZEN STANE	NOVŠAK AVGUSTIN
ČETRTEK – 13. 12.	ARNEŽ FRANC	DROLC MARJAN
PETEK – 14. 12.	SITAR ANTON	URH MATIJA
SOBOTA – 15. 12.	NOVAK FRANCI	RAVNIHAR PETER
NEDELJA – 16. 12.	SLIVNIK ALOJZ	PINTAR MARJAN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358

vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 10. do 15. decembra bodo delale naslednje ambulante:
dopoldne: II OA dr. Vesna Furlan-Zidar, III OA dr. Želimir Cesarec
popoldne: I OA dr. Branimir Čeh; IV OA
sobota 15. decembra I OA dr. Branimir Čeh – dopoldne
Dispanzer za borce:
II OA dr. Vesna Furlan Zidar od 10.30 do 12. ure

ZOBNE AMBULANTE:

dopoldne I ZA v. dent. Viktor Stražišar
dodatno za Železarno: torek in četrtek od 13. do 19. ure

ZA BORCE

Sreda 12. decembra od 13. do 19. ure I. zobna ambulanta
popoldne: II ZA v. dent. Marjan Hočvar

Sobota 15. decembra – dopoldne I ZA v. dent. Viktor Stražišar

PERSONALNE VESTI – NOVEMBER

V mesecu novembru je bilo v delovno razmerje sprejetih 54 delavcev, 77 delavcev pa je delovno razmerje prekinilo.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Aleksander Božič, 1921, Strojne delavnice – 32 let v ŽJ, Alfonz Dornik, 1928, Varnostna služba – 17 let in pol v ŽJ, Viljem Gorza, 1924, Jeklarna – 27 let v ŽJ, Marjan Potočnik, 1923, Strojne delavnice – 39 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Mirko Brunec, 1924, Varnostna služba – 25 let v ŽJ, Franc Koprivec, 1925, Strojne delavnice – 33 let v ŽJ, Janez Rekar, 1931, Elektrode – 30 let v ŽJ, Cilka Zimic, 1924, Valjarna žice – 14 let in pol v ŽJ.

UMRLI SO: Habiba Čatak, 1942, Elektrode – 9 let v ŽJ, Jože Klinar, 1933, Valjarna žice – 26 let v ŽJ, Marjan Kokanovič, 1932, Valjarna debele pločevine – 21 let v ŽJ.

ODSLI V JLA: Mustafa Aščič, 1960, Profilarna, Draženko Babič, 1959, Energetika, Simon Bedene, 1960, HV Bela, Branko Bulovec, 1956, SEO, Mesud Čatič, 1960, Remontne delavnice, Milorad Dočič, 1958, Vzdrževanje, Karlo Huber, 1956, Vzdrževanje, Janez Kavčič, 1960, Strojne delavnice, Karel Koblar, 1955, Vzdrževanje, Marjan Kosmač, 1960, HV Bela, Stefan Košir, 1960, Strojne delavnice, Roman Lapajne, 1960, Remontne delavnice, Leopold Lomovšek, 1959, HV Bela, Mirko Maver, 1959, Vzdrževanje, Stanislav Mrak, 1957, Žičarna, Salko Mulalić, 1960, Žičarna, Jusuf Muslić, 1959, Energetika, Janez Novak, 1954, SEO, Marjan Pape, 1958, Energetika, Drago Rekar, 1960, Energetika, Davorin Praprotnik, 1955, Transport, Branko Rijavec, 1958, Vzdrževanje, Darko Smolej, 1960, OTK, Jože Štular, 1956, HV Bela, Rudi Vavpotič, 1960, Energetika, Janez Veber, 1960, Energetika, Janez Zima, 1960, HV Bela.

DISCIPLINSKO ODPUŠČENI: Ilijaz Bačič, 1957 – Jeklarna, Radomir Bosijočič, 1952 – Jeklarna, Šefik Cerič, 1956 – Jeklarna, Halil Čindrak, 1953 – Žičarna, Ahmed Dalipović, 1958 – Transport, Jurica Delić, 1956 – Plavž, Ešef Dugič, 1959 – Žičarna, Mirsad Hadžić, 1961 – Transport, Mustafa Hodžić, 1953 – Jeklarna, Ibro Ičanović, 1958 – Valjarna bl. št., Bejro Jezerkič, 1959 – Transport, Bahrija Jusić, 1956 – Profilarna, Rasim Kadić, 1956 – Žičarna, Šefik Krupić, 1954 – HV Jesenice, Nurčo Ljajić, 1954 – Jeklarna, Pero Malešević, 1954 – Valjarna žice, Radomir Memarović, 1954 – Valjarna bl. št., Rade Milasinić, 1956 – HV Bela, Sead Muhlić, 1956 – HV Bela, Halil Mustafić, 1955 – Jeklarna, Miodrag Novković, 1957 – Valjarna žice, Fikret Pelak, 1959 – Jeklarna, Janez Pogačar, 1952 – Profilarna, Zvonko Štiherl, 1960 – Jeklarna, Sead Talić, 1957 – Strojne delavnice, Irfan Tatarevič, 1959 – Valjarna bl. št.

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI

OBJAVLJAMO

občasna dela po pogodbi o delu v tehniškem muzeju železarne Jesenice

1 oseba – za urejanje arhiva za tehniško dokumentacijo

Za ta dela se zahteva srednja izobrazba in aktivno znanje nemškega jezika.

1 oseba – za urejanje dokumentacije delavskega gibanja in NOB.

Za ta dela se zahteva srednja izobrazba in pasivno znanje nemškega jezika.

Prednost imajo nekdanji delavci železarne Jesenice s potrebnimi strokovnimi znanji.

Kandidati naj pošljejo prijave v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor železarne Jesenice, z oznako »za DS KSI«.

V skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih TOZD Hladna valjarna Jesenice in sklepa odbora za delovna razmerja z dne 16. 11. 1979

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge

2041 D-5 Delovodja lužilnice 1 oseba 14 kat.

za opravljanje delovnih nalog se zahteva:

— dokončana delovodska šola metalurške ali kemijske smeri in 5 let ustreznih delovnih izkušenj

— dokončana STS – metalurške ali kemijske smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

Kandidat mora imeti

— ustrezne psihofizične lastnosti

— ustrezne moralne politične kvalitete in pravilen odnos do samoupravljanja

Izbrani kandidat bo v času usposabljanja razporejen na delovne naloge

2131 D-4 kadrovec 11 kat.

ker se bo seznanil z vsemi zahtevnejšimi delovnimi nalogami v TOZD HV

Jesenice, oddelek lužilnica.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor z oznako »za TOZD Hladna valjarna

Jesenice – oddelek lužilnica«

Posebne prijavnice dobite pri kadroviku ali sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

8. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Namestnik predsednika odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne Henrik ZUPAN je v torek, 27. novembra, sklical osmo sejo odbora in predlagal naslednji dnevni red: pregled izvrševanja sklepov prejšnje seje, analiza finančnega rezultata za mesec oktober in kumulativno za deset mesecev, ocena izvrševanja operativnega programa količinsko in vrednostno za mesec november in kumulativno za 11 mesecev, predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec december, predlog za potrditev koriščenja sredstev amortizacije, namenjenih za združevanje v TO Energetika in tekoče zadeve.

Član poslovnega odbora Božidar Bartelj je člane odbora seznanil s pregledom sklepov 6. in 7. seje. Navzoči so ugotovili, da so sklepi izvršeni, nekateri, ki so daljšega značaja, pa se še izvajajo. Sklenili so, da Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje do naslednje seje odbora pripravi ustrezno poročilo o obračunavanju cene vroče vode za ogrevanje mesta Jesenice.

Precej časa so na seji namenili obravnavanju analize finančnega rezultata za mesec oktober in kumulativno za deset mesecev, s katero je navzoče seznanil vodja finančno računovodskega sektorja Boris Pesjak. Iz analize je razvidno, da je eksterna realizacija v oktobru za 2.879 ton nižja kot smo planirali in 1.081 ton višja kot v oktobru 1978. V mesecu oktobru smo dosegli tudi višjo vrednostno realizacijo, povprečno prodajno ceno in ceno izdelkov metalurške dejavnosti. V desetih mesecih pa smo za planirano blagovno proizvodnjo zaostali za 25.379 ton ali 6,4 %. To pa pri povprečni prodajni ceni v prvih desetih mesecih, ki je bila 14.148 din/t, znaša 359 milij. dinarjev izpada celotnega prihodka. Člani odbora so ugotovili, da pri evidenci medfaznih zalog občasno prihaja do večjih razlik. Zato so predlagali izvajanje inventure večkrat v tekočem letu in ne samo z zakonom predpisano inventuro koncem leta. Ta predlog naj bi veljal predvsem za ključne temeljne organizacije, za materiale in polizdelke, kjer so zaloge in promet večji med letom.

V nadaljevanju se je Avgust Karba — vodja oddelka za operativno planiranje, navzoče seznanil s oceno izvrševanja operativnega programa količinsko in vrednostno za mesec november in kumulativno za 11 mesecev. Podal je tudi informacijo o dobavi vložka iz tujih virov. Ugotovili so tudi, da v osmih temeljnih organizacijah v Železnari niso izpolnili planskih obveznosti v mesecu novembru, zato so sklenili, da s sprejetimi akcijskimi programi in posebnimi ukrepi izboljšajo rezultate glede izpolnjevanja planskih obveznosti.

V zvezi za zahtevnimi remontu na ključnih agregatih so zavzeli stališče, da bi v bodoče take remonte opravljali v neprekinjenem delovnem času v trajanju 24 ur.

Tov. Karba je navzoče seznanil tudi s poročilom o proizvodnih rezultatih za deset mesecev v temeljni organizaciji Monter — Dravograd. Iz poročila je razvidno, da so količinski program v tem obdobju dosegli s 94 odstotki, vrednostnega pa s 101 odstotkom.

Člane odbora je vodja oddelka za operativno planiranje seznanil še s predlogom operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec december. Po potrditvi predloga odbor za gospodarstvo naroča vsem temeljnim organizacijam, da organizirajo delo tako, da bosta načrtovani predlog in realizacija dosežena v planirani višini.

Predlog za potrditev koriščenja sredstev amortizacije namenjenih za združevanje v temeljni organizaciji Energetika je podal član poslovnega odbora Boris Bregant. Navzoče je najprej seznanil, da ima temeljna organizacija Energetika v obravnavi in sprejemanju dva samoupravna sporazuma, ki sta vezana na združevanje dela in sredstev. To sta samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izgradnjo postrojev za predelavo nafte v TOZD Rafinerija delovne organizacije INA NAFTA Lendava in samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izgradnjo pokritega kopaljšča v Ukovi. Člani odbora so sprejeli sklep, s katerim se potrjuje koriščenje sredstev amortizacije, namenjenih za združevanje za pokrivanje obveznosti iz teh dveh sporazumov. Za realizacijo samoupravnih sporazumov mora temeljna organizacija Energetika sprejeti vse ostale sklepe na svojih samoupravnih organih.

Na seji so obravnavali še poročilo o koriščenju sredstev za projektno dokumentacijo, katerega je pripravil sektor novogradnje. Na poročilo niso imeli pripomb in so ga soglasno potrdili. Namestnik predsednika odbora za gospodarstvo je navzoče seznanil še z informacijo pravnega oddelka v zvezi z odločbo zveznega delovnega inšpektorata, oddelka v Ljubljani.

Ob koncu seje so odobrili še dve reklamaciji izvoznega oddelka ter obravnavali predlog temeljne organizacije Plavž glede vezave prostih sredstev amortizacije za nabavo mlina za ostružke in nabavo hladnega sita za sinter ter s tem v zvezi sprejeli ustrezen sklep. MD

9. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

V ponedeljek, 3. decembra, je predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne Božo PANČUR sklical deveto sejo odbora, na kateri so obširno razpravljali o izdelavi investicijskega programa ter o ostalih aktivnostih za projekt Jeklarna 2.

Seje so se poleg članov odbora udeležili še: predsednik poslovnega odbora Stefan Nemec, član poslovnega odbora Boris Bregant, vodja sektorja novogradenj Emil Ažman, vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje Albina Tušar, vodja nabavnega sektorja Janez Bidovec, vodja temeljne organizacije remontne delavnice Miroslov Noč in predsednik delavskega sveta železarne Jože Ulčar.

Podrobno in skrbno pripravljeno poročilo o pripravah na graditev, izidu javnega natečaja za zbiranje ponudb, izdelavi investicijskega programa in tekočih aktivnostih za projekt Jeklarna 2 je obrazložil član poslovnega odbora Boris BREGANT. Omenjeno poročilo je objavljeno v današnji številki Železarne.

Na osnovi podanih informacij in predlogov komisije za razpis opreme Jeklarna 2 ter na podlagi razprave so na seji potrdili poročilo razpisne komisije in zapisnik o odpiranju ponudb za projekt Jeklarna 2. Komisiji za razpis opreme za ta projekt so izdali dovoljenje, da opravi ožki izbor med ponudniki do 31. decembra 1979. Najugodnejšega ponudnika pa naj bi komisija predlagala do 28. februarja, oziroma ko bo zaključena finančna konstrukcija.

Navzoči so predlagali, da bi vlogo investitorja z vsemi potrebnimi sklepi sprejela temeljna organizacija Jeklarna, ker so menili, da je to trenutno najboljša rešitev. V primeru, da se v času priprav ali izvajanja investicije pokaže drug primernejši investitor, bodo o tem odločali delavci in samoupravni organi temeljne organizacije Jeklarna.

7. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za splošne zadeve Franc PODLIPNIK je v torek, 27. novembra, sklical 7. redno sejo odbora in po ugotovitvi sklepčnosti za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročila o opravljenih službenih potovanjih v tujino in ocene ter razno.

Vodja splošnega sektorja je podal poročilo o pregledu sklepov za 5. in 6. sejo odbora. Člani odbora so ugotovili, da so sklepi izvršeni. Sklep 6. seje glede razširitve poročila o službenih potovanjih pa se bo izvrševal sproti vsak mesec s tem, da bo poročilo razširjeno s podatki o povprečnem času trajanja službenih potovanj. Na naslednji seji pa bodo člani odbora seznanjeni s časom trajanja službenih potovanj za leto 1980.

Odbor je odobril službena potovanja v tujino naslednjim sodelavcem: — Stefanu Nemcu, Borisu Bregantu, Emilu Ažmanu in Stanku Čopu v Vzhodno Nemčijo, kjer si bodo na predlog firme, Danieli iz Italije ogledali jeklarno, ki bi po vzorcu lahko ustrezala novi elektro jeklarni na Jesenicah.

— Valentinu Markežu v Anglijo, kjer se bo strokovno izpopolnjeval pri firmi Davy Loey na napravi za avtomatsko regulacijo debeline traku.

— Arifu Bečareviču v Vzhodno Nemčijo, kjer bi se strokovno izpopolnil v okviru izmenjave strokovnjakov SEV.

— Milošu Magoliču v Italijo, kjer bo v tržaškem muzeju prisostvoval svečani otvoritvi specializiranega oddelka razvoja železarne v Škedenju.

— Jerneju Hočevanju v Sovjetsko zvezo, kamor bo potoval zaradi menjav elektrod za staro železo za leto 1980.

— Valentinu Erjavšku v Katowice na Poljsko, kamor bo potoval v okviru metalurške menjave z delavci SEV. Dogovoril se bo za obseg in asortiment menjave s Poljsko za leto 1980.

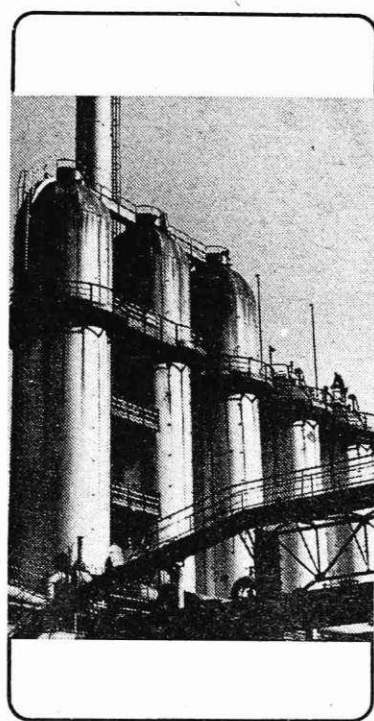
Odbor je bil seznanjen z ocenami službenih potovanj v tujino za naslednje sodelavce:

— Janeza Vilmana s potovanja na Češko, kjer se je udeležil sejma Brno 79, kjer je železarna razstav-

in delovne organizacije Železarne Jesenice.

Sklenili so, da kljub temu, ker bodo samoupravni organi jeklarna kot investitor sprejemali vse odločitve za Jeklarno 2, bo odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu železarne še naprej tekoče spremljal vse aktivnosti za izgradnjo tega projekta.

D. M.

7. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Jeklovlek je imel svojo sedmo sredno sejo 26. novembra. Vodil jo je namestnik predsednika Ignac Smole. Delegati so najprej na osnovi poročila vodja TOZD ugotovili, da so sklepi zadnje seje izvršeni, razen nekaterih, ki so še v izvrševanju.

V nadaljevanju so razpravljali o poročilu odbora za delovna razmerja in ga sprejeli. Odbor za delovna razmerja je umaknil predlog, da se začasno uvede nočno delo žensk na ustreznih delovnih nalogah in opravih. Odbor je to stališče podprl, ker odpravljanje nočnega dela pomeni proces humaniziranja delovnih razmer, tako za ženske kot za moške.

Nadalje je DS obravnaval poročilo odbora za gospodarstvo in predlog za spremembo normativa. Delegati so soglašali, da se z reorganizacijo dela zmanjša normativ za 19 oseb in poveča na novi liniji Koch in Schumag na 21 oseb, s tem da bo novi normativ štel 171 oseb.

Soglašali so s predlaganimi kategorijami in sprejeli sklep o pospešeni rešitvi tega vprašanja, ki je povezano z razpisom novih nalog in opravih in s pogoji za normalno obratovanje. Obravnavali so sklepe zadnje seje

delavskega sveta Železarne v zvezi s predlogom za uravnavanje OD do konca leta 1979. Sprejeli so sklep o linearnem povečanju vrednosti kategorij za 8 % in o poročilu OD za leto 1979 v razponu 40–50 % povprečnega mesečnega dohodka za obdobje prvih desetih mesecev, ki se izplača 15. decembra 1979.

Sprejeli so sklep, da se pri notranji individualni poravnavi uvede merilo delitve, ki delno stimulira vestne delavce od neopravičenih izostankov zaradi dela. Soglašali so tudi s sklepom, da se glede neopravičenih izostankov uvedejo odškodninski zahtevki.

V nadaljevanju so imenovali inventurne komisije. Na predlog IO OO ZS so izvolili Marjana Bizjaka za delegata Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske, PE Jesenice.

SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 22. novembra, je bila redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Jeklovlek, ki jo je vodil predsednik Anton Klemenc.

Pri pregledu sklepov je odbor ugotovil, da so v glavnem izvršeni. Odbor je bil seznanjen s predlogom vodstva o normativu delovnih nalog in opravih, povezanih z novimi stroji in ga je predlagal v obravnavo in sprejem delavskemu svetu.

Odbor je obravnaval tretji sklep seje delavskega sveta Železarne, s katerim je predlagano, da se uvede posebna stimulacija na uspešno opravljanje strokovnih del in nalog, vzel na znanje odgovor TOZD

Valjarna bluming štelok o ukrepih za odpravo vzrokov izgube, seznanjen je bil z informacijo o dopolnitvah odloka o davkih občanov in s predlogom kontrole prisotnosti na delu.

Obravnavali so tudi predlog 6. seje odbora za gospodarstvo za koriščenje prostih sredstev amortizacije v letu 1979 in predlagali delavskemu svetu v potrditev naslednje projek-

1. Brusilni stroj BBE-1 1 milijon 702.650,30 din
2. Stiskalnica stabilna z el. motorjem hidravličnim agregatom 100 ton 350.000,00 din

SEJA DELAVSKEGA SVETA TOZD IGMD MONTER DRAVOGRAD

Osrednja točka dnevnega reda seje delavskega sveta TOZD Monter Dravograd, ki je bila dne 5. novembra, je bila razprava o gospodarjenju te TOZD v prvih desetih mesecih letošnjega leta. Ob primerjavi rezultatov gospodarjenja v I. in II. ter v III. kvartalu je delavski svet ugotovil, da se je stanje v III. kvartalu precej izboljšalo, kljub temu, da plan tako po količini kot po vrednosti ni bil realiziran.

Delavski svet je v zvezi z gospodarjenjem v prvih desetih mesecih sprejel tudi sklep, da se napravi poračun oziroma razdelitev doseženega dohodka, tako kot je bilo predlagano. Iz sklepov je razvidno, da je bila v okviru te točke posebna pozornost razpravljalcev posvečena tudi vprašanju informiranja in samoupravljanja.

Delavski svet TOZD Monter meni, da bi bilo potrebno za vse faze proizvodnje pripraviti tako natančne podatke, kot so bili napravljeni za proizvodnjo statik nosilcev ter dodatnih armatur. Ti podatki so zajeli tako proizvodnjo v prvih desetih mesecih kot primerjavo z lanskim letom. Delavski svet nadalje meni, da je tako na montaži kot v delavnici potrebno tekoče spremljati normative in sproti obveščati o količinski proizvodnji. Nabava mora tekoče informirati montažo o nabavi materiala oziroma o problemih v zvezi z nabavo. Izboljšati se mora tudi povezava med zaposlenimi, ki je slaba tako na področju informiranja, kot pri prenosu mnenj in predlogov med posamezniki in službami. V tem smislu delavski svet pričakuje od vseh članov kolektiva, da si bodo prizadevali za izboljšanje odnosov.

Delegati delavskega sveta so obravnavali tudi novo investicijo — obrat zvarjenec — in sklenili, da se pripravljala dela začasno financirajo — dotlej dokler ne pridobe potrebne dokumentacije za izločitev investicijskih sredstev — iz žiro računa TOZD Monter. Za izgradnjo obrata zvarjenec so v Monterju sklenili najeti investicijski kredit pri Ljubljanski banki — Temeljni ko-roški banki Gradec in sicer 64.320.000 dinarjev za osnovna sredstva za dobo pet let in pol in 20.770.000 dinarjev za obratna sredstva za dobo petih let, obakrat po 10 % obrestni meri. Pri isti banki so sklenili zaprositi tudi za izdajo garancij na tekoči priliv za osnovna (15.850.000 dinarjev), obratna (37.809.000 dinarjev) in ostala potrebna sredstva (15.897.000 dinarjev).

Delavski svet je na tej seji imenoval poleg centralne inventurne komisije tudi inventurne komisije za vsa posamezna področja, ki jih inventura zaobseže. V časopisu Večer je sklenil objaviti razpis za dela in naloge vodje vzdrževanja, vodje statik proizvodnje in vodje phrata JEKO.

V TOZD Monter so julija sprejeli nov pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki je precejšnjemu številu članov kolektiva prinesel napredovanje iz sedme v osmo vrednostno skupino, s tem pa tudi pravico do odmere dopusta po prvi težavnosti stopnji. Pri pregledu evidence se je ugotovilo, da je do nove odmere dopusta upravičenih 90 članov kolektiva. Delavski svet je v zvezi s tem sklenil, da je potrebno napraviti seznam delavcev, ki so opravičeni do odmere dopusta in da se dopust odobri.

Splošni bolnici Slovenj Gradec, ki želi nabaviti aparat za ultrazvočno diagnostiko, je delavski svet sklenil prispevati 20.000 din pomoči. Opozoril je tudi delovno organizacijo Instalater iz Prevalj, da bo morala kriti stroške v primerih, če bi se v statik hali zaradi slabega centralnega gretja oziroma nizkih temperatur stroji pokvarili. Na predlog vodje vzdrževanja je službo za varstvo pri delu zadolžil, da prouči vsa delovna mesta ter poda predlog o tem, kje bi potrebovali tri delovne obleke na leto. Tam, kjer bo to potrebno, jih bodo dobili prihodnje leto. Sklenil je tudi, da je treba delavcu, ki si poškoduje očala na delovnem mestu, povrniti vse izdatke za nabavo in montažo stekel. Nadalje je delavski svet odobril sindikalni organizaciji v svoji TOZD iz sklada skupne porabe nabavo šestih baldahinov za prikolice v vrednosti 60.000 dinarjev.

Med drugim je sprejel tudi sklep o razpisu referendumu za sprejem statuta SOZD SZ — le-ta bo dne 11. decembra letos — in obravnaval še nekatere druge zadeve.

Na svoji prejšnji seji, ki je bila dne 12. oktobra 1979 pa je delavski svet TOZD MONTER Dravograd obravnaval poslovanje v prvih osmih mesecih letošnjega leta in analizo osebnih dohodkov, nekatere spremembe v nabavi investicijske opreme, prostorski plan občine Dravograd in še nekatere druge zadeve.

Podobna problematika, v kolikor že ne celo enaka, kot na zgoraj omenjenih dveh sejah delavskega sveta TOZD Monter, je bila obravnavana tudi na sejah odbora za gospodarstvo te TOZD in sicer dne 8. oktobra oziroma 31. oktobra letos.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

TURNIR MLADIH OB DNEVU REPUBLIKE

V soboto, 24. novembra, je OO ZSMS Javornik-Koroška Bela organizirala tekmovanje v počastitev dneva republike v košarki, streljanju, kegljanju in namiznem tenisu. V prostorih TVD Partizan Javornik Koroška Bela je bilo tekmovanje v namiznem tenisu in košarki. Prvo mesto v košarki je osvojila ekipa TVD Partizana, ki je v finalni tekmi premagala ekipo karavle Karavanški kurirji NOB s 46:41. Tretje mesto je osvojila ekipa TOZD Valjarna žice, medtem ko je bila na četrtem mestu ekipa OO ZSMS Javornik-Koroška Bela, na petem mestu pa ekipa osnovne šole Karavanški kurirji NOB Koroška Bela.

V namiznem tenisu je prvo mesto osvojila ekipa karavle Karavanški kurirji NOB, drugouvrščena ekipa je iz OO ZSMS Javornik-Koroška Bela, na tretjem mestu je ekipa OO ZSMS TOZD Valjarna žice, na 4. mestu ekipa osnovne šole Karavanški kurirji NOB in na petem mestu druga ekipa OO ZSMS Javornik-Koroška Bela.

Na štiristeznem avtomatskem kegljišču v Podmežakliji so tekmovali v kegljanju na asfaltu.

Prvo mesto je osvojila ekipa OO ZSMS Javornik-Koroška Bela v postavi: Jekler, Hasanbegović, Rebolj s 1230 podrtimi keglji. Drugouvrščena je ekipa OOZSMS TOZD Valjarna blumingštel s 1224 podrtimi keglji v sestavi: Nikolič, Pristov, Sodja; na tretjem mestu je ekipa karavle Karavanški kurirji NOB (Klanica, Čeko in Sedmak) s 1018 podrtimi keglji, 4. mesto je pripadlo ekipi OO ZSMS TOZD Valjarna žice (Andevski, Šatič) s 657 podrtimi keglji.

V prostorih strelske družine TRIGLAV Javornik-Koroška Bela je bilo tekmovanje v zračno puško. Prva je bila ekipa strelske družine

TRIGLAV Javornik-Koroška Bela s 528 krogi, 2. ekipa karavle Karavanški kurirji NOB s 364 krogi, 3. OO ZSMS TOZD Valjarna blumingštel s 358 krogi.

Med posamezniki so bili najboljši: Bizjak — 181 krogov, Jezeršek — 176 krogov, Košnik — 171 krogov, Klanica — 158 krogov in Bešlagič — 127 krogov.

O DELU MLADIH NA GORENJSKEM

Pred dnevom republike je bila v Kranju seja medobčinskega sveta zveze socialistične mladine za Gorenjsko, na kateri so se dogovorili o izvedbi tekmovanja Mladost v pesmi, besedi in spretnosti. V nekaterih občinah bodo pripravili občinska tekmovanja, nekatere ekipe, med njimi tudi jeseniška, pa se bodo neposredno udeležile regijskega tekmovanja. To bo 8. decembra v festivalni dvorani na Bledu. Snov za tekmovanje obsega 60-letnico partije in SKOJ.

Jeseniško ekipo bodo sestavljale tri dekleta, ki so lani sodelovale na tekmovanju Tito, revolucija, mir in trije vojaki.

V kulturnem programu bo sodelovala tudi folklorna skupina de-

Po končanem tekmovanju so se vsi tekmovalci zbrali v prostorih mladinskega kluba na Javorniku, kjer je predsednik OO ZSMS Javornik-Koroška Bela Dušan Novkovič najboljšim ekipam in posameznikom v streljanju in kegljanju podelil pokale ter diplome. Vsi so bili mneneja, da je tekmovanje v celoti uspelo in si takšnih športnih srečanj še želijo.

M. Jenduka

lavsko-prosvetnega društva Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Na seji medobčinskega sveta so se pogovorili tudi o akcijah mladih v prihodnjem letu: o nalogah pri obravnavanju zaključnih računov, razpravah o planskih dokumentih ter o delovnih akcijah na Gorenjskem v prihodnjem letu.

Poleg tega so potrdili tudi predlog, da za letošnje priznanje 22. decembra kandidira občinska konferenca zveze socialistične mladine Jesenice, saj je v dosedanjem delu njeno sodelovanje z vojniki zelo pestro: pohodi, proslave in druga srečanja mladih in vojakov.

Rk

RAZGIBANO DELO RADOVLJIŠKIH MLADINCEV V DECEMBRU

Delo občinske konference zveze socialistične mladine Radovljica bo v decembru zelo razgibano. Občinska konferenca mladih delavcev bo 6. decembra pripravila problematiko konferenco o delitvi dohodka in nagrajevanju po delu.

Sedmega decembra se bodo sestali predsedniki osnovnih organizacij zveze socialistične mladine, kjer se bodo pogovarjali o aktualnih nalogah ter o pripravi na organizacijo šole o humanizaciji medsebojnih odnosov.

21. in 22. decembra pa bo v mladinskem domu v Bohinju seminar za vodje marksističnih krožkov in za člane komisije za idejno-politično delo pri občinski konferenci zveze socialistične mladine Radovljica.

Prejšnji teden je bila seja predsedstva občinske konference zveze socialistične mladine Radovljica. Obravnavali so poročila področnih konferenc in komisij za programsko konferenco. Kot so ugotovili, so poročila posameznih organov že pripravljena, nekateri pa še niso izvršili svojih nalog. To so predvsem tiste komisije, ki so delo in akcije v zadnjem obdobju imele na papirju.

Poleg tega so se na seji pogovarjali o nalogah na področju planiranja, o delu in problematiki mladih v krajevnih skupnostih, o usposabljanju mentorjev ter o zagotavljanju materialnih pogojev za delo mladih v krajevnih skupnostih.

J. R.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

V železarni Teeside, ki pripada britanski železarski družbi British Steel Co., je v oktobru pričel obratovati nov plavž, ki je s premerom talilnika 14 m največji v Evropi. Plavž, ki bo lahko proizvajal dnevno okoli 10.000 ton grodlja, je najsoodnejše opremljen in v obdobju enega do dveh let predvidevajo, da bo prišlo do odločitve o gradnji še enega podobnega agregata.

ZDA

Battelle Memorial Institute, ki se ukvarja z raznimi analizami, programi in podobnimi študijami, je pred kratkim zaključil raziskavo o bodočem razvoju elektrojeklarstva. Rezultati te raziskave kažejo, da se bo proizvodnja elektrojekla v zahodnem svetu v obdobju 1975—1985 podvojila. Razen tega predvideva da bo proizvodnja surovega jekla v državah v razvoju narasla s sedanjih 11,6 % leta 1985 na 14,5 %.

GABON

Trgovanje avstrijskih podjetij z državami črne Afrike se v zadnjem času spreminja. Namesto čistega izvoza materialov in naprav prihaja vedno močnejše do izraza sovlaganje in tehnično sodelovanje. Med prvimi se je odločila za takšen način sodelovanja z afriškimi državami železarna VOEST iz Linza. Skupaj z zahodnonemškimi, ameriškimi in francoskimi partnerji sodeluje z devetimi odstotki sovlaganja v rudnik železove rude s 60 do 65 % deleža v afriški državi Gabon. Čez nekaj let, ko bo ta rudnik pričel obratovati z letno proizvodno zmogljivostjo od sedem do 10 milij. ton, bo del te rude dobila tudi avstrijska železarna. Kasneje predvidevajo pri tem rudniku tudi gradnjo naprave za izdelavo peletov.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

26

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

Mehurčki v začetku vsebujejo prozorno, pozneje rumenkasto tekočino. Zelo hitro počijo (v nekaj urah) in se spreminjajo v zelo boleče ranice, ki pa se hitro celijo. Hkrati s pojavom mehurčkov pri plemenicah zateče okolica sramnice, pri plemenikah pa konica uda in njegovo pokrivalo ter mošnja. Vse te spremembe povzročajo hud srbež, zaradi česar plemenice pogosto drgnejo sramnico. Živali kažejo največ težav med mokrenjem.

Potek in posledice. Bolezen se po 2 do 3 tednih ozdravi in le včasih zapusti kronični katar nožnice oziroma razjede na moškem spolovilu. Po vsej verjetnosti gre pri takšnih primerih za poznejšo oziroma dodatno okužbo z bakterijami.

Čeprav okužba nima večjih posledic za plodnost, ker okužene plemenice lahko ostanejo breje od istega zaskoka, med katerim so se okužile, vendar okužba lahko povzroča veliko škodo zaradi zmanjšane prireje obolenih živali. Največje škode obolenih živali nastanejo zaradi izgube telesne teže in zmanjšane količine mleka.

Zaščitni ukrepi. Ob pojavu bolezni moramo prenehati pripuščati in obvestiti strokovnjaka. Za zatiranje te spolne okužbe je umetno osemenje najbolj zanesljivo. Če je to izvedljivo, potem moramo pred pripustom pri plemenicah premazati sramnico in predvor nožnice z razkužili. Pred leti je bilo zelo znano holandsko razkužilo modre barve. Večkrat smo uporabljali tudi mast bovakin rumenkasto-oranžne barve. Če premažemo sramnico pred zaskokom, bomo do določene meje obvarovali pred okužbo tudi plemenjaka. Prav tako je priporočljivo, da po vsakem zaskoku z razkužilom izperemo spolovilo plemenjaka. Takšno ravnanje bo preprečilo ali vsaj omililo to in nekatere druge spolne okužbe goved.

Zdravljenja. Okužbe plemenice zdravimo predvsem zaradi tega, da bi preprečili poznejše okužbe z bakterijami, ki lahko povzročijo veliko hujše posledice, kot jih je virus. Uporabljamo bovakin ali mast kloramfenikol. Če tega nimamo, lahko uporabimo tudi druga razkužila v blagih raztopinah, na primer 3% borovo kislino, zelo razredčen hipermangan in druga.

13. MNOŽIČNA PAŠNIŠKA KRVOMOČNOST GOVEDI

Množična pašniška krvomočnost govedi je zajedalska krvna bolezen, ki jo povzroča zajedalka rdečih krvničk. Pojavlja se na pašnikih številnih področij Afrike, Azije in Evrope.

Znamenja, potek in posledice. Krvno zajedalko (babezio) prenašajo na zdrave živali klopi oziroma njihove ličinke. Klopi živijo na vlažnih ali močvirnatih tleh, na gozdnih pašnikih ali pašnikih v bližini gozdov in grmičevja. Ko se klopove ličinke spomladi zležejo, takoj napadejo govedo in že po dveh tednih zbolijo prve živali. Če so pašniki močno posejani z okuženimi klopi, izbruhne bolezen množično kmalu po prihodu goveda na pašo. Z okuženim govedom se bolezen zlahka zaneša na neokužene pašnike. Treba je poudariti, da so lahko na videz zdrava goveda tudi okužena. Mlajša goveda in goveda, ki stalno bivajo na okuženih področjih, so odpornejša ali pa zbolijo za miljšo obliko.

Zajedalka napadejo rdeče krvničke in jih razkrajajo. Zaradi tega se poveča telesna temperatura in pojavijo hude motnje, temu pa sledijo krvomočnost, slabokrvnost in zlatenica. Razpadle rdeče krvničke zamašijo krvne žile in povzročajo krvavitve. Nazadnje nastanejo hude okvare na ledvicah, jetrih in na srcu. Zaradi hude anemije in drugih sprememb se organizem izčrpa in govedo pogine.

Množično pašniško krvomočnost lahko zamenjamo s hlevsko — krvomočnostjo in z vraničnim prisadom. Za množično pašniško krvomočnost je značilna visoka telesna temperatura in krvomočnost, ki ji hitro sledi, pozneje se razvija slabokrvnost in zlatenica. Hlevska krvomočnost je dolgotrajna in brez povečane telesne temperature. Vranični prisad poteka bolj naglo, krvomočnost pa je manj izrazita kot pri pašniški krvomočnosti.

Zdravljenja. Množično pašniško krvomočnost uspešno zdravimo s pirovetom (akaprinom), ki učinkuje proti vsem vrstam babezioz. Zdravljenje ni nevarno, če natančno upoštevamo navodila za uporabo. Najboljše je dati dvakrat na dan po 2 do 3 ml piroveta v presledkih nekaj ur. Za odraslo govedo po 2 ml na 100 kg telesne teže, vendar sme razdeljena skupna količina znašati največ 6 ml.

Zaščitni ukrepi. Okužbi se najlažje ognemo, če govedo pasemo na neokuženih pašnikih. Pašnike je treba očistiti in osušiti, če pa to ni mogoče, moramo zaščitno cepiti goveda v starosti šestih mesecev do dveh let. Starejših in brejih živali ne smemo cepiti, ker lahko reagirajo na cepivo zelo hudo ali celo poginejo.

SILVESTROVANJE STUDENTOV

Tudi letos bomo študentje skupaj pričakali novo leto. Silvestrovanje bo v gostilni Zelenica v Selu pri Zirovnici s pričetkom ob 19. uri. Cena za študente jeseniške občine je 100 dinarjev.

Pohihte s prijavi in vplačili, kajti število je omejeno. Prijavite se lahko vsak petek v gostinskem lokalu »Mlečna« od 18. do 19. ure in v Ljubljani — Studentsko naselje, blok šest, soba 209 in to ob vsaki uri.

MB

Programska in volilna seja občinske konference ZSMS Jesenice (Foto J. Rabič)

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

NAFTA POD MORSKIM DNOM IN ŽELEZARSKA INDUSTRIJA

Morje s svojimi ogromnimi zalogami surovin postaja za človeštvo tudi zaradi tega vedno bolj zanimivo. Poleg rib, ki predstavljajo važen vir prehrane, so odkrili pod morsko gladino velike zaloge nafte, zemeljskega plina, mangana, bakra in drugih kovin. Razen tega obstajajo tudi možnosti za izkoriščanje morja kot energetskega vira: morske tokove, valove in razlike v temperaturi vode bo morda mogoče uporabiti za proizvodnjo električne energije. Na napravah za odstranjevanje soli je morsko vodo mogoče spremeniti v pitno vodo. Tudi zaloge urana so pod morskim dnom.

Danes so pod morskim dnom najbolj zanimive zaloge nafte in zemeljskega plina. V primerjavi z zalogi na kopnem predstavljajo zaloge pod morskim dnom 27%. Vendar so rezerve naftnih nahajališč pod morskim dnom verjetno večje kot jih

danes ocenjujejo, pa tudi črpanje je običajno lažje kot na kopnem. Zato tudi izkoriščanje teh naftnih rezerv iz leta v leto narasča. Danes predstavlja proizvodnja nahajališč pod morskim dnom 20 % celotne svetovne proizvodnje, za leto 1980 predvidevajo 30 % in leta 2000 okoli 50 %.

Pričetek črpanja nafte z morskega dna sega v leto 1880, ko so vrtali plitve vrtnice v zalivih južne obale ameriške zvezne države Kalifornija. Nato se je ta način vrtnjara razvijal naprej.

Današnja tehnologija črpanja nafte pod morskim dnom omogoča vrtnice daleč proč od obale in do globlin, ki so še do nedavnega bile nepremagljiva ovira. Najbolj je pripomogel k sodobnemu vrtnanju na morju tehnični napredek pri jeklenih konstrukcijah, ki so za to potrebne. To je popolnoma novo področje, ki zahteva novo tehnologijo in veliko raziskovalnega dela. Jekla, ki jih uporabljajo, so izpostavljena najbolj neugodnim pogojem.

Razvoj izkoriščanja zalog nafte pod morskim dnom poteka v dveh fazah: raziskave in proizvodnja. Današnja tehnologija omogoča posebno opremljenim ladjam iskanje nafte tudi v vodah globokih do 10.000 m.

Nekatere vrste vrtnalnih ploščadi so konstruirane za obratovanje daleč od obale in pod zelo neugodnimi vremenskimi pogoji. Lahko so zelo velike, in jih zgradijo na obali in potem prepelejo po morju do mesta črpanja nafte. Načrpano nafto ali

zemeljski plin transportirajo do obale po cevovodih, ki so nameščeni pod morsko površino.

Črpanje nafte ali zemeljskega plina pod morskim dnom ne bi bilo mogoče brez jekla. Uporabljajo ga za gradnjo vrtnalnih ploščadi in potrebne opreme, vrtnalnih in proizvodnih naprav, cevovodov in rezervoarjev. Za premagovanje zelo neugodnih obratovalnih in vremenskih pogojev je potrebno visoko kvalitetno jeklo. Kot dobavitelji so železarne mnogo prispevale k razvoju jekel, primernih za uporabo v te namene. Nekatere železarne niso samo dobavitelji potrebnega materiala, temveč tudi gradijo te naprave in uporabljajo najsoodnejšo tehnologijo. Brez njih danes ne bi bilo takšnih uspehov pri izkoriščanju nahajališč nafte in zemeljskega plina iz globlin oceanov.

Razvoj izkoriščanja surovin z dna oceanov zanima danes celotno človeštvo. Sedanje izkoriščanje nafte z dna morij — ki je zaenkrat najbolj napredovalo — je prišlo do takšne faze, da ne zanima samo ene države, temveč zahteva tesno sodelovanje vseh držav. Izredno važno vlogo ima tudi zaščita okolja, kajti ne gre samo za izkoriščanje dobrin z dna oceana, temveč tudi za preprečitev porušitve naravnega ravnovesja na tem tako občutljivem območju.

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz dvanajstih temeljnih organizacij in treh delovnih skupnosti prejeli 65 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Dnevni redi so bili tokrat dokaj različni. Novost je predstavljalo predvsem evidentiranje delegatov za izvršne odbore osnovnih organizacij sindikata in obravnavanje sklepov delavskega sveta Železarne v zvezi z osebnim dohodkom (porečninami ipd.), sicer pa so skupine poleg proizvodne problematike obravnavale predvsem nekatere že »stare« zadeve (sporazumi o kulturnem domu, o financiranju dopusta športnikov, kulturnih delavcev ipd., o uvajanju ekonomskih stanarin v stanovanjsko gospodarstvo). O ožji obratni problematiki tokrat ni bilo posebne razprave.

Omenimo naj še, da današnjemu pregledu sestankov priključujemo tudi del pregleda, ki ga zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti v prejšnji številki Železarja.

Iz TOZD ELEKTRODE smo prejeli osem zapisnikov. SDS vodstvo TOZD, rezalnica 1, oplaševalnica 1 ter izdelava elektrodni mas so na skupnem sestanku ugotovljale, da mesečni plan v oktobru ni bil dosežen in da so plan proizvodnje dodatnih materialov v devetih mesecih izpolnili le 90,5-odstotno. Stanje naj bi za naprej izboljšali z boljše delovno disciplino, storilnostjo in izplnom, potrebno pa bo delati tudi ob sobotah. Zlasti zaskrbljujoča pa je tudi bolezenska odsotnost, saj je v zadnjem mesecu vsak dan odsotnih z dela povprečno po 60 delavcev. Med ukrepi za zmanjšanje odsotnosti omenjajo poleg opozorjenih zdravniških kriterijev tudi strožje kriterije pri sprejemanju novih delavcev ter posebno stimulacijo za tiste, ki ne bolujejo. Člani SDS oplaševalnice 2 in rezalnica 2 pa so bili, ker je bilo v zadnjem času v TOZD več manjših nezdov, posebej opozorjeni na previdnost pri delu. Poleg omenjenih sta se v TOZD sestali tudi SDS izdelava taljenih praškov ter SDS transport in skladiščenje.

SDS vzdrževanje Javornik (TOZD VZDRŽEVANJE) meni, da bi bilo zaradi zvišanja življenjskih stroškov potrebno povečati tudi osebne dohodke. Člane SDS zanima tudi, če je komisija za ugotavljanje beneficirane delovne dobe že pričela z delom.

SDS promet vleka 2 (TOZD TRANSPORT) je obravnavala gradivo o stanovanjskem gospodarstvu in potrdila predlog kandidatov za nov sindikalni odbor.

V DELOVNI SKUPNOSTI so nekatere izmed zadev, ki smo jih omenili uvodoma, obravnavale SDS nabava 1,2 in 3, prodaja ter računovodstvo stroškov in uspeha 1 in 2. SDS prodaja v zvezi z devet-mesečnim poslovnim poročilom in pregledom plana stroškov prodajnega sektorja za leto 1980 ugotavlja, da so se v posredovanem predlogu pojavile iste napake kot v planu za leto 1979. Zato ponovno opozarja sektor za ekonomiko, da realizacija osmih mesecev nikakor ne more biti osnova za planiranje v naslednje leto, kajti aktivnosti prodaje so v IV. tromesečju najintenzivnejše, tako na področju reklame kot sejmov, potovanj in reprezentance. Eno izmed sodelavk pa je zanimalo, kakšni so v prodajnem sektorju kriteriji za odobravanje izobraževanja oziroma izpolnjevanja ob delu. V opisu del in nalog ji je naložena dolžnost po znanju tretjega tujega jezika, njena vloga za študij francoščine pa je bila odbita z utemeljitvijo vodstva prodaje, da tak študij zanjo ni pot eben.

SDS zdravstveno in socialno varstvo ter SDS splošna varnostna služba (DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE) sta poleg nekaterih zadev, ki smo jih omenili uvodoma, razpravljali še o predlogu sprememb pravilnika o osnovah za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe za svojo delovno skupnost.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli pet zapisnikov in sicer vse iz OTK. Sestale so se SDS raziskovalnega oddelka, mehanike preskuševalnice, mehanike delavnice OTK, laboratorija jeklarne ter priprave vzorcev. Obravnavale so nekatere izmed zadev, ki smo jih omenili v uvodu. Na devet-mesečno poslovno poročilo večinoma niso imele bistvenih pripomb. SDS mehanična delavnica na primer, med drugim z zadovoljstvom ugotavlja (da je število vzorčev v prevzemnem oddelku v primerjavi z lanskim letom v porastu). Člani SDS pripravljajo vzorcev pa so imeli pripombe na visoke proizvodne stroške, vendar jim je bilo pojasnjeno, da jih v glavnem povzročajo povečane cene reprodukcijskega vložka in energije. Ta skupina je pregledala tudi predlog SEO o spre-

membi osnov premijskega sistema v delovnih skupnostih in soglašala, da bi šli v izenačevanje premijskih osnov s TOZD.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli osem zapisnikov. SDS SM peči 2 se v zvezi z devet-mesečnim poročilom vprašuje, kolikšno krivdo za izpad proizvodnje nosi vzdrževanje (livni žerjavi, vlagalni stroji). Prav tako meni, da je predvsem situacija v livni jami kriva, da plana ne dosegajo (čakanje na ponvice in prevelika poraba le-teh). SDS elektropечи 2 in 3 pa ugotavljata, da se je stanje v livni jami glede dostave voz in čakanja na ponvice nekoliko izboljšalo, da pa se še vedno ni izboljšala kvaliteta. Še vedno so izgube s prodori, še vedno prihaja do trganja čepov in še vedno so lijakli slabi. Tudi SDS predelava talilniških odpadkov se pritožuje nad vzdrževanjem strojev in naprav v njihovem oddelku. Menijo, da bi bilo čimprej potrebno urediti pranje mazanja (centralno) strojev, ter dovoz zraka. Prav tako je treba poskrbeti tudi za dovoz vode za namakanje delovišč, ker se ob lepem vremenu močno kadi. Poleg omenjenih skupin so se sestale še SDS vodstvo TOZD, SM peči 3 in SDS kamnolom Trebež, ki so obravnavale nekatere izmed v uvodu omenjenih zadev.

V TOZD VALJARNA ŽICE se je sestalo vseh pet delovnih skupin. Vse so obravnavale predlog za kandidate za izpraznjena mesta delegatov v SIS.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA se SDS lužilnica-valjarna 1 pritožuje predvsem zaradi slabega ogrevanja hale, zlasti na izstopih linij, kjer morajo delavci, ki sicer nimajo fizično preveč napornega dela, ob hladnih dneh delati tudi pri temperaturi 2-3 stopinje Celzija. Takšna temperatura za delo seveda ni primerna. Varilci SSAP in SCAP linij pa vprašujejo, kdaj se bo kaj ukrenilo v zvezi s povišanjem grup. To vprašanje utemeljujejo s tem, da morajo poleg svojega dela še dodatno – in sicer ročno – variti konce kolobarjev. Takšno delo pa zahteva še dodatno znanje, ki ga v njihovem opisu dela ni. Skupina opozarja tudi na precejšnje težave v zvezi z vzdrževanjem. Problemi so predvsem z rezervnimi deli.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli trinajst zapisnikov. Vse skupine so ocenjevale proizvodne rezultate v oktobru in novembru ter obravnavale oba sporazuma o stanovanjskem gospodarstvu. Razpravljale pa so tudi o akciji cepjenja proti gripi. Pripombe so imele predvsem na sporazuma s področja stanovanjskega gospodarstva. Proizvodnja v oktobru so ocenile dokaj enotno. Mnenja so, da so glede na pomanjkanje vložka, nekvantitativni vložek in na zastoje, dosegli kar dobre rezultate, saj so plan presegle za 52 ton (1,99 %), izpolnili pa tudi kvaliteten program. SDS hladna valjarna 2 in žarilnica 2 med drugim vprašujeta tudi, kako je z zimskimi oblekami. Delavci na previjalnem stroju pa zanima, kdaj se bo popravila streha nad strojem.

Tudi iz TOZD ŽICARNA smo prejeli 13 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Vse skupine so razpravljale o obeh sporazumih o stanovanjskem gospodarstvu, proizvodnji v oktobru in o nabavi novih strojev in naprav iz investicijskih in amortizacijskih sredstev. Poleg tega so imele na dnevnem redu tudi predlog sprememb pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe v svoji TOZD ter vprašanje organizacije cepjenja proti gripi. SDS žičarna I-1 v zvezi z nabavo novih strojev in naprav pripominja, da bi poleg novih kupili rezervne dele tudi za stare in izrabljene varilne aparate, da bi Grün-a 4 in 5 zamenjali z novim vlečnim strojem ter da bi aparat za vezanje žice kupili tudi za stroj DD-1 in DD-2. Opozarja pa tudi, da bi bilo v kopalnici in umivalnici potrebno zamenjati pokvarjene tuše in pipe. SDS žičarna I-2 v zvezi z informacijo o neizpolnjenem planu v oktobru meni, da bi morali odgovorni poskrbeti za kvaliteten vložek in poudarja, da naj bi se betonsko železo uporabljalo za beton ne pa za nadaljnjo predelavo. Skupina je v okviru razprave o investicijskem vzdrževanju v letu 1980 kritično spregovorila predvsem o ogrevanju garderobe. Mnenja je, da naj bi se z navedenimi sredstvi uredilo najprej to vprašanje. Prav tako želijo slišati glede tega konkretni odgovor. SDS žičarna II-1 predlaga, da bi iz sredstev TOZD nabavili še en aparat KPR 32 kot rezervo za vezanje palet VAC (če sta dva namenjena drugam) in posode za odlaganje usedline na ESAB in Herborn-u. Ugotavljajo tudi, da nikjer ni predvidena kuhinja lužine. SDS žičarna II-2 meni, da je treba čimprej zamenjati dvigala v žičarni 2. SDS žičarna II-3 predlaga, da bi nabavili vsaj dva nova varilna aparata za Herborn stroje. Mnenja je tudi, da je nujna takojšnja zamenjava dvigala na ESAB strojih, ker je most že v zelo slabem stanju. Delavke na VAC pa so zaprosile za zaščitne pasove. SDS pocinkovalnica 1 ugotavlja, da planirane količine žice

niso napravili predvsem zaradi zastojev na progah in predlaga, da bi delovodja vsake posamezne izmene bolj vestno in odgovorno sodelovali z vzdrževalci. SDS pocinkovalnica 2 predlaga povišanje grupe, kajti mnenja je, da glede tega zaostajajo za patentirano in pletilnico. Ugotavlja pa tudi, da bi bilo potrebno nabaviti škarje, za rezanje pantov (za vezavo ročev). SDS pocinkovalnica 3 meni, da je nujno potrebno naročiti dva komada grafitnih valjev za prog 3 za v cinkovo kopel, ker sta sedanja zelo iztrošena. Če se to ne uresniči v nekaj mesecih bo po mnenju skupine prog 3 obstala.

V TOZD ELEKTRODE se je sestalo vseh devet delovnih skupin. Vse so ponovno razpravljale o združevanju sredstev za izdelavo idejnih načrtov za nov delavski kulturni dom, razen tega pa še o vprašanju zmanjševanja odpadka ter o sklepih delavskega sveta Železarne o povečanju osebnih dohodkov in o poravnavi le- za letošnje leto. V zapisniku SDS rezalnice 1, oplaševalnice 1 in izdelave elektrodni mas je med drugim omenjeno, da je letošnji dobitnik Pantzove nagrade, tovarniš Mlakar, podaril njihovu sindikatu pol milijona starih dinarjev. SDS oplaševalnica 2 pa k sklepom delavskega sveta Železarne, s katerimi se sicer strinja, pripominja, da so bili pri poravnavi prikratkani. Oplaševalna linija je bila prehitro vključena v proizvodni plan. Uvajalnega časa je bilo premalo in tako niso dosegli mesečnega plana, kar se je pokazalo pri poravnavi. Delna krivda za nedoseganje plana je tudi v tanjšem asortimanu.

V TOZD ŽEKLARNA so se sestale SDS vodstvo TOZD, žebeljarna 1 in zavijalnica žebeljarn. Vse tri so evidentirale delegate za izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Žebeljarna. Na sestanku SDS vodstvo TOZD pa je bilo posebej izpostavljeno tudi vprašanje discipline. Vodja TOZD je sodelavcem govoril o nujnosti poistotitve delovne discipline v železnari Jesenice. Sodelavcem je nakazal napake v njihovi skupini. Zahteval je, da delavci prostora ne smejo zapuščati prej kot pet minut pred štirinajsto uro.

V TOZD REMONTNE DELAVNICE so se sestale SDS RTA 1, 3 in 5, ki so razpravljale predvsem o dejavnosti sindikata v pripravi na občne zборе. SDS RTA 5 se je med drugim tudi dogovorila, da bo s 1. decembrom uvedla dežurstvo na proste sobote, pod pogojem, da bi bilo mogoče razdeliti dneve delovnih sobot. Prejeli smo tudi zapisnik SDS RTA 2 in 6 s sestanka, ki je bil že 31. julija letos.

V TOZD VZDRŽEVANJE sta se sestali SDS vzdrževanje Hladne valjarne Bela 1 in 2. Skupini vprašujeta, zakaj ob tridesetih urah v trideset minut v garderobah ni tople vode. Predlagata tudi, da se za vse ključavničarje nabavi novi, manjši navorni drogov. Ponovno je bilo izrečeno tudi opozorilo, da morajo biti dežurni ključavničarji v sobotah in ob nedeljah, na dnu, zlasti še, če linije delajo. Zaradi medsebojnih odnosov bo potrebno čimprej sklicati aktiv zveze komunistov.

V TOZD TRANSPORT sta SDS promet in vleka 1 in 4 obravnavali samoupravna sporazuma s področja stanovanjskega gospodarstva in evidentirali delegate za izvršni odbor sindikalne organizacije.

Delavcem TOZD KOVINOSERVIS so bili na skupnem zboru pojasnjeni vzroki, ki so privedli do predloga o izločitvi iz DO Železarne. O teh vzrokih je razpravljal že delavski svet te TOZD, dne 23. novembra letos. Na podane vzroke delavci niso imeli pripomb. Z obrazložitvijo referendumu, ki ga je delavski svet TOZD razpisal za 12. december letos, kot z obrazložitvijo vseh potrebnih ukrepov v zvezi z referendumom in po referendumu, so se navzoči v celoti strinjali. Vprašanji in pripombi ni bilo.

Na sestanku SDS prodaja DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE je bil na vse člane prodajnega sektorja naslovljen apel, da bi se vključili v izobraževanje oziroma študij ob delu. Sklenjeno je bilo tudi, da bodo zaradi boljše informiranja v bodoče vabila na sestanke delovne skupine izoblašali na oglasno desko vsaj en dan pred sestankom, v kolikor bo le mogoče.

SDS kadrovske sektor (DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE) v zapisniku med drugim omenja, da je na kadrovskem sektorju dan v okviru akcijskega programa poseben poudarek zaposlovanju invalidskih oseb in pospešenemu delu invalidskih komisije.

SDS raziskovalni oddelk (DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE) je razpravljala o predlogu sprememb pravilnika o merilih in delitvi osebnega dohodka v tej delovni skupnosti. Mnenja je, da omenjeni predlog sprememb ni povsem sprejemljiv za TKR. Med drugim je predlagala, da naj bi bilo izračunavanje delovne uspešnosti takšno, da bi bili enakopravni z ostalimi sektorji v delovni skupnosti.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje – Božidar Lakota

TOZD Elektrode

7. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Elektrode je imel 22. novembra svojo 7. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Franc Terseglav. Pregledali so izvrševanje sklepov zadnje seje in naročili, naj se pospeši strokovna ocena tehn. izboljšav št. 2461 in 2462.

Obravnavali so tehnično izboljšavo št. 2434 – izdelava specialne gumi cevi za pnevmatsko transportiranje praškov, avtorja JOSIPA HALUPKE iz gradbenega vzdrževanja. Predlog so pozitivno ocenili in potrdili izplačilo nadomestila v višini 1.639 – dinarjev.

Potrdili so predlog izračuna in izplačila druge rente za tehnične izboljšave: št. 2336 – montiranje prestrezalne naprave za elektrodni prašek pri mešalcih TM 2 in Erich, avtorja JOŽETA JESETA iz TOZD Vzdrževanje, tehn. izbolj. št. 2286 – nova ureditev pakiranja, avtorja FRANCA TERSEGLAVA iz TOZD Elektrode in JANEZA ŠKRABELJNA iz TOZD Vzdrževanje ter tehn. izbolj. št. 2224-ročna naprava za nanašanje paste za izboljšanje vžiga na prižigalnem koncu visoko produktivnih elektrod, avtorja FRANCA TERSEGLAVA in VIKTORJA KOKOŠARJA iz TOZD Elektrode.

V razpravi o doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu oktobru so ugotovili, da niso bili zadovoljivi. V tem mesecu je bil izvršen remont peči na oplaševalnih linijah 1 in 2, kar je med drugim slabo vplivalo na doseganje proizvodnje. Menili so, da izpolnitev plana po količini ne more biti edino merilo za uspeh TOZD, ampak tudi vrednost proizvodnje. V letošnjem letu so bile zahteve tržišča po drobnih dimenzijah veliko večje in tem potrebam se je morala prilagoditi proizvodnja. Ugotovili so

tudi, da cenik za elektrode ne ustreza, kar naj se takoj uredi.

Potrdili so predlog načrta za mesec december v količini 1870 ton dodatnih materialov za varjenje in 370 ton ognjevzdržnih materialov.

7. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja TOZD Elektrode je imel 21. novembra 7. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Slavko Maver. Najprej so sprejeli poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje. Priporočili so, naj se sušilke postopno vključujejo na druga dela in naloge v proizvodnji in delavke, ki jim je dovoljeno delo samo na dopoldanski izmeni, naj se zaposlijo na oplaševalno linijo 3.

Obravnavali so poročilo o zaposlenosti delavcev v mesecu oktobru. Ugotovili so, da bo od letošnjih dopustov ostalo za koriščenje več dopustov kot je bilo načrtovanih. Predlagali so, da se za leto 1980 pripravi razpored koriščenja dopustov in določi, koliko in kdaj mora posameznik koristiti dopust.

Potrdili so prejem delavca, ki se je vrnil iz JLA in vzeli na znanje prekinitev delovnega razmerja eni delavki.

Odbor ni dal soglasja za sporazumno prekinitev delovnega razmerja delavcu, ki je dalj časa neopravičeno izostal z dela.

Obravnavali so devetmesečno analizo bolezenske odsotnosti v TOZD. Soglašali so z ugotovitvami in sklepi, ki so bili sprejeti na skupnem sestanku predstavnikov kadrovskega sektorja, socialno zdravstvene službe in TOZD. Pripo-

roščali so, naj se sprejeti sklepi tudi realizirajo.

Potrdili so predlog za razporeditev dveh delavk.

Stanku Sedlarju so odobrili izredno plačan dopust za udeležbo v sindikalni politični šoli. Irečno plačane odsotnosti za smučarsko dejavnost pa niso odobrili Marjanu Kežarju, ker je že prekoračil dogovorjeno število izredno plačanih dni dopustov za to dejavnost. Tov. Kežar lahko v teh dneh koristi izredno neplačan dopust.

Obravnavali so vlogo delavca za povrnitev stroškov šolanja in sklenili, da naj se prošnja obravnava po kriterijih, ki veljajo za vse podobne primere v Železnari.

Predlagali so, da se za delavce v oddelkih ognjevzdržnih materialov, priprave elektrodni praškov in taljenih praškov izvršijo preventivni zdravniški pregledi.

S. M.

S. M.

TOZD Valjarna debele pločevine

5. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Valjarna debele pločevine je 27. novembra sklical peto sejo. Po pregledu izvrševanja sklepov predhodne seje so delegati ugotovili, da so bili v glavnem izvršeni, razen tih, ki se še izvajajo.

Na sklep, ki zahteva postavitev šene kabine v OTOP-u sektorju Supraren, sta dala odgovor vodja OTOP-a in asistent za delovne navedbe. Ugotovila sta, da zahteva ni utemeljena, pač pa je treba v naslednjem letu nabaviti in postaviti na vseh vhodnih vratih hale značne zavese, s čimer so se delegati strinjali.

Na predlog osnovne organizacije sindikata so za delegata v konferenci delegacij Železarne za Jugobanko in Ljubljansko banko soglasno imenovali Marjano Stojan.

Potrdili so povečanje vrednosti kategorij za 8 % z veljavnostjo od 1. novembra 1979 in soglašali z izplačilom poročila in merili delitve v razponu od 40 do 50 % povprečnega mesečnega dohodka za obdobje prvih desetih mesecev in da se poračun izplača 15. decembra 1979. Potrdili so tudi merila za sankcioniranje neupravičenih izostankov.

Delegati delavskega sveta so soglašali s predloženimi člani inventurnih komisij ter sklenili, da se bo zaradi dela inventurnih komisij prosta sobota, 29. decembra 1979, štela kot navadni delovni dan, namesto ponedeljka, 31. decembra 1979, ki bo dela prost dan.

Obravnavali so predlog za likvidacijo osnovnih sredstev in ga potrdili.

Sprejeli so sklepe, ki jih je predlagalo v razpravo in sprejem računovodstvo osnovnih sredstev v zvezi z revalorizacijo osnovnih sred-

Dopisujte v Železarja

O DOSEDANJH PRIPRAVAH IN IZIDU JAVNEGA NATEČAJA ZA ZBIranJE PONUDB ZA GRADNJO JEKLARNE 2

(Nadaljevanje s 1. strani)

lavi pripravljanih del in v ta namen v januarju 1978 sklenili pogodbo s sovjetsko organizacijo GIPROMEZ, da nam izdela tehnično ekonomsko študijo za izgradnjo elektrojeklarne na Jesenicah. Študija je bila zaključena v januarju 1979, nakar so marca 1979 sovjetski strokovnjaki uspešno branili tehnično tehnološko predvidevanje. Pri izdelavi študije so sodelovali strokovnjaki s področij metalurgije, elektrotehnike, strojništva, transporta, ekologije, geodije, seizmologije itd. Ocenjujemo, da je stalno ali občasno delalo preko 100 strokovnjakov iz Sovjetske zveze. Pri izdelavi študije so sodelovali strokovnjaki iz TOZD Jeklarna, Energija, Vzdrževanje, Remontne delavnice, Transport, valjarn, sektorja novogradenj in oddelka tehnična kontrola in raziskave.

Tako izdelana pripravljala dela so pokazala način pristopa k izgradnji projekta Jeklarna 2. Zato potrjuje študijo tudi obravnavamo kot PRIPRAVLJALNA DELA za projekt Jeklarna 2.

Ocenjene količine vgrajenih materialov v betonske in jeklene konstrukcije ter prikazane potrebe po opremi za pripravo proizvodnje in dodelavo jekla v novi jeklarni so omogočile izdelavo predloga višine investicijske vrednosti pod pogojem, da pričnemo z izgradnjo v letu 1980 in investicijo zaključimo v letu 1984, medtem ko naj bi bilo prvo jeklo izdelano že v letu 1983.

Po dosedaj znanih podatkih znaša investicijska vrednost pod temi predpostavkami 4,6 milijarde din za osnovna sredstva in 0,5 milijarde din za obratna sredstva.

Da bi natančneje definirali vrednost investicije, smo se odločili razpisati mednarodni natečaj za zbiranje ponudb za celotni projekt in tehnološko opremo Jeklarna 2. Istočasno smo z inštitutom Milan Vidmar v Ljubljani sklenili pogodbo za izdelavo študije o možnostih priklopa na električno omrežje ter potrebnih ukrepov za zagotovitev normalnega obratovanja elektrojeklarne glede na elektroenergetsko situacijo Gorenjske in SR Slovenije.

Odločbi, ki jo je 10. 4. 1978 izdal predsednik poslovnega odbora Peter Kunc, v kateri so opredeljene glavne zadolžitve posameznih sektorjev in temeljnih organizacij v izgradnji nove elektrojeklarne, so bile po sklepih odbora za gospodarstvo Železarne dodane odločbe o imenovanju KOMISIJE ZA NATEČAJ, zbiranje ponudb in izbiro najugodnejše ponudbe za nabavo opreme za projekt elektrojeklarne ter odločba o imenovanju strokovne grupe za izdelavo INVESTICIJSKEGA PROGRAMA JEKLARNA 2. Prvo komisijo vodi Boris Bregant, strokovno grupo pa Stanko Čop.

Da bi bile med samimi pripravami vključene tudi druge delovne organizacije v sestavi SOZD SZ ter predstavniki IB, Združene ljubljanske banke, GZS in SOZD Strojegradnje Slovenije, je bil na poslovnem svetu SOZD SZ imenovan tudi PROJEKTI ODBOR, ki ga vodi Peter Kunc. Ta odbor bo sodeloval pri pomembnih odločitvah in vodil vse pomembne akcije, vezane na projekt Jeklarna 2. Posebna strokovna grupa je imenovana in je že pričela z delom tudi pri združenju ljubljanski banki. Vodi jo Boris Pesjak.

Informacije o dosedanjih pripravah so bile dane: samoupravnim organom Železarne 9. 12. 1977 in 14. 11. 1979, odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne 17. 1. 1978, IO skupščine občine Jesenice 5. 3. 1979, zborom skupščine občine Jesenice 10. 4. 1979, članom strokovnega in poslovnega kolegija 11. 5. 1979, vodjem TOZD Železarne 18. 4. 1979, predsedniku in poslovnemu odboru SOZD SZ 13. 7. 1979 in krajnom KS Javornik Koroška Bela 16. 4. 1979.

Poleg rednih člankov je tednik Železar objavil obširen članek o pripravah na izgradnjo Jeklarna 2 v številki 15, dne 19. 4. 1979.

Da bi dobili stališča in podporo širše družbene skupnosti SR Slovenije, je bilo organiziranih več obiskov in razgovorov s predstavniki gospodarstva in družbenopolitičnega življenja v Sloveniji.

Na teh razgovorih smo vselej dobili potrditev pravilnosti usmeritve v proizvodnjo kvalitetnih jekel na osnovi moderne tehnologije in na način, ki zagotavlja dobre ekološke in tehnično tehnološke rešitve, ki omogočajo proizvodnjo jekla pod ugodnimi delovnimi pogoji ob čim manjšem številu dobro izvežbanih delavcev. Seveda so bile dane tudi kritične pripombe in dobronamerne sugestije za upoštevanje v investicijskem programu.

Velik poudarek je doslej dan na zagotovitev kvalitetnih ekoloških rešitev, pridobivanje in distribucija električne energije, lokacijski proble-

matiki, kadrovske problematiki, ekonomičnosti ter uvozu in izvozu. Vse dosedanje priprave so omogočile uvrstitev Jeklarna 2 na prvo mesto med investicijami v Železarni ter SOZD SZ za srednjeročno obdobje 1981-1985.

V analizi poslovanja in oceni razvojnih možnosti SOZD Slovenske železarne v poglavju investicij piše: »Med investicijami je treba na prvem mestu omeniti investicijo v jeseniško jeklarno. Prednost v prihodnjem obdobju bodo imele predvsem investicije, ki predstavljajo zaokrožitev obstoječih zmogljivosti. Zato bosta prednost v investicijskih vlaganjih imeli predvsem investiciji v jeklarno oziroma vse investicije, ki bodo prispevale k večji proizvodnji jekla tako po količini kot kvaliteti.«

Tudi pri izdelavi dokumentov o razvoju SR Slovenije je Jeklarna 2 večkrat omenjena.

V gradivu zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje pod naslovom OSNOVNI PROBLEMI izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letih 1979 in 1980 (Poročevalec 30. 10. 1979 - letnik V, priloga X) zasledimo:

»Znatno počasnejša dinamika gradnje novih proizvodnih zmogljivosti na področju surovin in reprodukcijskega materiala v Sloveniji in celotni Jugoslaviji od predvidene, saj v Sloveniji občutno kasni gradnja planiranih objektov - v črni metalurgiji zaostanek za okoli dve leti - se zastruje probleme na tem področju in prispeva k še večjim kasnitvam pri uresničevanju planskih nalog na področju prestrukturiranja, kar v bodoče terja selektivnejši pristop pri odobravanju kreditov in dovoljenj za uvoz opreme.«

Odbor udeležencev dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976-1980 v OSNUTKU PREGLEDA pomembnejših nalog in ukrepov, ki jih udeleženci dogovora v temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976-1980 nameravajo izvajati v letu 1980 ter pobude odbora udeležencev v zvezi z izvajanjem sprejetih obveznosti (Poročevalec 6. novembra 1979 - letnik V, št. 23) v poglavju Surovinske dejavnosti predlaga:

»V slovenskih železarnah se bodo v jeklarnah nadaljevala dela na posodobitvi tehnologije (izvenpečne metalurgije) ter rekonstrukciji in modernizaciji proizvodnih zmogljivosti. Na Jesenicah se bodo začela dela na izgradnji nove jeklarnе, ki bo v naslednjem srednjeročnem obdobju predstavljala v slovenskih železarnah največjo investicijo.«

Tudi v tabelarnem pregledu je pod poglavjem SUROVINSKE DEJAVNOSTI - črna metalurgija, navedena elektrojeklarna v železarni Jesenice.

V smernicah za pripravo srednjeročnega načrta razvoja črne metalurgije Slovenije za obdobje 1981 do 1985, ki jih je že sprejela skupščina slovenskega združenja črne in barvaste metalurgije in livarn pri GZS, je med drugim navedeno: »Nedokonečane in nerealizirane investicije iz srednjeročnega načrta razvoja za obdobje 1976-1980 se nadaljšajo v naslednje srednjeročno obdobje in upoštevajo v načrtu razvoja do leta 1985.«

Vsi ti dokumenti so rezultat dolgotrajnih priprav in dogovorov, obenem pa tudi obveza strokovnjakov Železarne, da projekt Jeklarna 2 pripravijo in realizirajo v predvidenem roku, to je do konca leta 1984.

Investitorstvo za Jeklarno 2 lahko prevzame ena izmed temeljnih organizacij združenega dela v sestavi delovne organizacije Železarne ali pa nova delovna organizacija v ustanavljanju. Obstojajo tudi primeri, ko je investitorstvo prevzela delovna organizacija, čeprav to ni v celoti usklajeno z zakonom o združenem delu.

Pravni oddelek Železarne je pripravil tolmačenje glede ustanovitve delovne organizacije. Iz tega tolmačenja izhaja, da je ustanovitev delovne organizacije zaradi izgradnje Jeklarna 2 možna, da pa bi zato morali ustrezna določila uvesti v samoupravni sporazum o združitvi TOZD v delovno organizacijo.

V primeru, da investitorstvo za Jeklarno 2 prevzame ena izmed obstoječih TOZD, v našem primeru TOZD Jeklarna, ni potrebno zaradi tega ničesar spreminjati v osnovnih razmerjih, ki so določeni v samoupravnem sporazumu o združitvi. Temeljna organizacija mora le skleniti samoupravni sporazum o združevanju sredstev in skupnem dohodku z ostalimi TOZD znotraj Železarne, s sodelavatelji izven Železarne ter eventualne kreditne in druge pogodbe z bankami. Pravica upravljanja in odločanja v zvezi z investicijo ostane organom upravljanja TOZD Jeklarna, operativno vodenje pa je v celoti lahko preneseno delovnim skupnostim. Tako se TOZD Jeklarna pojavi kot investitor z vsemi pravicami in obveznostmi, ki izvirajo iz njihove odločitve. Pooblastila, ki jih prenese na druge, morajo biti v skladu z zakonom in samoupravnim sporazumom.

Primernost odločitve za eno ali drugo možnost je odvisna predvsem od formalnih predpostavk, ki so pa pri delovni organizaciji v ustanavljanju dokaj zahtevne.

Ker so naloge vezane na investitorja takšne, da jih je nujno sproti in takoj izvajati in ker je kasneje možno spremeniti formalni naziv investitorja, je predlagano, da vlogo investitorja z vsemi potrebnimi sklepi sprejme TOZD Jeklarna. V primeru, da se v času priprav ali izvajanja investicije pokaže primernejša druga oblika organiziranja investitorja, bodo o tem odločali delavci in samoupravni organi TOZD Jeklarna in Železarne.

JAVNI NATEČAJ ZA ZBIranJE PONUDB ZA PRJEKT JEKLARNA 2

Skladno z zakonom o investicijski izgradnji ter sklepom odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne z dne 30. junija 1979 je predsednik poslovnega odbora Železarne 31. maja 1979 izdal odločbo o imenovanju komisije za natečaj, zbiranje ponudb in izbiro najugodnejše ponudbe za nabavo opreme za elektrojeklarno Železarne.

Komisija, ki jo vodi Boris Bregant, ima podkomisijo za tehnološko, ki jo vodi Marin Gabrovšek, tehnično podkomisijo, ki jo vodi Miroslav Noč in komercialno finančno podkomisijo, ki jo vodi Janez Bidovec. V komisijo sta poleg delavcev Železarne vključena še Milan Marolt iz SOZD Slovenske železarne in Bojan Slapnik iz ljubljanske banke.

Naloge komisije so:

- priprava razpisnih pogojev in objava razpisa za zbiranje ponudb,
- določitev kriterijev za oceno ponudb,
- pregled in analiza prispelih ponudb,
- priprava predloga sklepov in obrazložitvev za razpravo ter sklepanje na samoupravnih organih.

Komisija deluje na skupnih in ločenih sejah podkomisij.

Za pripravo razpisa se je vključil tudi strokovni team za izdelavo splošnega razpisnega elaborata. Ta je bil v slovenskem jeziku pripravljen 6. junija 1979. Ko je bil izdelan, smo organizirali sestanek s predstavniki slovenske in jugoslovanske strojegradnje, skladno s samoupravnim sporazumom o skupnih pripravah na večje projekte črne metalurgije.

Javni razpis za zbiranje ponudb za projekt Jeklarna 2 je bil objavljen v Uradnem listu SFRJ št. 31 6. julija 1979. Rok za dostavo ponudb je bil 120 dni in je potekal 3. novembra 1979. Da bi skrajšali dostavo ponudb je komisija 16. oktobra 1979 sklenila, da vse potencialne ponudnike obvesti, naj osebno dostavijo ponudbe do 3. novembra do 14. ure. Ker so nekateri potencialni ponudniki izrazili željo po podaljšanju razpisa, je komisija o tem razpravljala in po predhodnem posvetovanju s strokovnim kolegiem in poslovnim svetom SZ sklenila, da razpisa ne podaljša.

V času od objave do poteka razpisa so vse podkomisije delale predvsem na pripravi kriterijev za oceno ponudb.

Ponudniki so zahtevali elaborat v angleškem jeziku. Vsa, ki je izrazil željo, je ta elaborat dobil brezplačno.

Posamezni člani komisije so vodili razgovore s potencialnimi dobavitelji, ki so zahtevali boljše informacije o projektu ali pa želeli razjasniti posamezne dileme. Do poteka razpisa je bilo 29 takih razgovorov.

Komisija je pred iztekom razpisnega roka določila način in pogoje sprejemanja ponudb, da ne bi kasneje prišlo do kakršnihkoli zapletov. Vse ponudbe je sprejemal splošni sektor, jih označil in takoj shranil.

Datum odpiranja ponudb smo določili devet dni po izteku razpisnega roka, tako da so bile upoštevane tudi vse ponudbe, ki bi bile zadnji dan odposlane po pošti.

Na dan odpiranja ponudb, 12. novembra 1979, je komisija brez prisotnosti ponudnikov (ničine ni tega zahtevali) ugotovila:

- da je do roka prispelo 41 ovojev z oznako »za razpis - Jeklarna 2«. En zavoje je bil dostavljen na dan odpiranja ponudb z vso ustrezno dokumentacijo, ki pojasnjuje upravičenost kasnitve, medtem ko so vsi ostali ovoji prispeli v Železarno do 3. novembra 1979;
- da vse ponudbe niso kompletne in v skladu z razpisnimi pogoji. Ponudba firme Huertez Metallurgie - Pariz je bila oddana za razpisano vakuumsko napravo in se sploh ne nanaša na razpis Jeklarna 2;
- enaindvajset ponudnikov nudi bolj ali manj kompletno opremo skladno z razpisom. Več kot tri ponudbe so skladne z razpisom.

Zato je komisija ugotovila, da je razpis uspel.

Vse prispеле ponudbe so bile takoj ustrezno označene in skladno s predhodnim sklepom razpisne komisije je bil takoj ločen tehnično tehnološki del ponudbe od komercialnega dela.

En izvod vsake ponudbe je bil takoj shranjen na pravni službi, z namenom, da se ohrani originalnost.

Posamezne podkomisije so prevzele preostale ponudbe in takoj pričele z delom. Prva naloga vseh podkomisij je bila ugotavljanje ustreznosti in kompletnosti ponudb.

Že pri odpiranju je bilo glede na obseg prispeloga gradiva (nekateri ponudbe obsegajo po več sto strani) ugotovljeno, da v predpisanim roku 30 dni ne bo možno izbrati najprimernejšega ponudnika.

Podkomisije so svoje delo organizirale v delovnem in prostem času, tako da so osnovno nalogo zaključile v predvidenem roku do 1. decembra 1979.

Vse tri podkomisije so pripravile poročila. Iz teh poročil je možno zaključiti sledeče:

- Glavna oprema, ki je ponujena, izpolnjuje pričakovanja. Ponujene so tehnično nekoliko različne možnosti, zato bodo pred odločitvijo potrebni širši tehnično tehnološki razgovori s ponudniki.
- Ocenjujemo, da bo najboljša varianta verjetno dosežena s kombinacijo opreme vseh ponudnikov.
- Nekateri ponudniki skladno z razpisom nudijo tudi sodelovanje z jugoslovanskimi partnerji pri dobavi in izdelavi opreme ustrezno mednarodno menjavo blaga.

Vrednot posameznih ponudb je prikazana dinarsko skladno z odlokom št. 6310 o tečajih tujih valut za določanje carine iz Uradnega lista št. 38 z dne 3. 8. 1979. Primerjava vrednosti je možna šele ob primerjavi obsega in kvalitete ponujene opreme, zato je v tem poročilu še ne navajamo. Vrednosti in predlagani pogoji plačila so v okviru pričakovanega.

Nekateri ponudbe v razpisnem roku niso bile dostavljene v razpisnem, to je angleškem ali enem od jugoslovanskih jezikov. Od vseh ponudnikov smo zahtevali, da to uredimo naknadno in angleški prevodi že prihajajo.

Skladno s pravilnikom o varovanju tajnosti in s sklepi komisije, je delo organizirano tako, da je onemogočeno kakršnokoli odtujevanje ponudb ali zbirnih podatkov in je na ta način tajnost zajamčena.

Nekateri ponudniki so že izrazili željo po razgovorih s tehničnimi in komercialno finančnimi strokovnjaki Železarne. V izdelavi je kalendar sprejemov in eventualnih obiskov in ogledov referenčnih projektov. Večji del razgovorov in obiskov bo opravljen v decembru 1979, tako da bo možno do 31. decembra predlagati ožji izbor ponudnikov.

Razpisna komisija je o vsem tem obvestila odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne, ki je v zvezi s tem sprejel naslednja sklepa:

- Odbor za gospodarstvo potrjuje poročilo razpisne komisije in zapisnik o odpiranju ponudb.
- Komisiji za razpis opreme za projekt Jeklarna 2 se dovoli, da opravi ožji izbor med ponudniki do 31. decembra 1979. Komisija mora predlagati izbiro najugodnejšega ponudnika do 28. februarja 1980.

IZDELAVA INVESTICIJSKEGA PROGRAMA

Investicijski program pripravlja posebna strokovna grupa, ki jo je skladno s sklepom odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne imenoval predsednik poslovnega odbora, dne 1. 8. 1979.

Grupa, vodi jo Stanko Čop, šteje 26 članov, strokovnjakov iz TOZD, ki so najbolj neposredno povezani z gradnjo Jeklarna 2 in iz tistih služb, ki pokrivajo področja, ki morajo biti obdelana v investicijskem programu.

Delo strokovne grupe teče od imenovanja s tem, da nekateri člani z odločbo predsednika poslovnega odbora opravljajo od novembra dalje samo naloge vezane na projekt Jeklarna 2.

Nekateri naloge je strokovna grupa poverila zunanjim specializiranim organizacijam. To je predvsem izdelavo zazidalnega načrta pri BUSP Jesenice in oceno investicijskih stroškov pri Inženirju Bled.

Poslovni odbor Železarne sproti obravnava nastalo problematiko. Izdelava investicijskega programa Jeklarna 2 je v veliki meri vezana na dolgoročni razvojni program Železarne, zato strokovna grupa stalno sodeluje tudi pri izdelavi te naloge.

Vseh podatkov za investicijo še ni. Ti bodo zbrani prvi teden decembra, nakar bo možno zaključiti tudi ekonomsko analizo in finansiranje.

Investicijski program mora biti izdelan po minimalni metodologiji, ki predvideva naslednja poglavja: uvodno pojasnilo in povzetek, podatki o investitorju, tržna analiza, proizvodni program in kapacitete, tehnološki proces, ekološki vidiki investicije, preskrba s surovinami, preskrba z energijo in vodo, lokacija, kadri in socialni pogoji, investicije, terminski plan izgradnje, plan finansiranja, finančna uspešnost po investiciji. Nekatera od teh poglavij so že izdelana, ostala pa bodo predvidoma zaključena do 15. 12. 1979.

TEKOČE AKTIVNOSTI ZA PROJEKT JEKLARNA 2

Poleg izdelave vseh nalog vezanih na investicijski program in razpis so že stekle tudi vse priprave za pridobitev dovoljenj in soglasij za uvoz opreme in izdajo lokacijskega in gradbenega dovoljenja.

Strokovna grupa pri ljubljanski banki je izdelala mrežni program vseh aktivnosti do izdaje bančnih garancij in podpisa pogodb z dobavitelji opreme in izvajalci del. Teh aktivnosti je 84. Vanje so vključeni strokovnjaki Železarne, banke in drugih organizacij. Predvideno je, da bi bile te aktivnosti zaključene do oktobra 1980.

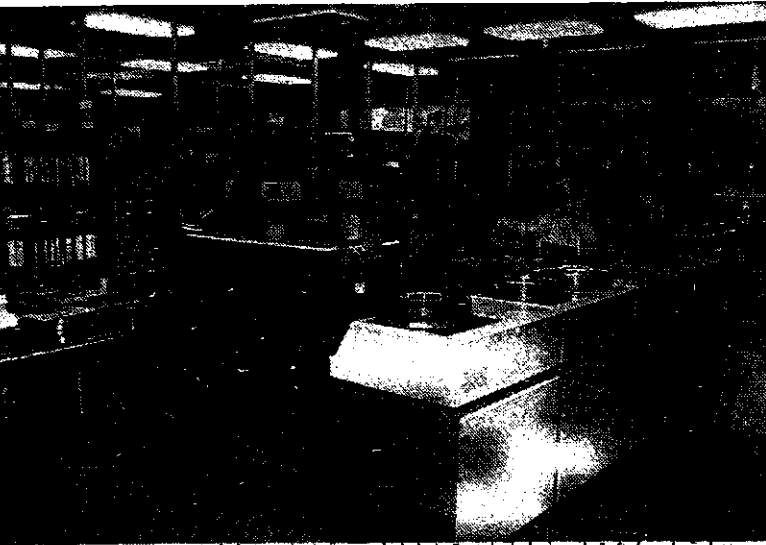
V izdelavi je zazidalni načrt za Belško polje 2, ki bo v osnutku pripravljen za razpravo 15. decembra 1979 in javno razgrnjen 15. februarja 1980.

Pripravljen je program projektne organizacije za pripravo in vodenje izgradnje Jeklarna 2. Predvideno je 65 delavcev v času najintenzivnejše izgradnje. Nekateri sodelavci bo treba pridobiti že v začetku leta 1980. Za izvedbo projekta Jeklarna 2 naj zato ne velja splošna omejitev povečanja števila zaposlenih v delovnih skupnostih.

Železarski globus

INDIJA

Čeprav mora danes ta država uvažati dva milijona ton železarskih izdelkov, računa komisija indijske vlade za načrtovanje, da bodo do leta 1982/83 lahko pokrili vse potrebe z domačo proizvodnjo. S povečanjem proizvodnje surovega jekla z 9,4 milij. ton v letu 1978 na 16 milij. ton v obdobju, bodo lahko ob ustreznem povprečnem izplenu pokrili takrat predvideno porabo 11 milij. ton končnih proizvodov. Vendar nekateri strokovnjaki dvomijo v upravičenost takšne prognoze, predvsem zaradi današnjega, ne najboljšega stanja tako na področju proizvodnje kakor tudi izgradnje indijske železarske industrije.

V računalnem centru naše železarne (IK)

ALI SMO RES SLEPI PRED MOŽNOSTJO USODNIH POSLEDIC

POMISLEKI IN OPOZORILO, KI JIH NAREKUJE PRAKSA PRI
RAVNANJU Z NEKATERIMI GRADBENIMI ELEMENTI IZ JEKLE-
NE ŽICE ALI PRI NJIHOVI IZDELAVI.

Skorajda ni gradbišča na Sloven-
skem, na katerem ne bi na dežju ali
v snegu in blatu ležale armature ali
zvarjene armature mreže iz vlečene
jeklene žice že od premera okrog
treh milimetrov navzgor. Površina
te žice je zelo različna in pisana. Na
nekaterih elementih, komaj pripel-
janih iz tovarne ali delavnice arma-
ture, se lahko zasledijo kovinsko
sivo ali rahlo rjasto površino. Iz dru-
gih, močno nagriženih površin, pa že
odpada rja v debelih luskah. Vse to
pa gre v beton!

Miselnost in odnos do tega občut-
ljivega armaturnega materiala na
gradbišču sta ista, kot sta bila pred
desetletji do betonskega železa v
premeru 14 ali 20 milimetrov. Seve-
da pa gre za bistvene razlike. Prva je
v tem, da od rje ožrta površina pro-
centualno mnogo bolj zmanjša
prečni prerez trimilimetrskje žice, ka-
kor, na primer, 14 milimetrskje.
Druga pa je, da je naga, svetla povr-
šina vlečene žice mnogo bolj občut-
ljiva za rjavenje in korozijo, kakor
površina vroče valjane žice ali be-
tonskega železa, ki ju ščiti še
oksidna prevleka od vročega valja-
nja.

To zunanje delovanje korozije je
dovolj nazorno in vsem dojemljivo.
Toda ravno pri vlečeni žici z dolo-
čeno stopnjo hladne predelave
močno nastopa še en uničevalni uč-
inek v notranjosti, katerega pa se
malokdo zaveda. To je interkri-
stalna korozija, ki prodira od povr-
šine v notranjost žice, rahlja vezi
med kristalnimi zrnji in poslabšuje
strukturno in mehanske lastnosti
žice.

Proti tej interkristalni koroziji je
najbolj odporna struktura vroče va-
ljane ali žarjene žice, zato se lahko
pri navadnem betonskem železu (že
zaradi razmeroma velikega prečnega
preseka) zanemari. Toda pri razme-
roma tanki svetlovljučeni žici lahko
to poslabšanje mehanskih lastnosti
v določenih okoliščinah privede do
katastrofe in zrušitve armiranega
objekta.

Znano je, da gradbinci radi z rja-
venjem površine povečujejo in iz-
boljšujejo prijem betona na arma-
turno železo. Toda, če je ta praksa
še nekako razumljiva pri betonskem
železu debelejših dimenzij, je pa to
grob in nevarno škodljiv postopek
pri armaturah iz svetlo vlečene žice
tanjših dimenzij. Za razkroj in
odstranitev ostankov vlečnega mazi-
va s površine žice je potrebno
oblikovati bolj sodobne in smotne

postopke, na gradbišču pa je potreb-
no zaščititi tako preparirane arma-
ture pred atmosferskimi vplivi.

Ni mi znano, če imamo kakšen
ustrezen gradbeni predpis ali regula-
tiv, ki bi opredeljeval koristno, ven-
dar še neskodljivo stopnjo zarjavelo-
sti. Sodeč po praksi in ravnanju na
gradbiščih pa ni! Iz tega razloga me-
nim, da so nujno potrebne vsestran-
ske in sistematizirane preiskave vzor-
cev armature žice vseh stopenj zar-
javlosti in korodiranosti, kakršne
se pač na gradbiščih nahajajo. Me-
nim, da je v Sloveniji za to nalogo
prvi poklican Zavod za raziskavo
materiala in konstrukcij SR Slove-
nije, čeprav bi se s tem problemom
morali spoprijeti vsi sorodni zavodi
v Jugoslaviji.

Na osnovi ugotovitev teh sistema-
tičnih raziskav naj bi pristojni orga-
ni republike in zveze oblikovali
ustrezne gradbene predpise in regula-
tive za postopanje z armaturami iz
svetlo vlečene žice. Ne bi smeli čaka-
ti, da bi se zaradi tega kje naredila
nesreča ali celo katastrofa zaradi
zrušitve kakšnega armaturnega objek-
ta in bi šele po tem prisotili k vse-
močim študijem in raziskavam! Še
posebno ne bi smeli čakati, ker se s
tem problemom srečamo skoraj na
slehernem gradbišču.

Kot dolgoletni žičar se še posebno
veselim, ko vidim vedno več zvarjen-
ih jeklenih konstrukcij — nosilcev,
jamborov, stebrov in podobno — v
katere je vgrajena tudi valjana in
vlečena žica, običajno v obliki valo-
vito — kolenčasto ukrivljenih ele-
mentov, ki so normalno pri temenih
kolen privrjeni na ploščati ali profil-
ni element konstrukcije. Misli pa mi
pri tem nehoti uhajajo k raziskova-
nju razmerja med premerom upo-
rabljene žice in premerom nevidnega
valja, okoli katerega so bila kolena
ukrivljena. Če pa pri kakšnem kole-
nu že na pogled opazim nekoliko za-
nikrni zvar, me malo zbode. Pa ne za-
voljo zvara. Skrb za kvaliteto in
kontrolno zvarov je rutinska dolžnost
izdelovalcev konstrukcij. Zaskrbi me
bolj vprašanje stanja strukture v
žici na zvarjenem mestu, kar pa
izdelovalce konstrukcij navadno
manj skrbi.

Hladna predelava z vlečenjem, va-
ljanjem, upogibanjem in podobno
ima poleg splošno znane značilnosti
utrjevanja osnovnega materiala, v
odvisnosti od stopnje hladne prede-
lave ali procentualne redukcije preč-
nega preseka, še namreč nekatere
potuhnjene posebnosti. Med te sodi,

na primer, nagli pojav maksimal-
no grobozrnate strukture v dolo-
čenih okoliščinah pri sicer pravilnem
termičnem posegu oziroma ogreva-
nju, če stopnja predhodne hladne
predelave materiala leži v tako
imenovanem kritičnem področju.

Temu pojavu so najbolj podvrže-
na nizkoogljena, mehka jekla, za
katere se to kritično področje hladne
predelave nahaja v območju od šest
do 18 % redukcije prečnega preseka.
Temperature, ki sprožijo nastanek
te grobokristalinične strukture, pa
so v mejah od okrog 650 do okrog
850 stopinj Celzija.

Material s kritično stopnjo
hladne predelave in načeloma
tudi izdelki iz takšnega materi-
ala ne smejo biti podvrženi ter-
mičnim postopkom ali delovanju
v navedenem temperaturnem ob-
močju!

Na osnovi lastnih izkušenj lahko
povem, da če je, na primer, četrtno
trda specialna žica (stopnja hladne
predelave z vlečenjem okrog 10 %) prišla pomotoma med drugo trdo
vlečeno žico na rutinsko mehko žar-
jenje pri temperaturi okrog 700 stop-
inj Celzija, je po žarjenju skoraj
zanemljivo imela izrazito grobozrna-
to strukturo, z zrnji vidnimi na pre-
lomu celo s prostim očesom in temu
primernim poslabšanjem mehanskih
lastnosti, tako plastičnih kot elasti-
čnih. Edina rešitev take žice pred iz-
mekom je bila regeneracija zrn in
strukture z normalizacijskim po-
stopkom pri temperaturi okrog 950
stopinj Celzija.

Veliko dejavnikov sodeluje pri
tem pojavu, nekatere lahko zasledu-
jemo, drugih ne moremo. Nastanek
maksimalne grobozrnate strukture
ni odvisen samo od vrste jekla, tem-
več celo od geneze vsake žarje in
predelovalnega postopka, od vključ-
kov na posameznih mestih, od časov-
no — temperaturnega poteka
termične obdelave in seveda od de-
janske stopnje hladne predelave na
vsakem mestu.

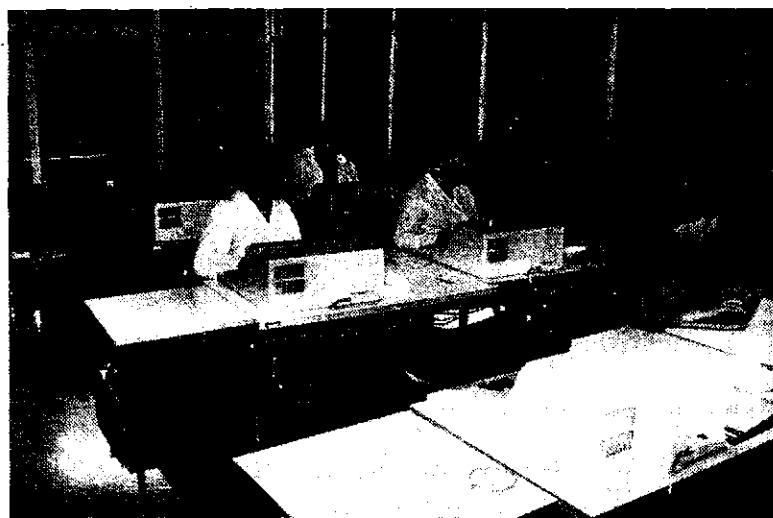
Nekateri dejavniki kažejo tudi na
medsebojni vpliv in odvisnost. Na
primer, povišanje temperature
zmanjšuje ustreznost časa in pomika
nastanek maksimalne grobozrnate
strukture na nižjo stopnjo hladne
predelave. Iz tega vidimo, da je po-
jav precej zapleten in je težko v na-
prej predvideti vpliv teh dejavnikov.
Vemo, da vsaka difuzijska struk-
turna preobrazba potrebuje določen
čas. Če je čas termičnega delovanja
izredno kratek, le nekaj sekund, ni
verjetnosti za kvašen vpliv na struk-
turno materiala! Iz tega razloga me-
nim, da pri točkastem elektrovarjen-
ju ni nevarnosti.

Pri brezhibnem varjenju z dodaj-
nim materialom, kjer so zvari dolgi
le od enega do treh centimetrov, bi
človek sodil, da tudi ni velike nevar-
nosti. Vendar obstoja, posebno, če
se pri varjenju zatakne, v žici pa ob-
stajajo optimalni pogoji za hitro
okvaro strukture. Dovolj je, da je v
celotnem nosilu le eno samo tako
šibko mesto, posebno, če je še
vozlišče obremenitve.

Zato je najbolj priporočljivo, da se
ali izognemo termičnemu obdelova-
nju, če gre za material s stopnjo
hladne predelave, ki se nahaja v kri-
tičnem področju, ali pa uporabimo
material s stopnjo hladne predelave,
ki je nad ali pod tem kritičnim
področjem, če je termični poseg ne-
izogiben!

Za skupino nezkoogljčnih jekel bi
bila varna stopnja hladne predelave
ali do pet odstotkov ali pa od 20 %
navzgor! Praktično velja, da sred-
njeogljčna jekla z vsebnostjo oglji-
ka od 0,30 % navzgor nimajo več
tega kritičnega področja.

V našem primeru imamo opravka
s hladno predelavo žice z upogiba-
njem. Merilo za stopnjo hladne prede-
lave je tukaj procentualni iztezek

Sodelavke v računskem centru (IK)

vsakega vlakna žice ϵ . Če upogi-
bamo žico, ki ima že od prej določe-
no stopnjo hladne predelave vleče-
nja, tedaj se na vsakem mestu stop-
nje hladne predelave sešteva.

Če po skici štev. 1 označimo
premer žice z d , premer prostega
ukrivljenja žice z D , tedaj znaša iz-
tezek zunanjega vlakna žice v teme-
nu:

$$\epsilon = \frac{(D + 2d) - (D + d)}{D + d} \cdot 100 \%$$

ali

$$\epsilon = \frac{d}{D + d} \cdot 100 \%$$

(ϵ ! Iztezek vlaken v središčnem
pasu je $\epsilon_s = 0$!)

Odnos premerov D proti d je:

$$a) \text{ Za } \epsilon \leq 5\% : 5$$

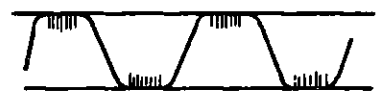
$$= \frac{d}{D + d} \cdot 100 : D = 19 \cdot d$$

vzemimo zaokrožno $D \approx 20 \cdot d$

$$b) \text{ Za } \epsilon \leq 20\% : 20$$

$$= \frac{d}{D + d} \cdot 100 : D \approx 4 \cdot d$$

2. Trapezasta kolena

Z nekoliko razumevanja in pazlji-
vosti pri izdelavi zvarjenih elemen-
tov je mogoče brez velikih stroškov
in naporov oblikovati vgrajeno žico
tako, da je možnost poslabšanje
strukture in mehanskih lastnosti po-
polnoma izključena. Potrebno je
upoštevati le naslednje:

1. V primeru uporabe vroče va-
ljane ali mehko žarjene žice je

potrebno ukvirjevati žico tako, da je
premer ukvirjevanja oziroma upogi-
banja D :

a) najmanj dvajsetkrat večji od
premera upognjene žice! To je
umestno pri žici manjših premerov
ali pri konstrukcijskih vložkih iz
žice v tekočih navojih ali v zvarje-
nih kolobarjih.

b) največ štirikrat večji od preme-
ra upognjene žice d !

Uporaben postopek za vse dimen-
zije žice pri kolenčastem upogiba-
nju.

Zal ta rešitev ni popolnoma čista
in zanesljiva. Od izteška ϵ od
20 % v temenu kolena do izteška $\epsilon =$
0 % v središčnem pasu, imajo vmes-
na vlakna žice vse prehodne iztezke,
nekatere torej tudi v kritičnem po-
dročju.

Ugodna okoliščina pa je, da je pre-
težno teme izpostavljen tempera-
turnemu napadu.

c) smotno je tudi trapezasto ob-
likovanje žice (glej shemo štev. 2).

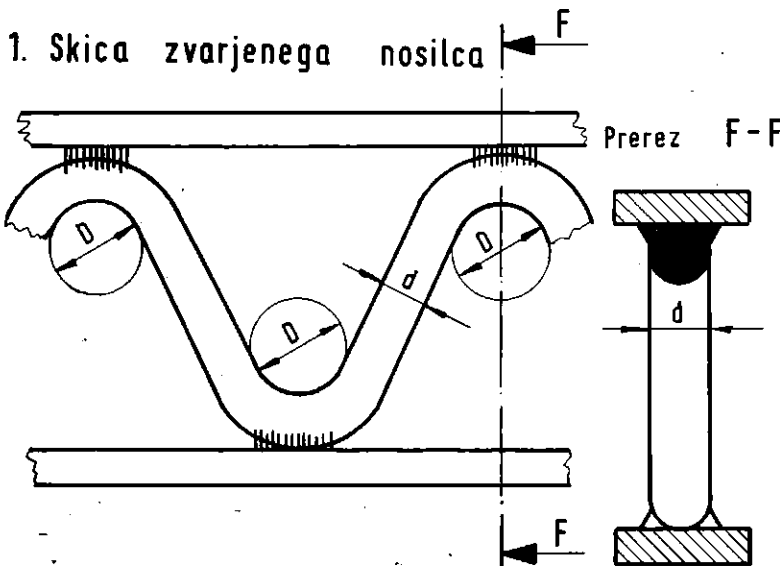
Pri ukvirjevanju kolena raven del ži-
ce, ki pozneje pride v področje zvara,
ne vsebuje nobene hladne predelave!

d) varno je tudi ukvirjevanje kolena
v vročem stanju, pri temperaturi 700
stopinj Celzija.

2. V primeru uporabe vlečene žice
z določeno stopnjo hladne predelave
vlečenja priporočam uporabo pol-
trde žice, kjer stopnja hladne prede-
lave znaša okrog 30 %. Le ta je že
vnaprej izven nevarnega področja, z
dodatno predelavo upogibanja pa še
bolj!

Raziskovalne organizacije s tega
področja in tudi izdelovalci različnih
konstrukcij bodo temu vprašanju
morali nameniti nekaj analiz in raz-
iskav. Veselilo me bo, če jim bodo
moja razmišljanja o tem vprašanju
koristila v našem skupnem interesu.

dipl. inž. MIROSLAV NIKOLIČ

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD ELEKTRODE

Redni seji izvršnega odbora os-
novne organizacije sindikata sta bili
13. in 20. novembra.

Člani izvršnega odbora so se stri-
njali s predlogom povečanja obra-
čunske postavke za 8 % in poraču-
nom osebnega dohodka za leto 1979
v višini 40—50 % povprečnega do-
hodka za deset mesecev. Tistim
delavcem, ki so v tem obdobju
večkrat neopravičeno izostali, naj
se poračun zmanjša za določen
procent. Potrebno je tudi preveriti,
zakaj posamezne temeljne orga-
nizacije niso izpolnile planskih
obveznosti, ali je bil plan realno po-
stavljen in ali so bili vzroki neizpol-
njevanja plana subjektivni ali ob-
jektivni.

Občasno nočno delo žensk v letu
1980 bo v rezalnici zaradi ozkega
grla še vedno potrebno. Rezalni

stroji so že precej dotrajani in bo
potrebno v bodoče nameniti več sred-
stev za nakup modernjših strojev.
Tudi na Curto linijah je zelo veliko
mehanskih zastojev, ker so kolobarji
žice prelahki, slabo naviti in nepove-
zani. Vodstvo TOZD bo moralo več
pozornosti nameniti programski
dobavi žice.

Osnovna organizacija sindikata se
pripravlja na občni zbor, ki bo
29. decembra 1979. Predlagali so že
kandidate za novi izvršni odbor, za
predsednika pa bodo ponovno pre-
dlagali sedanjega predsednika Stanka
Sedlarja.

Plan za leto 1980 je skoraj enak le-
tošnjemu in znaša 24.700 ton. Že le-
tos zaradi proizvodnje drobnih
dimenzij planskih obveznosti niso
mogli izpolnjevati, zato bodo v
prihodnjem letu morali vložiti res
veliko napora prav vsi zaposleni v
temeljni organizaciji.

Izvršni odbor meni, da je nujno
potrebno zahtevati večjo odgovor-
nost pri opravljanju delovnih nalog

in da je potrebno nagrajevanje
urediti tako, da bo vsak plačan za
delo, ki ga je tudi dejansko opravil.

Člani že vrsto let pripominjajo, da
bi morali biti vzdrževalci, ki skrbijo
za redno vzdrževanje strojev, delavci
pripravev temeljnih organizacij.

Obraznavali so disciplinske pre-
krške in podali mnenja o naslednjih
sodelavcih, ki so kršili delovno dis-
ciplino: Antu Barašiču, Mustafu
Dadiću, Miroslavu Janu in Antonu
Brancu.

Delavci TOZD Elektrode niso
sprejeli samoupravnega sporazuma
o združevanju sredstev za izdelavo
idejnega načrta za delavski kulturni
dom na Jesenicah. Izvršni odbor je v
razpravi ugotovil, da delavci niso
proti gradnji kulturnega doma in
naj se odločijo na svojih zborih.

Predlagali so nove delegate za iz-
vršni odbor sindikata Železarne, so-
delavcu pa so povrnilo stroške prevo-
za predstavnikov TOZD na pogreb
sodelavke v Bos. Gradiško.

Zaradi visoke bolezenske odsot-
nosti v temeljni organizaciji priporo-
čajo, da se ugotovitve in sklepi
predstavnikov TOZD in socialne
zdravstvene službe, sprejeti na
sestanku 25. novembra, tudi dejan-
sko izvajajo.

Francu Mlakarju, nekdanjemu
obratovodju, so čestitali ob podelitvi
Pantzove nagrade in se mu toplo
zahvalili za poklonjenih 5000 din.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

18. seja izvršnega odbora OOS je
bila v četrtek, 15. novembra.

15. decembra bodo organizirali po-
slovniki večer za vseh deset upoko-
jenec, ki so bili upokojeni v letoš-
njem letu. Na večer bodo povabili
tudi vodja TOZD, vodja proizvodnje
valjarne profilov, predsednika delav-
skega sveta, OOOZSM in sekretarja
OOZK. Razen jubilarov in povab-
ljenih prispevajo člani odbora po
osebi 100 din. Upokojencem bodo
podarili ure z vgraviranim posveti-
lom.

Občni zbor OOS bo 19. januarja
1980. Za zbor morajo pripraviti po-
ročila predsednik in blagajnik izvrš-

nega odbora in referenti za oddih, iz-
lete, šport in kulturo.

Nadzorni odbor naj pregleda
blagajniške knjige in o rezultatih po-
ročja na prihodnji seji.

Predlagali so tudi delegate za do-
polnitev delegacij SIS in ZSD in de-
legate za novi IO OOS.

Iz poročila blagajničarke je bilo
razvidno, da imajo premalo denarja
za organizacijo poslovnih večerov
in občne zbore, zato so za denarno
pomoč zaprosili odbor za gospodar-
stvo.

Dnina Knafelj je v mesecu no-
vembu odšla na izlet v Portorož.

TOZD JEKLARNA

17. redna seja IO OOS je bila
16. novembra. Navzočih je bilo
osemnajst članov.

Potrdili so zapisnik pretekle seje
in pregledali sklepe, ki so jih sprejeli.
Razen nekaterih, ki se še izvajajo, so
vsi izvršeni.

Razpravljali so o poročilu o proiz-
vodnih in poslovnih rezultatih
temeljne organizacije in celotne
Železarne v devetih mesecih 1979. le-
ta. Ugotovili so, da je finančni načrt

ORGANIZACIJA IN SPODBUDNO NAGRAJEVANJE (11)

V PRODUKTIVNOSTI MOČNO ZAOŠTAJAMO

»Po statističnih ocenah stopnje rasti produktivnosti (od leta 1970 do 1976. leta) je imela Jugoslavija nižjo produktivnost v odnosu na Francijo za približno štirikrat, Zahodno Nemčijo trikrat, Italijo dvakrat, Španijo pa za več kot štirikrat. (Ilija Vakić, Glasnik GZJ, 11. 6. 1979, str. 3.)

Tudi če bi v ta podatek nekoliko podvomili, nam nacionalni dohodek na prebivalca v primerjavi z industrijsko razvitimi državami, s katerimi imamo zelo razvito menjavo, dokazuje, da sprito nižje produktivnosti »prodajamo« tudi »naše delo« po nižji ceni! Številke nas opozarjajo, da smo v velikem zaostanku. Če pa ta zaostanek še povečujemo, potem razviti držav ne bomo nikoli dosegli ali pa dosegli toliko prej, kolikor hitreje bo naša naša produktivnost v odnosu na razvite države!

Dvojna vidika spodbujanja: ustvarjalnega dela in produktivnosti, (sa) ugotavljamo, da se v zadnjem obdobju administracija naglo množi! Naj prispevata h kvalitnemu premiku! Zato je zelo nesmotno izhodišče, če bi skušali administraciji delo meriti, spodbujali njegovo kvantiteto, kar bi po eni strani poslovanje kompliciralo in bromilo učinkovitost organizacije, po drugi strani pa bi spodbujalo širjenje administracije, birokracije, ne zmanjševanje, kar je ekonomski cilj.

Seveda velja ta ugotovitev tudi za nekatera proizvodna delovna mesta, zlasti pa za vso režijo v proizvodnji, notranji transport, vzdrževanje, skratka za veliko opravil in služb, kjer delavci ne proizvajajo po napehlih normativih, v zelo težkih pogojih dela.

»Obilica primerov dokazuje, da se v praksi organizacije združenega dela ustvarja zelo visoka produktivnost v materialni proizvodnji oziroma v neposredni porabi dela v enoti proizvoda, medtem ko družbeno produktivnost izrazito zaostaja. To je najrealnejši pokazatelj, kako nerazvita je organizacija celotnega tehnološkega procesa v organizaciji združenega dela.« (Vojislav Vučenović, Povezivanje organizacije i produktivnosti, Glasnik GZJ, 11. 6. 1979.)

Na nujnost izboljšav organizacije, izmere dela, iskanja notranjih rezerv, večjega intenziviranja in odgovornosti vseh opravil nas navaja tudi sedanja izkušnja, posebej se prihodnost. Dogaja se, da je v organizacijah združenega dela vse manjši odstotek opravil, ki jim je smotno postavljati normo, da se sprito modernizacije tehnologije, sprito prihodnosti, ko bo v neposrednem delovnem procesu vse več avtomatike, uvajajo skupinske norme. Sprito skrbnega študija, odpravljanja odvečnih, poenostavljanja, zaradi potrebne programiranosti, usklajenosti — postajajo norme vse bolj stalne, proizvodni proces postaja vse bolj enakomeren, nihanja iz dneva v dan postajajo vse manjša. To pa praktično pomeni, da se tudi delo v kovinski proizvodnji, pri neposredni obdelavi predmetov, vse bolj iz normiranih oblik, ko predpostavljamo možnost prekoračitve normativov, spreminja v »nagrajevanje po času.«

Če je po skrbnih študijah, temeljitih pripravah, izračunih, dobri organizaciji planirana zelo soodvisna, tekoča proizvodnja na skupinskih normativ 100, jo proizvajalci izpolnijo in ne morejo napraviti več! Ker so

bile tako planirane surovine, sestavni deli, transport, celotni povezan delovni proces. Ponujata se dve možnosti za nagrajevanje: da se prizna za izpolnitev 100 odstotnega normativa, (več tako ni bilo predvideno, ni mogoče; iz zdravstvenih in drugih razlogov ne želimo spodbujati večjega napora) recimo — 10 odstotka premija. To je spodbuda za dosežen optimalni učinek! V kolikor pa kje menijo da njihova organizacija, proizvodnja še ni dosegla idealnih 100 odstotkov, potem naj napravijo, spodbudno progresivno skupinsko normo, ki bo zelo čisto, materialno »otipljivo« spodbujala, da bo ta normativ dosežen! Ko pa bodo dosegli optimalnih 100 odstotkov, niso potrebne nobene posebne spodbude in nikakršno še bolj »dosledno nagrajevanje po delu«. Mimogrede, zakaj bi poskušali na primer delavcem v »Muri« še zviševati normative, če po podatkih zaradi prehudih obremenitev ne dočakajo starostne pokojnine, ampak se invalidsko upokojijo že prej?

Vse te primere smo navajali s posebnim željo, da bi opozorili, kako je treba preiti iz posamičnega vrednotenja, da je treba pogled iz proizvodnje, ki bi mu radi postavljali visoke normative ali ga spodbujali k večji produktivnosti, hkrati bolj nagradili, kako je treba ta pogled zavestno obrniti v združeno delo! Le iz teh izhodišč in v okviru združenega dela in našega samoupravnega sistema moramo iskati ustrezne rešitve, dograjevati sistem delitve po rezultatih dela. Ob tem je treba, z velikim naporom tudi pozabljati na mezdne usledine, ki jih v pojmovanju nagrajevanja in delitve še nosimo s seboj! To je nasledek preteklosti, del tradicije, del naše zavesti, ki se jo prepočasi otrešamo.

Tako je potrebno v zasnovi oblikovanja delitve po rezultatih dela upoštevati opozorila tovariša Albrehta. Izogniti se moramo nevarnosti, da bi podzavestno, ne da bi to želeli, padli pod vpliv mezdne miselnosti in tako tudi nehoti zasnovali model delitve osebnih dohodkov.

KRPAMO MEZDNE INSTRUMENTE

»Pod hipoteko te navajenosti na mezo kar naprej krpamo in popravljamo mezdne instrumente (tarifna postavka, obračunski osebni dohodek, kalkulativni osebni dohodek itd.), namesto, da bi zasnovali kvalitativno nove, ki bi ustrezali sprejetim družbenoekonomskim osnovam, na podlagi katerih naj bi se oblikoval delavčev osebni dohodek. Zaradi tega se ne moremo in ne moremo »odlepiti« od mezde. Celo posamezni novi instrumenti, ki jih uvajamo (osnove za prisvajanje na podlagi rezultatov gospodarjenja z minulim delom) zgube svojo novo družbeno ekonomsko vsebino, čim jo izpeljemo iz mezdne osnove, osebni dohodek na podlagi rezultatov gospodarjenja z minulim delom se spremeni v dodatek na stalnost, torej v čisto količinsko povečanje mezde)...

Družbenoekonomski instrumenti, na podlagi katerih združeni delavec prisvaja svoj osebni dohodek moramo opredeliti tako, da bo delavec osebno ekonomsko zainteresiran, da upravljaško spremlja in kontrolira rezultate svojega in združenega dela v naravnih, blagovnih in denarnih oblikah in v obliki pravic (iznajdbe, novatorstvo, obveznice) pravici na udeležbo in dohodka na podlagi minulega dela itd.) v vseh tokovih v družbeni reprodukciji in da ne dovoli, da bi se mu izmuznili

izpod njegove družbenoekonomske kontrole. (Roman Albreht: Uresničevanje ustavne zasnove združenega dela, Komunist, str. 90, 91, 92, 93.)

S tako postavljeno zasnovo se bomo prebili iz začaranega kroga mezdnih pojmovanj, ko preveč skrbno posvečamo temu, koliko naj kdo dobi, da predvsem nihče ne bi dobil preveč, koliko moramo dati najmanj, vse to bi radi spravili v nekašne okvire, v najbolj preproste pokazatelje, skrb za ustvarjanje, oblikovanje dohodka in sredstev za osebne dohodke pa bi najraje preložili nekomu izven organizacije združenega dela. Zato je lahko samoupravna zasnova oblikovanja dohodka postavljena le tako, da prihaja ne le do možnega, ampak stvarnega, vsak dan bolj uspešnega zlitja med opravili na delovnem mestu, upravljanjem organizacije združenega dela in celotne družbe.

Načelna izhodišča, kako oblikovati delitev in delitev osebnih dohodkov nam ne koristijo dovolj, če ne bomo odkrili in uveljavili praktičnih rešitev, ki bodo dala polno veljavo načelnim izhodiščem. Velika zadrega, kako razvidneje pokazati možne normative, kazalce, merila je v tem, da trenutno nimamo na razpolago nobene knjige, ni znan model, ki bi skušal nakazati merila, oblikovati sistem na izhodiščih, ki smo jih ugotovili v dosedanjih razmišljanjih.

Ker so dosedanja pravilniki delitve osebnih dohodkov pretežno zasnovani na izhodiščih analitične ocene delovnih mest ali opravil, je morda najprimernejše, če prvo kritično ovrednotimo najbolj uveljavljeno metodo.

Dosedanje ugotovitve analitičnih ocen so bile, da skušajo ugotavljati, vrednotiti zahtevnost, težavnost delovnih opravil. Običajno so lestvice zahtevnosti oblikovale na štirih glavnih, potem še z dvanajstimi manj ovrednotenimi zahtevnostmi in pogoji, z nekaterimi dodatki, ki so potem po načelu točkovanja dajali izhodiščno ali zaključno osnovo za pridobivanje osebnih dohodkov. Ker za vsako oblikovanje vrednot potrebujemo nekakšno metodo, sistem, je prav, da opozorimo, da se je potrebno pred uvedbo, preizkusom kateregakoli novega, spremenjenega modela temeljito pogovoriti o vrednostih posameznih zahtevnosti in težin.

Kot smo že ugotovili, je bila velika slabost večine dosedanjih analitičnih ocen, da so previsoko ovrednotile predvsem precej šolske, formalne vidike izobrazbe, delovnega mesta, brez večjih preizkusov uspešnosti. Zapostavljale, premajhne vrednosti pa so določale za težka delovna opravila, za težke delovne pogoje. Posledica takih vrednotenij je, da nastajajo napetosti znotraj delovnih organizacij, hkrati pa v nekaterih težavnostnih poklicih: rudarstvo, železarstvo, gradbeništvo, gozdarstvo, ceste, komunala itd., vse težje dobimo delavce.

Ob tem kaže opozoriti še na neko posebno obnašanje »delovne sile« česar ne smemo prezreti tudi v naših pogojih, kadar se dogovarjamo in sprejemamo merila za delovna opravila. Praviloma se delavci raje zaposlijo na težjih delih le v primeru, če so toliko bolj nagradjeni, da se jim zdi, da so si pridobili dovolj veliko materialno prednost, ker so se odločili za težko, zdravju bolj škodljivo delo, kot za lažje in slabše nagradeno. Majhne razlike v prejemkih bodo zanesljivo usmerjale želje po iskanju takih delovnih opravil, kjer je mogoče z lažjim delom doseči približno enak ali nekoliko nižji osebni dohodek.

V zadnjem obdobju poskušajo z vse bolj strokovnim pristopom ugotavljati zahtevnost delovnih opravil in

Na tečaju za vodilne in izmenske delovodje SM in električnih peči (Foto T. Rant)

z njimi najti ustreznija merila za ovrednotenje delovnega opravila. Vsa ta prizadevanja je potrebno podpirati, hkrati pa kaže biti dovolj stvarni, kritični, da ne bomo takoj sprejeli vsega, kar nam bo s kompliciranimi izračuni, pod plaščem »hude znanosti« posredovano kot najbolj dognano in pravično. Zavedati se namreč moramo, da bo šele praksa pokazala in dokazala vrednost teh izsledkov, dognanj in predlogov, ki morajo pomagati, spodbujati delovne uspehe in lajšati delo zaposlenim.

Posebej pa kaže opozoriti: za katerekoli metodo ugotavljanja vrednot, zahtevnosti delovnih opravil se bomo odločili, jo po temeljitem premisleku in razpravi sprejeli in začeli uveljavljati vsaka mora biti — pogojna. Tisti trenutek, ko bi delavci menili, da so

jim s sprejetimi merili in pravilniki že zagotovljeni tudi predvideni osebni dohodki, tisti trenutek lahko ugotovimo, da smo preobremenjeni z mezdno miselnostjo delo zastavili napak!

Načel delitve po rezultatih dela ne bomo nikoli razvili, če bomo menili, da je osebni dohodek katerikoli skupini ali vsem zaposlenim že s sprejetim pravilnikom zagotovljen! Lahko se zgodi, da bo ravno tak, vendar kot rezultat zavzetega dela in gospodarjenja! V pogojih samoupravljanja novih družbenih odnosov ne bi smeli meniti, da smo planirali zelo ohlapno ali da naš ekonomski sistem ne deluje, kot bi moral — da bi nagrajeval rezultate dela. Višji osebni dohodek bi moral biti dosežen z napori, z dobrim gospodarjenjem vseh zaposlenih.

Nadaljevanje

TEČAJ ZA VODILNE IZMENSKKE DELOVODJE SM IN ELEKTRIČNIH PEČI

Tečaj za vodilne in izmenske delovodje SM in električne peči TOZD Jeklarne je po sklepu delavskega sveta TOZD Jeklarne organiziral oddelk za izobraževanje ob delu pri železarskem izobraževalnem centru. Tečaj je bil uspešno zaključen v novembru. Pri tem ima veliko zaslug predavatelj Jože Arh, ki je vložil dosti truda, da je tečaj uspel.

Tečajniki, ki so bili določeni za ta tečaj, so ga redno obiskovali, razen treh, ki se niso udeležili tega — pomenbega strokovnega tečaja. Tečajniki so pokazali veliko zanimanja in precejšnje znanje, ki bo prispevalo h kvalitetnemu delu naših jeklarjev.

Program tečaja je obsegal najpomembnejša poglavja iz jeklarstva, ki so bistvena pri izdelavi jekla in ki tudi odločilno vplivajo na kvaliteto jekla. Namen tečaja je bil, da se tečajniki seznanijo z novjšimi postopki.

Program je obsegal:
1. Pomen rafinacije jekla v SM peči, pomen kuhanja za kvaliteto, čistočo in plastične lastnosti, pomen hitrosti oksidacije iz izkuhanja po oksidaciji, vpliv apna na aktivnost kisika, pomen izdelave pravilnega diagrama odgorevanja ogljika za kontrolo kvalitete in lastno kontrolo talilcev in delovodij.

2. Pomen oksidacije jekla v električno-obločni peči, razlika med SM in električno pečjo, pomen intenzivne obarjalne dezoksidacije z aluminijem, osnove dezoksidacije z Mn, Si, Si + Mn, Al in Ca, difuzijske dezoksidacije in dezoksidacije v vakuumu, obnašanje C, Mn in Cr pri oksidaciji raznih jekel.

3. Vpliv obzidave ponvice na čistočo jekla in livne lastnosti.

4. Vakuumška metalurgija in vakuumška naprava (že v povezavi z gradnjo nove jeklarne).

5. Ponvična metalurgija: postopki, lastnosti jekel, ki jih izdelamo z vpihovanjem CaSi globoko v jeklo, ki je v ponvici (tudi ta tema se nanaša že na novo jeklarne).

6. Zaključni del programa je obsegal izdelavo jekla za kontiliv, za odprto in zaprto vlihanje. Poudarek je bil na izdelavi jekel za odprto vlihanje, brez vsebnosti aluminija, vendar dobro pomirjeno. Nadalje, kako izdelati jekla za patentirano žico, ki mora vsebovati del aluminija, vendar čisto brez nezaželenih vključkov Al₂O₃, da ne pride do značilnega in nezaželenega vsedenja teh na stene izlivka, s čimer se vlihanje lahko popolnoma prekine.

Iz programa je razvidno, da so tečajniki obravnavali teme, ki so bistvene za kvaliteten dvig izdelave jekla danes, še bolj pa, ko bo zgrajena nova elektrojeklarne.

Na koncu tečaja so udeleženci menili, da je bil tečaj potreben in koristen za delo v jeklarni. Obenem so poudarili, naj bi bili taki tečaji stalna oblika, zlasti pri uveljavljanju novosti v tehnologiji.

Ko omenjamo kvaliteto danes in v prihodnosti, ne moremo mimo tega, da bo potrebno podobno strokovno izobraževanje stalno izvajati in to za delavce na vseh nivojih v železarni. Dobro strokovno znanje in zavzetost pri delu sta jamstvo za kvaliteto naših izdelkov in njihov plasma na tržišče.

IB

izpolnjen, za planirano proizvodnjo pa zaostajajo za 5%. Prizadevali si bodo, da bodo dosledneje izvajali sklepe 5. seje delavskega sveta.

Nekateri delovodje ne sklicujejo sestankov SDS. To je kratenje pravic delavcev in v prihodnje delovodja, ki ne bo skliceval sestankov SDS, ne bo mogel biti več delovodja.

Za novo kontilivno napravo in za peč BBC so imenovali vodje SDS.

Odbor samoupravne delavske kontrole se ni sestel niti enkrat, zato bodo opozorili predsednika tega odbora, da ne opravlja samoupravljalne obveze.

Sodelavce, ki so že dalj časa upokojeni, je odbor povabil 28. novembra na ogled nove kontilivne naprave. Dva, že dalj časa bolna delavca, so obiskali na domu in jima odobrili denarno pomoč, oziroma kupili darilo.

V mesecu decembru bodo pripravili poslovilni večer za sodelavce, ki so bili upokojeni v letu 1979.

Ker je en član volilne komisije odšel v pokoj, so namesto njega imenovali novega.

Štirin sodelavcem so odobrili denarno pomoč, eno prošnjo pa je izvršni odbor zavrnil.

Dvema delavcema TOZD Jeklarne je denarno pomoč odobril tudi IO OOS Železarne.

Občni zbor svoje osnovne organizacije bodo izvedli do konca januarja prihodnje leto.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

20. seja koordinacijskega in izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 16. novembra.

Skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v TOZD so obravnavali devetmesečno poslovno poročilo in upravičenost nabave distančnikov. Izvršni odbor predlaga, da se ob obravnavanju pomembnejših dokumentov in gradiv najprej sestane politični aktiv v sestavi: vsi člani ZK v TOZD, izvršni odbor OOSZS, predsedstvo ZSMS in predsedniki SDS. Gradivo naj bi potem šlo s stališči, ki so sprejeta na tem sestanku, na obravnavo v SDS in DS TOZD.

Sestavili so predlog sestave novega izvršnega in nadzornega odbora, ki naj bi bil sestavljen na delegatski osnovi (en delegat iz vsake SDS). Predlog naj obravnavajo posamezne

SDS. Če se ne strinjajo s predlaganim delegatom, naj imenujejo novega.

Občni zbor osnovne organizacije sindikata bo na osnovi delegatskega sistema. Vsaka SDS naj izvoli dva delegata in predlaganega člana bodočega izvršnega odbora.

Popestriti bodo morali kulturno življenje delavcev v temeljni organizaciji.

Potrdili so predlog sestave novega predsedstva OO ZSMS in sklenili, da prispevajo slike kot nagrado za najboljše v akciji »najboljši delavec — mladinec«.

Osmim sodelavcem so odobrili denarno pomoč in skupnem znesku 5000 din.

Za udeležence mladinskega četverboja iz TOZD HVB prispevajo po 30 din za malico.

Sodelavcu, ki obiskuje dopisno politično šolo, so odobrili zamenjavo dneva na dan, ko je v šoli.

TOZD VRATNI PODBOJI

3. seja izvršnega odbora je bila 23. novembra.

se v bodoče upošteva objektivne vzroke za nedoseganje letnega gospodarskega načrta. Vzrok za nedoseganje plana ni bilo slabo delo temeljne organizacije, ampak pomanjkanje naročil.

TOZD ŽEJLJARNA

V ponedeljek, 3. decembra, je bila 10. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata Žejljarna.

Pregledali so številčno zasedenost delegacij in ugotovili, da bodo potrebne nadomestne volitve za zbor združenega dela, za delegacijo za vzgojo in izobraževanje, za kulturo, telesno kulturo in raziskave. Nadomestne volitve bodo istočasno z referendumom.

ctm

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

SEJE SKUPŠČIN ZA ZAPOSLOVANJE GORENJSKIH OBČIN

Dnevni red

V dneh od 17. do 19. decembra se bodo zbrali delegati na skupščinah skupnosti za zaposlovanje Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin. Dnevni redi vseh skupščin so enaki:

- periodični obračun skupnosti za zaposlovanje za 9 mesecev
- poročilo o delu skupščin skupnosti za zaposlovanje
- predlog programa dela za leto 1980

- predlog ugotovitvenega sklepa o prispevni stopnji za leto 1980
- informacija o dodatnem gradivu k Elementom in kazalcev za samoupravno sporazumevanje o temeljnih plana
- analiza o zaposlenosti za 9 mesecev
- predlog sistema solidarnosti za leto 1980
- obravnavanje gradiva s področja poklicnega usmerjanja
- obravnavanje gradiva za seje skupščine Zveze skupnosti za zaposlovanje SRS

PROGRAM NALOG ZA LETO 1980

Delovni programi občinskih skupnosti za zaposlovanje so zasnovani njihove aktivnosti na vseh področjih delovanja. Oblikovanje programa je tesno povezano z vlogo skupnosti pri pokrivanju določenih skupnih potreb delavcev in delovnih ljudi, s sistemom samoupravnega planiranja ter uresničevanja principov svobodne menjave dela. Program predstavlja osnovo za pripravo delovnih programov skupščin občinskih skupnosti za zaposlovanje, pripravo operativnih in terminskih planov posameznih organizacijskih skupin strokovne službe, zagotavlja pa tudi pravočasno pripravo materialnih in kadrovskega pogojev za njegovo izvedbo. Obenem pa je program namenjen tudi seznanjanju drugih dejavnikov o načrtovanju delovanja občinskih skupnosti ter tako daje tudi možnost kritične presoje njihovih usmeritev. Z obravnavo in sprejemanjem v delegatskih skupščinah pa program omogoča sprotno uveljavljanje vpliva vseh vrst uporabnikov oziroma udeležencev v delu procesa zaposlovanja in kadrovanja v skupnostih.

Delovni program je pripravljen kot osnutek, ki ga obravnava in po potrebi dopolnjuje izvršni odbor skupščin občinskih skupnosti ter ga tako dopolnjenega predlagajo skupščinam v sprejem z vsemi možnostmi dodatnih dopolnitev in sprememb. Pri vseh dopolnilnih predlogih pa je treba upoštevati, da je osnova tako predloženi program enotni dogovorjeni program storitev v skupnostih za zaposlovanje Slovenije in pa, da so izvedbe določenih akcij glede na aktualnost pojavov v gorenjskih občinah nujne.

V programu so nakazane tudi materialne obveznosti in kadrovske potrebe za uresničitev programa; prav zato mora biti program sprejet do konca leta oziroma vsaj v glavnih obrisih istočasno s sprejemanjem ugotovitvenih sklepov o višini sredstev in prispevnih stopnjah za ta namen skupne porabe.

Naloge v programu so združene v pomembnejše skupine po posameznih delovnih področjih s posebej poudarjenimi novostmi ali cilji, ki naj bi jih v letu 1980 dosegli. Ker je vsebina enotno dogovorjenih nalog enaka v vseh občinah, so naloge navedene enkrat s poudarjenimi posebnostmi po posameznih občinah ali s količinskimi prikazom storitev tam, kjer je to možno predvideti. Sestavni del gradiva je tudi kadrovskega programa za njegovo realizacijo ter prikaz potrebnih finančnih sredstev.

Poleg standardnih nalog posameznih delovnih področij bodo v prihodnjem letu predvsem pomembne tele naloge:

ANALITIČNO IN PLANSKO PODROČJE

- pripravljane planskih dokumentov in plana razvoja občinskih skupnosti za srednjeročno obdobje 1981 - 85,
- analiza kadrovskega potreb za prihodnje srednjeročno obdobje,
- ustvarjanje osnov za spremljanje gibanja zaposlovanja po TOZD

POKLICNO USMERJANJE

- okrepitev zveze med OZD in šolami,
- prilagajanje zasnovi usmerjenega izobraževanja

- razširitev individualnega dela in
- sodelovanje pri vpisu v srednje šole
- ŠTIPENDIRANJE
- uveljavitev novih družbenih dokumentov,
- preusmerjanje študentov iz združenih sredstev v kadrovske štipendije
- ZAPOSLOVANJE
- doseganje večjega deleža zaposlitve iskalcev zaposlitve, posebno težje zaposljivih in invalidnih oseb,
- uvajanje novih operativno evidenčnih instrumentov,
- doseganje višje stopnje or-

ganiziranega zaposlovanja iz drugih republik,

- vodenje evidenc s področja vračanja z začasnega dela v tuje

STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

- večja pozornost pripravi programov izobraževanja in spremljanju uspešnosti

USPOSABLJANJE IN ZAPOSLOVANJE INVALIDNIH OSEB

- doseganje večjega deleža zaposlitve za osebe na osnovi ugotovitev strokovnih komisij prve stopnje

- pripravljane strokovnih postopkov za oblikovanje centra za usposabljanje invalidnih oseb na Gorenjskem

ZAVAROVANJE ZA PRIMER BREZPOSELNOTI

- vsi postopki za priznavanje zakonskih pravic

SAMOUPRAVNA INFORMATIVNA DEJAVNOST

- hitrejša posredovanje rezultatov strokovnega dela
- uporaba modela delegatske informacije

PROGRAM KADROV

- povečanje za enega delavca v skupni strokovni službi za vseh pet gorenjskih občin

FINANSIRANJE DEJAVNOSTI

- v okviru sprejetih dodatkov k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana zaposlovanja za leti 1979 in 1980 s pokrivanjem pričakovanega izpada v občini Kranj

KAM PO MATURI?

Na Gorenjskem se domala polovica diplomantov štiri letnih srednjih šol odloča nadaljevati šolanje na višjih in visokih šolah. To bi seveda pomenilo, da se v gospodarstvu in družbenih dejavnostih zaposli le polovica izšolanih srednješolskih strokovnjakov, ostali pa se šolajo naprej: to je vsekakor dobrodošlo glede na gorenjski zaostanek v deležu zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo, kar še posebej velja za občine Jesenice, Radovljica, Škofja Loka in Trzin; vendar pa je pri tem treba vedeti, da se za nadaljevanje študija v svojem osnovnem poklicu odloča le 63 odstotkov učencev, medtem ko ostali »preberejo« smer študija. Beg iz osnovnega poklica preko rednega študija je kar precejšen, vendar pa spet ne tolikšen, kot se rado prikazuje.

Občutne so razlike po posameznih šolah: najbolj se osnovnega poklica držijo diplomanti tehniške metalurške in strojne šole z Jesenic, pri čemer ima prav gotovo velike zasluge tudi solidna kadrovska in štipendijska politika Železarne Jesenice, ni pa zanemarljivo tudi vpliva zunanjih sodelavcev Železarne, ki poučujejo na šoli. Izstopa pa na primer zelo majhno zanimanje tekstilnih tehnikov za nadaljevanje študija v svoji stroki, saj se jih več kot polovica odloči za študij drugih smeri. Med gimnazijci pedagoške smeri lahko pričakujemo precejšen odliv, saj se jih od 92 odloča za nepedagoško področje, predvsem študij ekonomsko-organizacijskih ved. Če prištejemo še študijski osip, potem bomo s pedagoškega področja na višji stopnji dobili precej manj pedagogov kot bi morda kazalo sedaj.

Od gimnazijcev namerava redno študirati 371 maturantov z vseh treh gorenjskih gimnazij. Četrtnina se jih odloča za študij tehnike, četrtnina za ekonomsko organizacijsko področje, ostala polovica pa za družboslovje, zdravstvo, pedagogiko in biotehniko, pravno-upravno področje in tudi nekaj za umetniško področje. Zanimivo pa je, da so jeseniški maturanti usmerjeni bolj v tehniko, kranjski v družboslovje in škofojloški v pedagogiko.

V prihodnosti bi morda kazalo še posebej podpirati »klasične« tehniške šole, ki vzgajajo metalurške, strojnike, elektrikalne, čevljarje, mekarje itd. Te šole namreč dajejo za redni študij skoraj 3,5 krat več brucov tehnike kakor ostale šole. Šole, ki vzgajajo tehnike in glavno za neposredno proizvodno delo, obenem največ prispevajo h krepitvi profilog inženirjev in dipl. inženirjev, ki jih gospodarstvo najbolj potrebuje. To je hkrati tudi v skladu z zasnovo usmerjenega izobraževanja, po kateri se srednješolski študij praviloma nadaljuje v isti stroki.

Analiza o vpisu učencev štiri letnih srednjih šol na obe slovenski univerzi v študijskem letu 1979 do 1980, ki jo je pripravila služba poklicnega usmerjanja pri Skupnosti za zaposlovanje, je tudi pokazala, da je glavni krivec za kadrovska in poklicna neskladja - kljub vsem prednostim in podporam - prav študij ob delu, ali bolje razlogi, ki so v ozadiju. Beg iz osnovnega poklica se namreč podvoji ali skoraj potroji pri študentih ob delu. Glavna krivca za takšno sliko sta zaposlitev in šolski sistem: zlasti tehnikom se namreč njihova pričakovanja v praksi ne uresničijo, saj se verjetno ne morejo dovolj uveljaviti s svojim znanjem, napredovanje je nejasno, osebni dohodek nezadovoljiv, še posebej ne za tiste na odgovornih in napornih mestih v neposredni proizvodnji. Zato mnogi poiščejo izhod v študiju ob delu, pri čemer gre v večini primerov za spremembo osnovnega poklica in hkrati usmeritev v šole, ki so manj zahtevne, bližje in bolj odprte za študente ob delu; to pa so šole ekonomsko-organizacijskega in pravno-upravnega področja.

Spremembe takega stanja je treba iskati na eni strani v zahtevnem procesu spreminjanja kadrovske in nagajevalne politike OZD, po drugi strani pa v spremembi šolskega sistema za študij ob delu in iz dela. Na osnovi te analize so izvršni odbori in skupščine skupnosti za zaposlovanje že sprejeli sklep, naj bi se v Kranju skušal organizirati študij strojništva in elektronike. Takšno stališče je zapisano tudi v smernicah družbenega plana kranjske občine za obdobje 1981 - 85.

Pri izbiri študija ima določeno vlogo tudi gnotno socialni položaj. Medtem ko se približno četrtnina maturantov zlahka odloča za študij brez štipendije, pa predvsem slabši gnotni in socialni položaj študentov oziroma učencev tehnike, biotehnike in pedagogike usmerja v te smeri tudi možnost štipendije, saj gre za deficitarne poklice. Bolje situirani študenti pa se brez gnotnih ovir in neodvisno od družbenih (kadrovske) in štipendijskih potreb šolajo na smereh, ki so jim všeč, ne glede na to, če so to tudi morda suficitarni pokliči. Vendar pa se redni študij in študij ob delu razlikujeta, saj podatki kažejo, da poklicna in kadrovska neskladja veliko bolj povzročajo študij ob delu. V uravnavanje študijskih usmeritev pa bi se bolj morale vključiti tudi organizacije združenega dela kot tudi posebne izobraževalne skupnosti ter ves sistem usmerjenega izobraževanja: ta naj bi tudi preprečil, da bi študijske usmeritve šle v taki meri mimo kadrovskega potreb. Takšna politika pa terja tudi dobre kadrovske načrte, ki jih seveda v osnovnih potezah poznamo že sedaj.

NOV SISTEM SOLIDARNOSTI

Sedanji sistem solidarnostnega združevanja sredstev v skupnostih za zaposlovanje docela ne ustreza tako določilom zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela kot tudi ne zahtevam resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 - 1980. V resoluciji je namreč poudarjena potreba po reformiranju in objektiviziranju sistema solidarnosti v posameznih družbenih dejavnostih in sicer po načelu, da so nosilci odgovornosti za razvoj teh dejavnosti delavci in občani posamezne občine; tako naj bi se tudi solidarnost pri zadovoljevanju skupnih potreb po storitvah družbenih dejavnosti in socialni varnosti zagotavljala praviloma z združevanjem sredstev na ravni občinskih samoupravnih interesnih skupnosti. Sedanji sistem solidarnostnega združevanja sredstev tudi temelji na enotnih standardih dejavnosti in na dogovorjenih normativih: med skupnostmi za zaposlovanje so dogovorjene štiri vrste normativov, pri tem pa so za velik del prelivanja solidarnostnih normativov osnova kadrovske normativi. Prav tako niso dovolj objektivizirana merila za posamezna področja dejavnosti. Prav tako sedanji sistem solidarnosti ni povsem zaživel v praksi. Tako na primer prejemajo solidarnostna sredstva nekatere občinske skupnosti, ki združujejo sredstva po nižji stopnji od povprečne republiške. Odpraviti je treba tudi sedanjo pomanjkljivost, da posamezne občinske skupnosti vračajo sredstva iz presežkov, obenem pa prejemajo sredstva iz solidarnosti, ki jih združujejo druge občinske skupnosti.

Po predlogu za uveljavitev sistema solidarnosti v skupnostih za zaposlovanje v naslednjem letu in v izhodiščih za solidarnost pa se predlaga sistem solidarnosti za naslednje srednjeročno obdobje na novih osnovah. Skupnosti za zaposlovanje bi morale skleniti samoupravni sporazum o določitvi osnov in meril za združevanje, prejetje in dajanje solidarnostnih sredstev po načelih in pogojih iz izhodišč o solidarnosti. Sestavni del takšnega sporazuma bi bilo tudi združevanje sredstev za solidarnost. O predlogu za uveljavitev sistema solidarnosti v skupnostih za zaposlovanje za prihodnje leto je razpravljati tudi izvršni odbor pri vsaki občinski skupnosti za zaposlovanje; skupščinam občinskih skupnosti za zaposlovanje se predlaga v potrditev način zbiranja in porabe sredstev za zagotovitev socialne varnosti za primer brezposelnosti. Za pripravo delavcev za zaposlitev naj bi se zbirala sredstva po predloženi drugi varianti, to je po stopnji 0,0115 odstotka od BOD. Skupščini Zveze skupnosti za zaposlovanje Slovenije pa se predlaga, da imenuje pri skupščini odbor za solidarnost, ki naj bi skrbel za sistemske rešitve solidarnosti in tudi nadziral izvajanje solidarnosti.

ZAPOSLOVANJE V RESOLUCIJSKIH OKVIRIH

V devetih mesecih letošnjega leta zaposlovanje v gorenjski regiji ni preseglo z resolucijo planirane rasti zaposlenosti v republiki. Po občinah so bile za letošnje leto z resolucijo sprejete takele stopnje zaposlenosti: Jesenice 2,8 odstotka, Kranj 2 odstotka, Radovljica 2 odstotka, Škofja Loka 3 odstotka in Trzin 2 odstotka. Medtem ko v občinah Jesenice in Trzin v obdobju devetih mesecev planirane stopnje nista dosegli, pa so ostale tri občine presegale.

JESENICE

V devetih mesecih se je zaposlenost povečala za 1,6 odstotka: največ novih delavcev se je zaposlovalo v prometu in gostinstvu, pa tudi v stanovanjsko-komunalni dejavnosti in urejanju naselij. V primerjavi z ostalimi občinami se je dvignila zaposlenost v primerjavi z lanskim obdobjem tudi v industriji, vendar pa je poleg povečanega števila delavcev na povečanje odstotka vplivalo tudi združevanje oziroma organizacijske spremembe v nekaterih tozidih Železarne. Organizacije združenega dela so v devetih mesecih letos prejemale 1840 potreb po delavcih, od tega polovico po novih delavcih, ostalo odpade na fluktuacijo in drugo. Zaposlilo pa se je 1693 delavcev, od tega na novih delovnih mestih 578. Med novimi delavci je bilo 43 odstotkov žensk, kar je vsekakor razveseljujoč podatek za občino, kjer je bilo zadnja leta kar precej težavno zaposlovati žensko delovno silo. Med novozaposlenimi delavci pa je bilo kar 54 odstotkov ozkega profila, kar vsekakor ne bo vplivalo ravno na izboljšanje kadrovske strukture zaposlenih v tej občini.

KRANJ

V kranjski občini se je do konca tretjega četrtletja zaposlilo nekoliko več delavcev kot je bilo planirano. Najvišji porasti zaposlenosti so bili pri vodnem gospodarstvu, v trgovini in gostinstvu, v prometu in pri finančno tehničnih in poslovnih storitvah. V negospodarskih dejavnostih pa je bil najvišji porast v organizacijsko-političnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah in samoupravno interesnih skupnostih. Med vzroki večjega porasta zaposlenosti v gospodarstvu je spet večje zaposlovanje sezonskih delavcev, nekaj pa je tudi vzrokov v organizacijskih spremembah.

Organizacije združenega dela so v devetih mesecih letos prejemale 4227 potreb po delavcih, od tega okoli 45 odstotkov po novih. Zaposleno pa je bilo 3439 delavcev, od tega 1529 na novih delovnih mestih; med njimi je bilo 35 odstotkov žensk. Struktura novozaposlenih delavcev je bila najugodnejša med vsemi gorenjskimi občinami, saj je bilo med novozaposlenimi le 48 odstotkov ozkega profila. Med novozaposlenimi delavci jih je dobrih 44 odstotkov prišlo iz šol, visok pa je tudi delež delavcev iz drugih republik - 40 odstotkov.

RADOVLJICA

Tako kot v kranjski občini so tudi v radovljiški visoko presegli načrtovano rast zaposlenosti. Izredno vi-

sok porast je bil v obrti in osebnih storitvah, pa tudi v gozdarstvu. V negospodarstvu pa je zaposlenost najbolj porasla v izobraževanju, znanosti, kulturi in v zdravstvenem in socialnem varstvu.

Delovne organizacije so potrebovale v tem obdobju 1644 delavcev, od tega kar 55 odstotkov za nova dela in opravila; vendar pa precejšen delež tega zaposlovanja odpade na sezonske zaposlitve. Na novo se je zaposlilo 794 delavcev, od tega 46 odstotkov žensk. Kadrovska struktura na novo zaposlenih ni bila ugodna, saj je bilo med njimi kar 61 odstotkov delavcev brez posebne strokovne izobrazbe in usposobljenosti.

ŠKOFJA LOKA

Zaposlenost je bila v devetih mesecih večja od lanske za 4,1 odstotka, kar je za 1,1 odstotek več, kot je načrtovano v resoluciji. V gospodarstvu je bila stopnja zaposlenosti 3,5 odstotka, v negospodarstvu pa 3,9 odstotka. Največje zaposlovanje je bilo v trgovini in gostinstvu, pa tudi v gozdarstvu ter finančno tehničnih in poslovnih storitvah. V negospodarstvu je bil dvig zaposlenosti povsod večji kot planirani. Delovne organizacije so v tem obdobju prejemale 2442 potreb po delavcih, od tega kar 60 odstotkov novih. V primerjavi z lanskim obdobjem je bilo potreb po delavcih več za skoraj 8 odstotkov. Zaposlilo pa se je 1835 delavcev. V devetih mesecih se je na novih prostih delih in nalogah zaposlilo 1264 delavcev, od tega več kot 76 odstotkov žensk. Kvalifikacijska struktura novo zaposlenih delavcev je bila slaba, celo slabša od vseh novozaposlenih na Gorenjskem. Delež kadrov brez strokovne izobrazbe in strokovne usposobljenosti je bil namreč kar 70 odstotkov. Največ novih del in nalog je bilo v industriji - 58 odstotkov, sicer pa je bilo največ novih delavcev zaposlenih v gradbeništvu in trgovini. V primerjavi z devetimi meseci preteklega leta se je obseg zasedenih novih del povečal za več kot 20 odstotkov.

Med novozaposlenimi delavci jih je prišlo iz šolanih več kot 51 odstotkov, iz drugih republik pa 33 odstotkov, kar je tudi najnižji delež na Gorenjskem.

TRZIN

Rast zaposlenosti v trziški občini ni dosegla planirane, vendar pa je bila načrtovana gospodarska rast prav tako dosežena. Organizacije združenega dela so prejemale v tem obdobju 969 potreb po delavcih, kar je za 11 odstotkov več kot lani. Zasedenih novih prostih del in nalog je bilo 186, od tega 33 odstotkov žensk. Pri tem je treba omeniti, da je bila kvalifikacijska struktura novozaposlenih delavcev nekoliko boljša kot v regiji in to je ob razmeroma slabi izobrazbeni strukturi delavcev v občini razveseljujo, ustreza pa tudi planskim usmeritvam v modernejšo tehnologijo, intenziviranju poslovanja in dvigu strukture potrebnih kadrov.

Novozaposlenih delavcev je bilo 174, od tega 48 odstotkov žensk. Od skupnega števila jih je 43 odstotkov prišlo iz šol, 44 odstotkov iz drugih republik, ostalo pa iz delovnih rezerv.

KAM PO OSNOVNI ŠOLI?

Poklicna izbira je vsekakor rezultanta mnogih dejavnikov: poklicne odločitve so namreč v veliki meri zrcalo družbenih stališč o vrednosti dela in posameznih poklicev. Služba poklicnega usmerjanja, ki je le eden od dejavnikov v verigi poklicnega usmerjanja, je z analizo nekaterih dejavnikov, ki vplivajo na poklicne odločitve, zajela populacijo kranijskih absolventov osnovnih šol zadnjih štirih let.

Analiza ugotavlja, da so poklicne namere in tudi kasnejše odločitve v mnogočem odvisne od obstoječe šolske mreže; prav zato je dobra šolska mreža med osnovnimi pogoji uspešnega poklicnega usmerjanja. Lahko se namreč dogodi, da v šolski mreži z nekaterimi predimenzioniranimi kapacitetami »priljubljenih« poklicev, velik del učencev vpisuje prav te šole in pri tem tudi informiranje in prepričevanje ne pomaga dosti. Za druge šole potem enostavno zmanjka učencev. Lestvica priljubljenosti posameznih šol je verjetno odraz vrednosti poklicev, za katere šole izobražujejo. Vendar pa vrednost poklicev ne oblikujejo šole, pač pa najširše družbeno stališče do

dela, v ožjem pomenu pa zlasti kadrovske politike organizacij združenega dela.

Se bolj kot doslej bi morali skrbeti za kar največjo izenačenost v pogojih izobraževanja, kot so vključevanje v predšolsko varstvo, celodnevne šole, pomembna je pedagoška pomoč, podpiranje s stipendijami. Obstaja namreč povezanost med izobrazbeno (socialno) ravni družine, šolskim uspehom v osnovni šoli in poklicno odločitvijo. Koristno dopolnilo pri usmerjanju iz osnovne šole so še vedno psihološka preizkušanja učencev in bi jih kazalo uporabiti tudi v usmerjenem izobraževanju. Podatki iz analize govori v prid novi zasnovi usmerjenega izobraževanja. Skupna vzgojno izobrazbena osnova pomeni odpravo vnaprejšnje določenosti različnih nivojev šol, ki je bila učencem »usojena« takoj po osmem razredu. Z druge strani pomeni nekakšen popravni izpit, ki ga bo v zrejših letih marsikateri učenec še lahko izkoristil za izboljšavo svojih zmožnosti, prizadetih zaradi slabšega socialnega in gmojnega položaja, v katerem je živel.

uresničenih nalog pa je prav tako v poročilu

– v financiranju dejavnosti skupnosti ni prihajalo do posebnih problemov. Na osnovi realizacije prihodkov v prvem polletju in višine porabljenih sredstev so bili v tretjem tromesečju sprejeti sklepi o začasnem prekinitvi zbiranja sredstev. Finančni rezultat devetmesečnega obdobja pa je razviden iz periodičnih obračunov za posamezno občinsko skupnost za zaposlovanje.

USPOSABLJANJE IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV

Komisija prve stopnje je v devetih mesecih letos obravnavala 47 invalidnih oseb (19 z Jesenice, 5 iz Kranja, 5 iz Radovljice, 5 iz Škofje Loke in 13 iz Trziča). Od obravnavanih je bilo poslanih na usposabljanje 13 oseb, 6 se jih je zaposlilo, 5 jih še čaka na zaposlitev, 12 pa jih obravnava socialno skrbstvo. Pri obravnavanju invalidnih oseb se kaže nekaj problemov, predvsem glede strokovne priprave programa usposabljanja in ustrezne zaposlitve. Ni tako redko, da v dogovorjenem času usposabljanje ni bilo uspešno in se zato podaljšuje še za tri do šest mesecev. Prav tako po nekaterih občinah komisija še ni obravnavala vseh prijavljenih oseb, tako je v zaostanku predvsem v Kranju in Radovljici, medtem ko bo v ostalih občinah do konca leta gotovo uspela obravnavati vse prijavljene kandidate.

Treba pa je povedati, da je bilo letos v organizacijah združenega dela dosti več zanimanja za pripravo delovnih mest in delovnega okolja za delavce z zmanjšano delovno sposobnostjo, čeprav pri izvajanju zaradi tehnoloških zaprek prihaja do težav. V tem obdobju je bila tudi izdelana študija o izgradnji rehabilitacijskega centra za Gorenjsko, ki daje odgovore na prenekatera vprašanja v zvezi z usposabljanjem invalidnih oseb.

POSLOVANJE V DEVETIH MESECIH

Sredstva za izvajanje programov dela občinskih skupnosti za zaposlovanje so bila dogovorjena že z Dodatki k samoupravnim sporazumom o temeljih plana zaposlovanja za leto 1979 in 1980. Dejansko razpoložljiva sredstva za letošnje leto so bila večja za prenešana sredstva iz preteklega leta razen v Škofji Loki, kjer so bili v načrtu sredstev za 1979 poračunani ne le presežki, ampak tudi ostanki iz leta 1978.

Dotok sredstev in spremljanje njihove porabe po tromesečjih je omogočal predvidevanje viška natečenih sredstev v letošnjem letu nad planirano višino, zato so bili v tretjem tromesečju sprejeti sklepi o začasnem prekinitvi zbiranja sredstev za zaposlovanje in sicer od 1. oktobra do 31. decembra letos za občini Jesenice in Radovljica in Trzič ter od 1. novembra do 31. decembra letos v občinah Kranj in Škofja Loka. Dotok sredstev v tretjem tromesečju je bil po občinah takle: (v odstotkih) Jesenice 72, Kranj 68, Radovljica 71, Škofja Loka 54,2 in Trzič 71,2.

Glede na dotok sredstev v devetih mesecih po posameznih občinah in po oceni potrebnih sredstev za zadnje tromesečje tega leta se ocenjuje, da bo stanje po posameznih občinskih skupnostih za zaposlovanje takole: Jesenice: predvideva se ostanek okoli 1.245.000 din.

Kranj: za izvajanje programa v decembru bo predvidoma zmanjkalo 1.300.000 din.

Radovljica: program bo realiziran z obratnimi sredstvi.

Škofja Loka: predvideva se ostanek okoli 534.000 din.

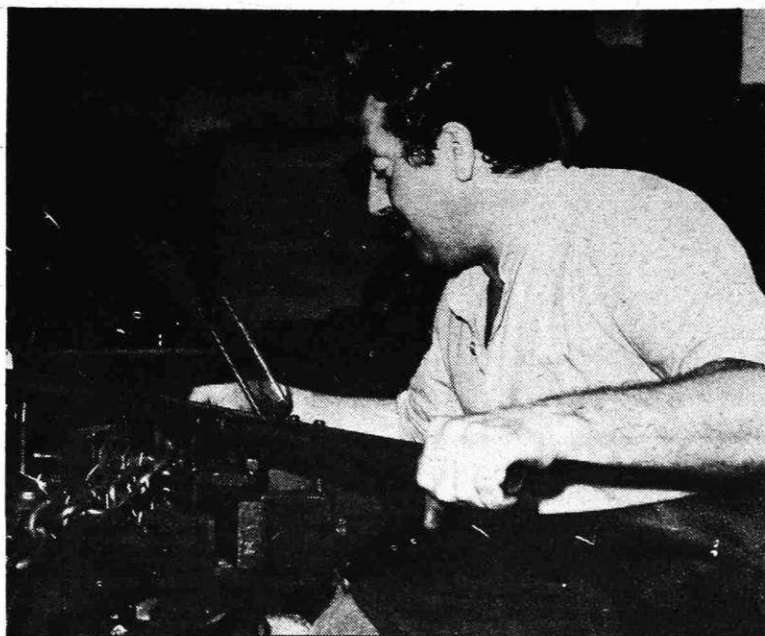
Trzič: ostalo bo približno 381.000 dinarjev.

Skupščinam skupnosti za zaposlovanje je zato predlaganih v sprejem več ukrepov:

1. Izpad sredstev v višini 1.300.000 dinarjev za financiranje dejavnosti v skupnosti za zaposlovanje Kranj naj premostitveno kreditirajo občinske skupnosti za zaposlovanje Jesenice, Škofja Loka in Trzič.

2. Občinska skupnost za zaposlovanje Kranj bo za kritje izpada prihodka v letošnjem letu združila sredstva s pomočjo povečanega nominalnega zneska vrednosti programa za leto 1980.

3. Skupščine občinskih skupnosti za zaposlovanje naj sprejmejo predloženi periodični obračun z oceno finansiranja do konca tega leta kakor tudi predloge ukrepov.

Delavec pri izdelavi verig v tovarni Veriga Lesce (Foto: foto krožek OŠ Karavanški kurirji NOB Koroška Bela)

PREDNOSTNE NALOGE V LETU 1980 ZA RESOLUCIJO O DRUŽBENOEKONOMSKEM RAZVOJU

V okviru delovnega programa bodo občinske skupnosti za zaposlovanje v prihodnjem letu posvetile največjo pozornost naslednjim nalogam:

– spremljanju zaposlovanja in rasti zaposlenosti v občini po dejavnostih in delovnih organizacijah ter opazovanju na ugotovljena odstopanja od planskih predvidevanj posameznih nosilcev planiranja

– spremljanju uresničevanja samoupravnega sporazuma o minimalnih standardih za življenjske in kulturne pogoje delavcev pri zaposlovanju, in sicer v sodelovanju z občinskim sindikalnim svetom in medobčinsko zbornico.

– organizaciji in izvajanju nadaljnjih strokovnih postopkov za ustanavljanje oziroma oblikovanje zavoda za usposabljanje invalidnih oseb na Gorenjskem v povezavi s skupnostjo socialnega varstva

– sodelovanju pri nadaljnjih raziskovalnih in operativnih nalogah glede aktiviranja preostalih kadrovskih virov na Gorenjskem pa tudi v Sloveniji

– skupnost bo sodelovala pri dograjevanju in razvijanju sistema solidarnosti v skupnostih za zaposlovanje

– pripravljala in sprejemala bo potrebne planske dokumente razvoja skupnosti, samoupravni sporazum o temeljih plana zaposlovanja ter plan razvoja skupnosti za zaposlovanje

– vključevala se bo v organizacijo mreže centrov usmerjenega izobraževanja v občini in na Gorenjskem

– sodelovala bo pri oblikovanju dejavnosti poklicnega usmerjanja pri vseh nosilcih te naloge

– v samem procesu izvajanja nalog poklicnega usmerjanja pa bo predvsem skrbela za povezovanje organizacij združenega dela, osnovnih šol ter šol usmerjenega izobraževanja

– proučila in izvedla bo potrebno organiziranost strokovne službe na osnovi sprememb zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti

– pripravljala bo osnove in način delovanja enotne samoupravne organiziranosti pri izvajanju politike zaposlovanja in stipendijske politike

IZPOLNJEN DEVETMESEČNI PROGRAM DEJAVNOSTI

Delegati občinskih skupnosti za zaposlovanje bodo na bližnjih skupščinah obravnavali tudi poročilo o izvajanju programa dela v letošnjem triletnem letu. Poročilo je predvsem namenjeno pregledu opravljenih nalog ter oceni realizacije do konca koledarskega leta, obenem pa omogoča kritično presojo dejavnosti ter porabo sredstev. Poročilo je obenem tudi osnova za načrtovanje delovnega programa za prihodnje koledarsko leto in tudi informator drugih dejavnikov o opravljenem delu.

Poročilo je pripravljeno v obliki enotnega gradiva, iz katerega je razvidna količina in vrsta opravljenih del po posameznih občinah, če gre za razlike med občinskimi skupnostmi; kjer pa te razlike niso posebej omenjene, pa je bila seveda oblika posameznega dela po občinah enaka.

V poročilu je prikazano izvajanje programa dela po osnovnih področjih dejavnosti ne glede na organizacijske enote ali sodelavce. Pomembne so naslednje skupne ugotovitve:

– program dejavnosti občinskih skupnosti za leto 1979 v devetih mesecih je bil v celoti izpolnjen, ocena delovanja do konca tega leta pa kaže tudi na uspešno izvedbo celoletnega programa

– na nekaterih področjih je prišlo do delnega odstopanja od programiranih ciljev po količini opravljenih storitev, vendar pa predvsem iz objektivnih razlogov

– največja pozornost je bila posvečena programskim nalogam, ki so pomenile prioriteto dejavnost občinskih skupnosti za zaposlovanje in so bile tako tudi opredeljene v resolucijah o družbenoekonomskem razvoju gorenjskih občin

PERIODIČNI OBRACUN FINANSIRANJA DEJAVNOSTI SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE JESENICE ZA ČAS OD 1/1-79 DO 30/9-79

PRIHODKI	PLAN 1979	REALIZ. 1/1 – 30/9-79	INDEKS Real./plan
– Prispevek za zaposlovanje	4.126.000	2.966.888,20	72,0
– Prenesena sredstva iz 1978 leta	1.352.674	1.264.173,60	93,5
– Drugi prihodki	10.000	136.031,45	1.360
SKUPAJ	5.488.080	4.367.093,25	79,5

ODHODKI	PLAN 1979	REALIZ. 1/1 – 30/9-79	INDEKS Real./plan
– Socialna varnost nezaposlenih	616.013	343.148,80	56,0
– Priprava delavcev za zaposlitev	123.900	60.479,95	49,0
– Usposabljanje in zaposlitev invalidov	957.090	172.299,40	18,0
– OD imenovanih in volj. funkcionarjev	54.870	38.580,85	71,0
– Mater. stroški za delo med skup.	8.850	—	—
– Mater. str. za izvršitev programa	389.400	273.566,65	70,3
– Za OD in sklade strok. službe	1.190.502	831.062,70	70,0
– Prisp. Zvezi skup. za zap. v SRS	494.538	494.538,00	100,0
– Obveznosti po samoupr. sporaz.	88.500	—	—
– Za solidar. medobčinsko. repub.	124.077	124.077,00	100,0
– Mater. stroški za delo org. ob. skup.	47.000	3.386,90	7,0
– Za razpored v rezervno	41.260	—	—

SKUPAJ ODHODKI	4.136.000	2.341.140,25	57,0
Razporejeno v posl. sklad po zaključ. računu	88.500	—	—
Ostane nerazporejenih sredstev	1.264.174	2.025.953,00	160
SKUPAJ ODHODKI IN OSTANEK SREDSTEV	5.488.674	4.367.093,25	79,5

OCENA FINANSIRANJA DO KONCA LETA

Občina	Prihodek 1/1 – 30/9-79	Stroški 1/1 – 30/9-79	ostanek sredstev 1/1 – 30/9-79	bo še zbrano v oktobru	Potrebna sredstva za IV. tromesečje	Razlika + ali –
Jesenice	4.367.093,25	2.341.140,25	2.025.953,00	—	780.380,00	+ 1.245.573,00
Kranj	7.225.188,85	6.968.831,70	256.357,15	+ 761.953,00	2.322.944,00	– 1.304.633,85
Radovljica	3.583.168,45	2.688.134,25	895.034,20	—	896.044,75	– 1.010,55
Šk. Loka	3.747.159,10	2.590.384,90	1.156.774,20	+ 240.529,00	863.461,60	+ 533.841,60
Trzič	1.910.553,30	1.147.385,55	763.167,75	—	382.461,85	+ 380.705,90
Gorenjska	20.833.162,95	15.735.876,65	5.097.286,30	+ 1.002.482,00	5.245.292,20	+ 854.476,10

Otroci iz vrtca Angelce Ocep na Plavžu na sprejedu (IK)

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

ŽELEZAR

Aktivnost enot KO je sovražnika vedno bolj silila k še večji aktivnosti, oziroma v ofenzive, kot je bila ona zadnji dan januarja. Od srede februarja je zlasti utrjeval železniško progo, Kranj, posebno pa še okolico Trziča in cesto Tržič-Ljubelj. Sovražnikove zasede in patrolje so bile na vsem sektorju odreda vse pogostejše, usakodnevne, gestapo in domobranci pa so poleg ostalega nasilja izvajali pogoste aretacije. Zorela je huda februarska ofenziva.

FEBRUARSKE RAZMERE IN OBSEŽNE ENOTEDENSKAJE

Številne akcije enot kokrškega odreda, ki jih je izvajal kljub zimi, sovražniku niso dale miru. Zlasti ne na železniških progah in prehodih proti Avstriji.

Kokrški odred je najbolj ogrožal železniško progo med Radovljico in Jesenicami, ki so jo neprestano uničevali mineri. Ogrožal je tudi cesti Kranj-Tržič-Ljubelj in Kranj-Preddvor-Jezersko, čeprav ne tako, kot navedeni odsek železniške proge.

Okupator je veliko pozornost namenjal ravno omenjenim prehodom in cestam. To se posebej dokazuje dopis komandanta varnostne policije in varnostne službe z Bleda svojim izpostavam po gorenjskih mestih, ki ga je v komandantovem imenu podpisal Helmut Rosumek. Komandant SD in SIPO je svojim izpostavam na Jesenicah, v Radovljici, Kranju, Škofji Loki itd. 23. februarja 1945 sporočil in naročil, da je počen o načrtovanju partizanov, da nameravajo minirati cesto na Jezersko, čez Ljubelj in na Podkoren, predvsem pa cestne mostove severno od Kranja. Zaradi tega lahko pride do trgovanja zvez z Avstrijo. V zvezi s tem je izpostavam naročil, naj zelo pazijo na izvajanje teh partizanskih načrtov.

To dokazuje, da so bili za Nemce zelo važni prehodi čez Karavanke. Da bi jih zavarovali, so začeli pripravljati očistevalne in zavarovalne operacije.

Medtem pa se je na desnem bregu Save in proti 9. korpusu na Primorskem že razbescnela ofenziva.

V drugi polovici februarja 1945 so po reorganizaciji terena v kranjskem okrožju, ki je bil za kokrški odred najzanimivejši, ostali le trije politični okraji: Kranj, Tržič-Brezje in Senčur-Naklo.

V kranjskem okrožju je bilo tedaj na terenu le 15 celic z 89 člani. Bili pa so v glavnem neizkušeni in predvsem ženske. Tako je bilo, na primer, med 36 člani KPS samo sedem moških.

Več pa je bilo v okrožju zagnanih skojevcev, natančneje skojcev, in sicer 280.

Podobno je bilo tudi v jeseniškem okrožju. Za nas je v tem okrožju zanimiv radovljiški okraj. Tam je tedaj delovalo devet vaških celic s 33 člani in 22 kandidati. Tudi tu so prevladovala ženske.

Se posebej slabe so bile partijske organizacije v središčih, kakor sta bila Kranj in Tržič. Tam so namreč partijske vrste slabile neprestane aretacije.

O tedanji agilnosti domobranskih posadk pa pove naslednje: samo v dvanajstih februarskih dneh leta 1945 je šlo na obhode 231 domobranskih patrolj. Ujele so 26 partizanov, šest pa so jih pobile. Na teh pohodih so aretirali 44 ljudi, med njimi 12 žensk.

Pri tem pa niso pozabili na povečevanje svojih posadk in zlasti veselili so bili prostovoljcev. V njihove postojanke se je v dveh tednih prijavilo 20 pribežnikov.

Kokrški odred je sredi februarja štel 640 ljudi, med katerimi je bilo 249 članov partije, 111 skojevcev in 21 kandidatov. Tu je bilo razmerje obratno kot na terenu: med vsemi 381 organiziranimi člani je bilo le deset tovarišic. To nam pove, da je bilo organizirano kar 60% odrednega sestava. Vendar pa je bilo ob tej sorazmerni veliki številki v vseh treh bataljoni za boj sposobnih le 406 borcev. K temu lahko prištejemo še štabno patrulo in nekaj obveščevalcev.

Vendar pa vsa pazljivost nemških poveljstev, usmerjena v naglo utrjevanje in varovanje gorenjskih železnic in cest, ni zalegla. Zato so pripravili obsežne hajke proti enotam kokrškega odreda v Karavankah prav v času velikih transportov vojaštva in vojaške opreme.

Sovražnik je proti kokrškemu odredu začel koncentrirati in razporejati svoje sile v dveh terminih in na dveh sektorjih:

— najprej jih je od 22. do 23. februarja zbral pod Stolom od Žirovnice do Begunj. Na ta sektor je pripeljal predvsem oddelke 28. SS policijskega polka. Tudi ter oddelke protiletalskega topništva, ki so pripadali 3. četi 517. bataljona deželnih strelcev. Zraven pa še baterijo težkega pehotnega orožja (topovi-minometi) 438. čete. Angažirane so bile tudi krajevne policijske posadke, nekaj je bilo tudi domobrancev. Koliko, ni znano. Vzdolž tega odseka so zbrali 2.500 mož.

Nemški dokument navaja, da »bo napad trajal predvidoma 5 dni«.

— čez nekaj dni, od 24. do 25. februarja, je sovražnik podobno število napadalcev zbral tudi na sektorju Tržiča in Storiča, toda brez topništva. Več je bilo tu le domobrancev. V odrednih poročilih in poročilih o odrednih obveščevalcih najdemo podatke, da je sovražnik za to ofenzivo, uperjeno proti kokrškemu odredu, zbral okoli 5.000 mož, vendar kaže, da jih je nekaj manj. Natanko tega kljub poročilom OC ni bilo mogoče dognati.

S temi silami je sovražnik zasedel vse prehodne točke ter blokiral celotno območje kokrškega odreda. Toliko moštva sovražnik na tem občutljivem sektorju — razen poleti 1942 — še ni zbral nikoli dotlej. To je bila vsaj devetkratna premoč nad kokrškim odredom.

Sovražnik enot KO ni blokiral le od vasi in od baze za prehranjevanje, temveč je bila pretrgana zveza tudi med štabom odreda in prvim ter tretjim bataljonom.

Priloge na sovražnikov ofenzivo, ki so jo 21. in 22. februarja označili s topovskim in minometskim obstreljevanjem bližine taborišč prvega in tretjega bataljona, so spremljali zaupniki odrednih obveščevalcev. Zato so bili štab odreda in štabi bataljona o tem obveščeni še dovolj zgodaj.

Zvedeli so tudi, da se tokrat nadnje pripravljajo dosti več napadalcev, kot kadarkoli doslej, vendar pa »natančnem številu in moči niso mogli zvedeti kaj več«.

Zaradi tega in zaradi snega so se v bataljoni odločili, da ne bodo sprejemali bojev na položajih ob taboriščih, kot so to storili 31. januarja, kar velja predvsem za prvi in tretji bataljon, temveč da se bodo, če bo tako bolje, premaknili višje na preglednejše položaje. Razporejeni po zaslihu položajih na robu gozdov bodo v snegu čakali sovražnika in se z njim spoprijeli le, če jih bo zasledoval.

Zaradi preteče nevarnosti sta se 22. februarja zgodaj zjutraj na Planinci med Smokuško planino in Drago sestala štaba prvega in tretjega bataljona ter se dogovorila o tesnejšem sodelovanju. Oba bataljona sta se za nekaj dni oskrbelo tudi s hrano. Zaradi obširnosti terena, ki ga je pokrival KO, zaradi zadrževanja posameznih bataljонов po posameznih sektorjih in zaradi različne dinamike hajke, čeprav v njej ni prihajalo do večjih spopadov, bo potek hajke na kratko opisan po datumih.

22. februar 1945

Sovražnik je krenil proti enotam Kokrškega odreda 22. februarja 1945 zjutraj. Najprej je začel prodirati proti taboriščem prvega in tretjega bataljona pod Stolom in Begunjsko, proti položajem drugega bataljona in štaba Kokrškega odreda na sektorju Tržiča in Storiča pa tri dni pozneje.

Proti 1. bataljonu pod Stol so se Nemci bližali v petih kolonah, v katerih je bilo od 100 do 300 mož:

— prva kolona se je bližala iz jeseniške smeri v višini Valtazarjeve koče,

— druga kolona iz Žirovnice po dolini Završnice,

— tretja, ki je bila najmočnejša, je prečkala podnožje Stola nekaj nad njo,

— četrta kolona z okoli 150 možmi se je iz Polje bližala z vzhodne strani preko St. Petra,

— peta kolona je prihajala naravnost prek Smokuškega vrha, Gosjaka in dalje v dolino Završnice.

Z višinskih točk Smokuškega vrha, Gosjaka in Selskega vrha so njihovi topničarji in minometalci začeli obstreljevati sektor 1. bataljona tik ob ržnoju Stola v Prahi.

Nadaljevanje

Deset tisoč lir, kar bi zanesljivo pomagalo, je velik denar. Vrgla bi ga takorekoč v stran. Seveda, če je še druga rešitev?

Premišljala je o Zanu, ki ji je postajal vse bolj mrzek. Žan bi se morda takoj ohladil, če bi mu uspela namigniti, da naj na Bredo nikar ne računa. Vendar, fant je maščevalen, strasten. Maščeval bi se! Če mu pobije upanje, potem bo udaril. Dovolj je zvit, da bo zvalil Ludvika s sabo, ga pehal, kjer kosijo krogle. Ni si znala odgovoriti, če je Žan že tako brezsrčen, da bi celo sam lahko ubil Ludvika? Toliko ga ni poznala.

Nenadno se ji je utrnila misel. Vzburjena bi najraje vrisnila. Anton bi hotel vedeti za vzrok. Njega pa ne bo vpletala. Ne bo mu povedala najbolj skritih misli, kot mu jih nikoli ni. Seveda, Žana mora postaviti v natanko tak položaj, kot je sama. Če izgubi ona, bo izgubil tudi Žan. Namignila bo Albinu, da bi v primeru, če Ludvik pade, poiskala Bredi za moža izobraženega kmečkega fanta, najraje kmetijskega tehnika. Takega, ki bo obdeloval zemljo, Breda pa bo skrbela za trgovino in gostilno.

Žana bom nekoliko ohladila, je odločno rekla Kristina in pogledala moža. »Albinu bom dopovedala, da naša posest potrebuje naslednika, ki ima rad zemljo. No, saj to najbrž sluti, le da bom jaz ostrejša.«

Anton je zamišljen, nemočno skomigal z rameni. Odpiral je usta, a ni spregovoril. Ko ji je bilo cincanja preveč, je osorno vprašala:

»Povej no, kaj misliš. Hudi časi so in moramo ravnati zelo previdno.«

»Posest je tvoja. Priženil sem se, nekaj malega sem prinesel k hiši. O tem, komu boš prepisala posest, odločaš sama. Meni Žan ni všeč. Tudi, ko bi bil zagnan za delo, bi si želel drugega zeta.«

»Tudi jaz bi želela drugega zeta, če že natolcuješ, je užajena zapihala Kristina. »Ampak življenje pogosto ne vprašuje po željah, zato moraš ravnati, glede na okoliščine, najbolj previdno.«

Anton je našobil usta, počil z bičem, da sta konja poskočila in je Kristina omahnila na naslanjalo. Zaobrnila se je v stran in strmela v njive, travnike, gozdove. Kadar je bila njiva skoraj tik ob cesti, je na-

VINKO TRINKAUS

23 IZDAJA

tanko opazovala rast in jo primerjala z rastjo na svojih njivah. Večinoma je ugotovila, da umneje kmetujejo, imajo boljše seme, močnejše gnojilo in tudi dobro zemljo imajo. Večino najlepših, dolgih njiv.

Breda je sedela v gostilni, z učiteljem Jarmanom, na drugem koncu sta dva kmeta žulila črttrinke vina in se glasno pogovarjala.

»Kaj novega?« je namrščena vprašala Kristina.

»Nič takega, kar bi te zanimalo, je odvrnila Breda. Gledala je učitelja in Kristini se je zazdelo, kot bi hotela reči: »Pogovarjala sva se, o knjigah, ki jih ti ne bereš.«

»Breda, medve bova šli na polje, oče bo poskrbel za živino, je rezko ukazala Kristina.

Prisiljeno se je nasmešnila Jarmanu in se odpravila v spalnico, da se preobleče. Moža dolgo ni bilo za njo. Srečala ga je na stopnicah.

»Ne moreš pohiteti. Pijača ti je prvo.«

»Slišal sem; v človekovem telesu je devetdeset odstotkov tekočine. Predvaren človek zmerom skrbi, da tega ravnovesja ne poruši, se je zasmejala Anton.

»Trap, je siknila. »Ko bi bil tako dober za delo, kot si za pri-

smodovanje, bi te lahko samo hvalila.«

»Imam raje, da ostane kot je.«

Breda jo je čakala na dvorišču, z vrečama, srpačkami. Žalostno jo je pogledala in se zaobrnila. Prišli sta že iz vasi, med polja, ko Breda še ni spregovorila. Zamišljena je vzbujala vtis, kot da ji je vseeno, kaj počne. Na trenutke, kot preblik, pa ji je obraz prešnil srečen nasme.

Kristina je začudena pogledovala hčer. Močno, lepo kmečko dekle. Na meji med vaško lepoto in gospodično. Kot je ugotovila v Ljubljani, so prave, mestne gospodične bolj suhe, krhke. Če pogled zadostuje, da ob njih nikoli ne pomisliš na delo. Breda pa izžareva moč. Lahko bi postala dobra kmetica.

»Obiskala sem Ludvika. Lepo te pozdravlja, se je zlagala Kristina. »Omenil je, da ni zadovoljen v skladišču. Žan ga draži in vabi, da bi se vključil v njegovo skupino.«

Bedin pogled je postal nenadno oster, srep.

»Žan je zvalil Ludvika tudi v legijo. Če je že pri legijaših, zakaj bi trohnel v skladišču, namesto, da bi pomagal Zanu pri umazanih opravkih?«

»To, da je Žan v legiji, ni slabo, je naglo odvrnila Kristina.

»Edino v nevarnost naj ne sili.«

»Mama, to je ena od tvojih računic, kupčij. Sina k legijašem, ki naj pobijejo brezbožne komuniste, vendar sin naj ne strelja. Kako bi jih potem pobili? Vse nevarno naj opravijo drugi, Ludvik naj bo v legiji le zaradi videza.

Nadaljevanje

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

17

PRIPOVEDUJE

ACO ZUPANC-ALEKSANDER

OD LOKOVCA DO TRNOVEGA

To pomanjkljivost je izbral sovražnik tako, da je spet zasedel prej obstreljevano položaje in nadaljeval odpor.

20. julija smo prevzeli še eno havbico, ki je prišla po intendantski poti s Krasa prek Vipavske doline. V istem času je Gradnikova zaplenila Nemcem en protiklepni top 45 mm, ki je bil ruskega porekla. S topom je zasedla tudi 29 granat. Prizadevni orožar Tine je sporočal, da je na poti z gorskim topom. Glavni štab Slovenije nam je priporočal, naj čimprej prevzamemo 4 topove in strelivo, ki je skrito na Mašunu.

V tistem času smo izdali prvo številko poljudnoznanstvenega glasila Topničar s članki: Izvidovanje v artileriji. Usmerjanje in delitev ognja na cilju. Branje topografskih zemljevidov. Orientacija na terenu itd. Po našem učnem načrtu naj bi 1. avgusta začela pouk podoficirska šola.

Na Banjski planoti je bil čas košnje. Vozarji so zavihali rokave, kosili in pospravljali so seno za svoje konje.

Naše zaganano delo je prekinil sovražnik, ki je začel najdaljšo ofenzivo na Primorskem. Trajala je od 19. julija do 12.

avgusta. Artilerija je poskrila svojo topniško oborožitev in prevzela pehotne naloge na položajih blizu vasi Lazne in pozneje v notranjosti Trnovskega gozda. Končno smo topničarji zapustili planoto in odšli prek Vipavske doline in Krasa na Mašun, da bi prevzeli skrite topove in strelivo. Na srečo nismo prejeli drugega povelja štaba korpusa. Glasilo se je: »Ker ne bo mogoče zaradi nove vojne situacije operirati z artilerijo na sektorju 9. korpusa, vam odrejamo, da se javite štabu 7. korpusa, kjer boste do nadaljnjega ostali v sestavi artilerije 7. korpusa.«

Na Mašunu nismo našli nič uporabnega, ne orožja in ne streliva. Vračali smo se proti svojemu domu na Trnovsko planoto. Veseli smo bili pisma tov. Novljana, ki nam ga je izročil načelnik štaba korpusa tov. Kajtimir: »Našo artilerijo nemudoma pošlji k nam, da bo zopet prevzela topove, ki so še vsi na svojem mestu.«

Artilerija se je vrnila na planoto in se po dolgem pohodu razporedila v vasi Lokve blizu poveljstva korpusa.

DESET DNI NA LOKVAH

Iz skrivališč na Lokovcu smo prepeljali na Lokve vso našo oborožitev: dve havbici, Tinetov top in tri protiklepne topove. Prešernova brigada je bila na poti s topom 75 mm.

Vsem nam je ostal v spominu 27. avgust, ko smo se topničarji zbrali na južni strani vasi Lokve pri podrti Soli. Tedaj je štab zapisel vse moštvo, prevzel bojno zastavo, ki nam jo je podelila mladinska organizacija iz Gradišča — zastava je ohranjena do danes — tov. Mirko Malnarič pa je prevzel poveljstvo novega drugega diviziona. Po slovesnosti smo priredili mimohod vseh enot, ki ga je pozdravil komandant korpusa. Zvečer je bil miting pri hotelu Winkler.

Zares je bilo lepo. Na travniku, obdanem z mogočnimi gozdovi, so se razvrstili borci, orožje s konjskimi vpregami, celo z enim traktorjem. Mimohod je filmal tov. Coro Skodlar. Posnetke je izročil ruski vojaški misiji, da jih pošlje v Moskvo, od koder se do danes niso vrnil.

29. avgusta smo prejeli povelje za napad na belogardistično postojanko v Crnem vrhu. Naša taktika napadanja utrjenih postojank — tako vojna poročila iz tistega obdobja — je s Crnim vrhom doživela značilni preohrat. Štab korpusa se je namreč odločil za dnevni napad, kar je sovražnika presenetilo, še posebej, ker se je napad pričel z artilerijskim ognjem na utrjene

točke, nepričakovano in silovito. To je bila do tedaj ena najuspešnejših korpusnih akcij, pri čemer je bilo doseženo učinkovito sodelovanje med vsemi rodovi vojske. Topničarji so po serpentinah na rokah in pod ognjem prepeljali havbico v vas, pred zadnjo utrjeno točko in s polnimi zadetki dokončali boj za Crni vrh ter tako prispevali velik delež k zavzetju in uničenju postojanke.

TRNOVO

Ponosno smo zapuščali osvobojeni Crni vrh in spešili prek Otlice in skozi gozdove v prijazno vasico Trnovo.

Zaščitni bataljon je zavaroval smer proti Gorici, topniške enote pa so začele svojo dokončno reorganizacijo, popravljale topove, usposabljevale kadre in zbirale strelivo.

September je bil sončen, na bojišču je vladalo relativno zatišje. Bazoviška brigada je v bojih za Stanjel zaslegla tri topove: 2 hitrostrelna topa s 4500 naboji in en top 47 mm.

Naša enota je tedaj štel 420 ljudi, 10 topov in 44 konj. Po formaciji »Trnovo« (3. reorganizacija) je bila artilerija razdeljena na:

Prvi havbični divizion pod poveljstvom Jožeta Vodnika-Maroka, ki je imel dve bateriji in enotovno komoro. Vsaka baterija je razpolagala z eno havbico.

Drugemu mešanemu divizionu je poveljeval Mirko Malnarič. Gorska baterija je bila oborožena z dvema topovoma 75 mm, protiklepna je imela štiri topove in dva hitrostrelna topa kalibra 20 mm.

Poleg zaščitnega bataljona sta delovala še vod za zvezo in obveščevalni vod.

Pri štabu artilerije so bili referati za zvezo, za obveščevalno službo, oborožitev, intendaturo, saniteto, veterino, propagando in sodstvo. Po napadu na Crni vrh je ostalo za havbice in gorske topove manj kot 100 granat. Artilerija, pa brez streliva? V tej veliki stiski smo se topničarji lotili nevarnega, neznanega in pogumnega opravila — začeli smo predelovati šrapnele, zastaralo italijansko strelivo iz prve svetovne vojne, ki so ga Nemci kot neuporabno pustili v skladiščih v Podnanosu. To početje smo topničarji drago plačali. Pri nepravilnem sušenju smodnika je izgubilo življenje osem borcev, eksplozija pa je uničila 90 kg smodnika. Pri poznejšem streljanju na postojanko Hotedršico (7. 10. 1944) je razneslo dve havbični cevi.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Osrednja občinska proslava praznika republike je bila v petek, 23. novembra, v festivalni dvorani na Bledu. Po slavnostnem govoru so v bogatem kulturnem programu nastopili priznani slovenski umetniki Ladko Korošec, Sonja Hočevarjeva, Rajko Koritnik in Milan Štante. Od domačih kulturnih skupin se je predstavil moški zbor KUD Zasip. Proslave so organizirali tudi po vseh solah in v večini krajevnih skupnosti.

Izvršni svet OS Radovljica je na 71. seji 21. novembra sprejel sklep o javni razgrnitvi sprememb urbanističnega programa občine in spremembe urbanističnega načrta Radovljica - Lesce - Begunje in potrdil programski del zadnjega načrta Podnart. Obravnaval je predlog odloka o spremembi odloka urbanističnega načrta in zadnjega načrta Bled in za industrijsko cono LIP Bled, osnutek proračuna občine za 1980, predlog valorizacije programov SIS družbenih dejavnosti za 1979, in 1980. leto, osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine za 1980. leto, osnutek družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike, teze za spremembo odloka o organizaciji upravnih organov občine, ponudbo komunalnega gospodarstva Radovljica in Alpdoma za opravljanje storitev pobiranja in vodenja evidence nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča ter predlog za zvišanje cen prevoznih na žižnicah.

V dvorani radovljjske graščine je bila v torek, 20. novembra, popoldne 11. seja občinske konference ZKS Radovljica. Osrednja točka dnevnega reda je bila namenjena obravnavi vloge in nalog komunistov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja na osnovi ugotovitev iz javnih razprav po osnovnih organizacijah ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih skupnosti v občini. Po daljši poglobljeni razpravi so oblikovali stališča konference do osnutka sklepov 5. seje CK ZKS. Ocenili so tudi delo delegatske skupščine in izvršnega sveta občinske skupščine ter potrdili osnutek sklepa o novi organiziranosti občinske konference ZK Radovljica.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 5. seji 22. novembra ocenilo letošnjo akcijo Nič nas ne sme presenetiti po obširnem poročilu, ki ga je pripravil koordinacijski odbor za LO in družbeno samozasčito. Na dnevnem redu je bila obravnavana smernica za srednjeročni plan lokalne radijske postaje Triglav Jesenice ter njenega statuta. Izrekli so soglasje za predlog družbenega dogovora o skupnih obveznostih pri načrtovanju, organiziranju in financiranju prireditve širšega družbenega pomena na Gorenjskem ter potrdili program proslav občinskega pomena za prihodnje leto. Potrdili so tudi imenovanje možnih kandidatov za člane organov republiške konference SZDL Slovenije.

Predsedstvo občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica je na zadnji seji poglobljeno obravnavalo stališča 5. seje CK ZKJ o sistemu socialističnega samoupravljanja s posebnim ozirom na vlogo borcev in aktivistov NOB v delegatskih odnosih v krajevnih skupnostih in v družbenopolitičnih organizacijah. Dogovorili so se, da bodo sklepe CK ZKJ obravnavali tudi v vseh krajevnih organizacijah ZB NOV. Za člane občinskega odbora ZZZ NOV bodo organizirali razgovor z vsemi predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij. Za oblikovanje sklepov o stališčih borcev na gradivo CK ZKJ so imenovali tričlansko delovno skupino, ki bo hkrati pripravila tudi osnutek akcijskega programa za izvajanje sklepov in program dela predsedstva ter vseh komisij pri občinskem odboru ZZZ NOV.

Na posvetu predsednikov vseh 20 krajevnih konferenc SZDL radovljjske občine, ki je bilo prejšnji teden v Radovljici, so razpravljali o gradivu o dejavnosti SZDL Slovenije, ki ga je pred tem obravnavalo predsedstvo OK SZDL. Na posvetu so ugodno ocenili septembrsko akcijo Nič nas ne sme presenetiti, katere nosilci so bile KK SZDL. Dogovorili so se o pripravi letošnjih novoletnih prireditev praznovanja dedka Mraza, o organiziranju javnih razprav o programu RTV Ljubljana za

1980 in o pripravah na oblikovanje srednjeročnih planov razvoja krajevnih skupnosti.

Na 23. seji komiteja OK ZK Radovljica 19. novembra so ocenili razprave o stališčih 5. seje CK ZKS in se dogovorili o pripravi gradiva s povzetki iz teh razprav v osnovnih organizacijah ZK, v drugih DPO in SIS. O tem so podali oceno delegati OK ZK na zasedanju 20. novembra. Člani komiteja so razen tega proučili problematiko investicijske dejavnosti in proizvodnje v Žito - TOZD Gorenjka, ki je edini proizvajalec čokolade v Sloveniji.

Koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito pri OK SZDL Radovljica je na osnovi poročil iz krajevnih konferenc SZDL in sekretariata akcije NNNP 79 ocenil izvajanje letošnje akcije Nič nas ne sme presenetiti, podrobno pa je razčlenil vaje v krajevnih skupnostih v skupnem delu akcije 29. in 30. septembra. Ocene so na splošno ugodne, vendar pa je bilo izrečeno tudi nekaj kritičnih pripomb na delo posameznih organov KS. Bogate izkušnje iz te akcije bodo služile za nadaljnje usposabljanje občanov in podružbljanje ljudske obrambe, družbene samozasčite in civilne zaščite.

Komisija za družbeno planiranje pri izvršnem svetu OS Radovljica je na seji prejšnji teden pregledala planska gradiva, ki so jih pripravile strokovne službe občinskih SIS družbenih dejavnosti za javne razprave v združenem delu in KS. Gre za oceno možnosti razvoja posameznih dejavnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju in ovrednotene elemente za samoupravne sporazume o temeljnih planov. Sprito previsokih postavk, zlasti nominalnih zneskov in prispevnih stopenj, ki so jih predlagale posamezne SIS, so na komisiji ocenili, da takšno gradivo ni godno za razprave, zato ga bo potrebno ponovno preoblikovati skladno s smernicami in možnostmi gospodarstva.

Iz podatkov o analizi dejavnosti skupščinskih organov in delegatskih odnosov, ki jih je obravnavala OK ZK Radovljica, je razvidno, da se je izvršni svet OS Radovljica v prvi mandatni dobi od 1974. do leta 1978. leta sestel na 118 rednih in 19 izrednih sejah. V tekočem mandatnem obdobju od aprila 1978 do 14. novembra 1979 pa je imel 70 rednih in 10 izrednih sej. Za učinkovitejšo delo je izvršnemu svetu nudilo strokovno pomoč sedem komisij in več občasnih delovnih skupin. Udeležba na sejah je bila 90 odstotna.

Svet za informiranje pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na seji prejšnji teden obravnaval pripombe in ugotovitve z javnih razprav po KO SZDL o predlogu programa RTV Ljubljana za prihodnje leto. Na seji so se dogovorili o pripravah za sklic problemske konference o obveščanju ter razpravljali o predlogu statuta in osnutku smernic za izdelavo srednjeročnega programa lokalne radijske postaje Triglav Jesenice.

Od januarja do oktobra 1979 se je v proračunu občine Radovljica zbralo 73.592.970 din prihodka, ali 94,9 % od celotnega plana. V tem času je bilo za proračunske potrebe razporejeno 63.434.410 din, kar predstavlja 83,3 % planiranih razporejenih prihodkov za leto 1979.

V hotelu Lovca na Bledu je 23. novembra Delavska univerza Radovljica organizirala deseturni seminar za 40 zunanjih članov disciplinskih komisij, ki jih je za te organe v združenem delu imenovala občinska skupščina. Na seminarju so obravnavali varstvo pravic delavcev v delovnem razmerju, normativno ureditev disciplinskih odgovornosti, vodenje disciplinskih postopkov ter disciplinske kršitve in ukrepe.

S 23. novembrom se je začel drugi krog usposabljanja delegatov za skupščinske zore in skupščine SIS v radovljjski občini. Kot spomladski bodo seminarji, ki jih organizira Delavska univerza Radovljica, vsak petek in soboto na Bledu v dvorani godnega gospodarstva, v Radovljici pa v veliki sejni dvorani občinske skupščine. Ker je bil na spomladanskih seminarjih slab odziv delegatov, prikažejo organizatorji, da bo ob podpori družbenopolitičnih organizacij tokrat večja udeležba.

V dogovoru s komitejem OK ZK Radovljica je Delavska univerza Radovljica organizirala v svojih učnih prostorih od 19. do 24. novembra prvi del občinske politične šole za člane ZK iz občine. Program šole, ki je vskljen s programom politične šole usposabljanja komunistov pri CK ZKS, obsega osem tematskih področij, ki bodo obdelani v dveh delih. Drugi del predavanj bo od 10. do 15. decembra.

Skupščina obeh zborov občinske zdravstvene skupnosti Radovljica je v sedanjem mandatnem obdobju imela 13 sej. Poprečna udeležba delegatov v zboru uporabnikov je bila 77,5, v zboru izvajalcev pa 77,61 %. Slabšo udeležbo od drugih so imeli delegati iz krajevnih skupnosti - le 60,76 %. Na nobeni seji ni bil navzoč delegat KS Begunje, le po enkrat pa sta bila navzoča delegata KS Bohinjska Bela in KS Koprivnik, trikrat pa delegat KS Srednja vas v Bohinju. Iz združenega dela so najmanjkrat prišli na sejo delegati Gradbenega podjetja Bohinj in Alpetour - TOZD Radovljica, Obrtnega gradbenega podjetja Grad Bled, KZK Kranj - TOZD Radovljica, GKZ Srednja vas v Bohinju in Združenja obrtnikov občine Radovljica.

Izvršni odbor Kulturne skupnosti Radovljica je na 13. seji 21. novembra, na kateri so bili navzoči tudi delegati izvajalcev in aktivna komunistov kulturnih delavcev, kritično ocenil aktivnost delegatov in uveljavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v delovanju skupščine in drugih teles te samoupravne interesne skupnosti. Ugotovili so izredno slabo udeležbo delegatov na sejah, ki je večkrat komaj zagotavljala sklepčnost. V zboru uporabnikov je bila v tej mandatni dobi udeležba 64,1 %, v zboru izvajalcev pa komaj 59 %. Poprečna udeležba na sejah izvršnega odbora pa je dosegla le 68,1 %.

Oba zbora skupščine skupnosti otroškega varstva Radovljica sta na seji 26. novembra ocenila izvajanje družbenega plana razvoja otroškega varstva v tekočem srednjeročnem obdobju in potrdila smernice za oblikovanje srednjeročnih načrtov v prihodnjem obdobju 1981-1985. Delegati so potrdili tudi devetmesečno poročilo o dejavnosti skupnosti in se odločili za prednostne naloge otroškega varstva v prihodnjem letu.

Na pobudo vaškega odbora SZDL Vrhnje pri Radovljici so pred kratkim izvedli prostovoljno delovno akcijo, ki se je udeležilo 25 vaščanov, pretežno mladincev in mladink. Posekali in odstranili so grmičevje in veje za novega daljnovidca, izkopali in zabetonirali temelje za dva stebra in trafopostajo. Vrednost del cenijo nad 50.000 din. Z novo trafopostajo bodo vaščani dobili močnejši električni tok, zato bodo lahko uporabljali gospodinjske in druge električne aparate in stroje, ki jih doslej zaradi šibkega toka nismo mogli uporabljati.

Po sklepu izvršnega odbora in v dogovoru z drugimi izvajalci Kulturne skupnosti Radovljica bo letošnja proslava Linhartovega dne, ki je hkrati občinski kulturni praznik, v petek, 7. decembra, v radovljjski kinodvorani. Po slavnostnem govoru predsednika Kulturne skupnosti Radovljica Zdenka Cunda in podelitvi Linhartovih plaket, bo jeseniško gledališče Tone Čufar uprizorilo igrjo Razbiti vrč.

V organizaciji Glasbene šole Radovljica je bil v ponedeljek, 19. novembra, zvečer izredno zanimiv in kvaliteten koncert stare glasbe. V graščinski dvorani so nastopili člani ljubljanskega baročnega tria, ki ga sestavljajo priznani glasbeniki Klemen Ramovž, Alojzij Mordej in Maks Strmičnik. Na sporedu so bile skladbe srednjeveških mojstrov, ki so jih ljubljanski umetniki igrali na kljunasto flavto, violo da gambo in virginal. Ta glasbila so kopija izvornih instrumentov iz obdobja, ko so nastale tudi skladbe.

Društvo upokoencev Radovljica, ki sodi med največja društva v občini, je zelo prizadevno tudi pri razvijanju kulturne in rekreativne dejavnosti svojih članov. Razen moškega zbora LIPA, ki že več let uspešno nastopa, so pred kratkim ustanovili tudi ženski pevski zbor, ki že pridno vadi. Imajo tudi dokaj močno kegljaško sekcijo. Prirejajo številne poučne izlete in prireditve. V počastitev dneva republike so 22. novembra na slavnostni seji izvršnega in nadzornega odbora v domu upokoencev devetim najbolj zaslužnim članom podelili posebna priznanja.

ZA DAN REPUBLIKE NOV DOM AMD JESENICE

Pred dnevom republike so s krajšo slovesnostjo na Javorniku izročili namenu novi dom Avto moto društva Jesenice, ki je pravi lepoteč med domovi, ki so že zgrajeni ali se še gradijo, kakor je dejal sekretar AMZ Slovenije ob otvoritvi.

Najprej je spregovoril in pozdravil vse navzoče, med njimi predstavnika Avto moto zveze Slovenije in sosednjih AMD Gorenjske, predstavnike družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Jesenice, projektanta in izvajalca SGP Gradbinec ter številne občane in člane AMD Jesenice, predsednik skupščine AMD Jesenice Ivo Arzenšek. V svojem govoru je med drugim dejal: Avto moto društvo je bilo ustanovljeno že leta 1945 in je najprej delovalo pod okriljem športnega društva Jože Gregorič in pozneje v okviru ljudske tehnike do leta 1958, ko je bilo ustanovljeno samostojno Avto moto društvo Jesenice v okviru Avto moto zveze Slovenije. Vsa leta je društvo imelo težave s prostori in jih je kar šestkrat menjalo. To je bilo tudi eden izmed vzrokov, da se društvo ni moglo razvijati bolj v širino in izvrševati vseh obveznosti, ki jih ima do družbe.

Društvo se je ves ta čas s svojo dejavnostjo osredotočilo predvsem na usposabljanje voznikov motornih vozil, premalo pa je bilo narejenega na področju športne in rekreativne dejavnosti med članstvom in za dvig nivoja prometne kulture voznikov in občanov nasploh. Število članov je stalno naraščalo od 760 v letu 1960 do sedanjih 1500 članov.

Društvo ima 20 vozil za praktični pouk oziroma vožnjo in več kot 20 instruktorjev in predavateljev, večina ima srednjo ali višjo izobrazbo. Društvo ima amaterski značaj in večino upravnih poslov opravljajo posamezniki na ljubiteljski osnovi s

precejšnjo mero pripadnosti društvu ali s simboličnimi honorarji.

Zaradi večne prostorske stiske je ideja o novih delovnih prostorih, najsib pridobljenih z adaptacijo ali novogradnjo, obstajala že več let. Najbolj resno pa se je o tem začelo razmišljati leta 1977. Prva večja težava je bila iskanje primerne lokacije, dokler ni bil osvojen predlog za lokacijo, kjer danes stoji, za kar gre zahvala skupščini občine in krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela.

Gradbeni odbor, ki je bil imenovan januarja 1978, je imel nalogo, da po idejni zasnovi in v okviru materialnih možnosti vodi etapno izgradnjo doma, garaž in ureditev okolice s parkirnimi prostori. Seveda je bilo najtežje razrešiti finančno pokritje izgradnje. Sredstva so si pridobili s prodajo dosedanjih objektov in prostorov AMD jeseniški železarni, z zelo ugodnim kreditom AMZ Slovenije, pri čemer jim je pomagala Zavarovalna skupnost Triglav, ki jim je omogočila, da so finančno konstrukcijo zavezali z dolgoročnim kreditom. Tretjino potrebnega denarja pa je prispevalo društvo samo z nekajletnim varčevanjem in z razumevanjem in odrekanjem vodstva instruktorjev in članov društva v najširšem smislu.

Izgradnja doma je bila zaupana SGP Gradbinec, in sicer projektantski organizaciji in projektantu Sašu Čehu in TOZD Operativna Javornik.

Predsednik Arzenšek je svoj govor sklenil:

»Pri vseh težavah, na katere smo naleteli med gradnjo, smo s sodelovanjem in usklajevanjem med izvajalci in gradbenim odborom vedno dobili najbolj ustrezne rešitve v obojestranskih prizadevanjih v bitki s časom in s stroški ter izoblikovali in zgradili estetsko oblikovano zgradbo, tako po svoji funkcionalnosti, kakor po njeni vključitvi v okolico.

Zelim le, da bi se upravljalci in uporabniki društvenega doma zavedali, da je to družbena lastnina in da bo z njim potrebno racionalno gospodariti z enako prizadevnostjo, kakršna je bila prisotna pri gradnji doma.

Predsednik skupščine se je vsem, ki so kakorkoli pripomogli k izgradnji društvenega doma, zahvalil.

Dom je izročil namenu in povabil vse navzoče na ogled predsednik izvršnega odbora skupščine AMD Jesenice Jože Jenstrle.

Na slovesnosti so podelili tudi različna priznanja, ki so jih prejeli:

- zlato plaketo AMZ Slovenije: Ivo Arzenšek, Franc Pogačnik;
- srebrno plaketo AMZS: Slavan Berlišk, Jože Bertonec in Jože Jenstrle;

- zlato plaketo AMD Jesenice: Anton Draksler, Peter Klemenc, Branko Stare, Franc Iskra, Jože Zupan;

- srebrno plaketo AMD Jesenice: Franc Kreuzer, Peter Kunc, Jože Makovec, Franci Štravs in Jaka Šmid;

- bronasto: Jože Burnik, Janez Gmajnar, Pavel Lotrič, Džorže Tautović, Franc Vičar;

- značko »vzorni voznik« so prejeli: Rudi Dolinšek, Avgust Karba, Marjan Bernot, Jaka Klinar, Anton Pogačnik, Peter Simoneti in Jože Vehar;

- pisna priznanja društva so prejeli: Železarna Jesenice, Krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela, OK SZDL Jesenice, SGP Gradbinec - TOZD ING, Zavarovalnica Triglav Jesenice, radio Triglav Jesenice,

občinski odbor RK Jesenice, svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu pri skupščini občine Jesenice, Železarski izobraževalni center Jesenice, Sašo Čeh in dolgoletni člani: Viktor Ambrožič, Bogomir Brezinger, Stane Brezinger, Jože Bertonec, Franc Grah, Boris Hmeljak, Anton Jasnič, Drago Koblar, Bine Kobentar, Nada Kuralt, Vinko Kunšič, Jože Klinar, Jože Kunstelj, Alojz Medja, Jakob Medja, Anton Masnoglav, Anton Novak, Janez Pristov, Jože Podobnik, Stanko Pulec, Stefan Plut, Bogdan Pohar, Milan Lempel, Jože Lenar, Ivica Veskočič, Ivan Rakovec, Jurij Račič, Stefan Viner, Jože Žerjav, Franc Trampuš, Franc Zvan.

Ne glede na nekatere komentarje, ki so značilni za jeseniško mentaliteto, lahko ugotovimo, da smo v občini dobili arhitektonsko lepo oblikovani objekt in po prvih vtisih tudi funkcionalno dobro izkoriščen, z ustreznimi garažami za vozila za praktični pouk in parkirnimi prostori. Tako bo Avto moto društvo Jesenice po 35 letih obstoja resnično lahko razvilo v lastnih prostorih svojo dejavnost - od teoretičnega in praktičnega pouka do servisne dejavnosti in boljšega povezovanja članstva. To pa je društvu tudi najlepše darilo ob 35 letnem vztrajnem in uspešnem delovanju, za občino in širšo okolico pa izredno koristna pridobitev.

Ob rob le še to, da bi krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela morala vključiti otvoritev doma v program praznovanja svojega krajevnega praznika, saj je to pomembna pridobitev tudi za krajevno skupnost, ne pa da so istočasno le nekaj metrov proč odkrivali spominsko ploščo Albinu in Julki Pibernik.

Med otvoritvijo novega doma AMD Jesenice (IK)

SREČANJE PREDSTAVNIKOV OBČINSKIH ODBOROV ZZB NOV VALJEVO IN JESENICE

Pobratenje med občinama Valjevo in Jesenicami je dalo povod, da so se v sredo, 21. novembra, na Jesenicah sestali predstavniki Zveze združenj borcev NOV iz obeh mest. Predsedniki krajevne organizacije ZB NOV, nosilec partizanske spomenice Vladan Jakovljević in sekretar občinskega odbora ZZB NOV Valjevo, nosilec partizanske spomenice Aleksander Jotić, predsednik krajevne organizacije ZB NOV Javornik-Koroška Bela Franc Treven, predsednik, podpredsednik in sekretar ter članica občinskega odbora ZZB NOV Jesenice Ivanka Kozar in Franc Globočnik, nekdanji izseljenec v Valjevu, so po štiriurnem razgovoru spoznali stanje obeh organizacij, se pogovarjali o aktivnosti borcev NOV pri utrjevanju delegatskih odnosov, o njihovi aktivnosti v lastni organizaciji, v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah ter v raznih organih samoupravljanja, o stanovanjih, socialnih in zdravstvenih problemih borcev NOV (v Valjevu jih je nekaj več kot 4000, na Jesenicah pa preko 2000), o načini prenašanja revolucionarnih tradicij na mlade, o odnosu družbenopolitičnih skupnosti do spomenikov, spominskih obeležij, grobov in grobišč borcev NOV in o aktivnosti organizacij in borcev NOV na področju ljudske obrambe in družbene samozastite.

Ugotovljeno je bilo, da so borci NOV iz obeh mest v večini aktivni družbenopolitični delavci, da skladno z umskimi in fizičnimi sposobnostmi aktivno delujejo in s svojimi medvojnimi in povojnimi bogatimi izkušnjami pomagajo tam, kjer je najbolj potrebno. Organizaciji imata enake naloge, začrtane pa so v statutu ZZB NOV Jugoslavije in kongresnih dokumentih zveze komunistov.

V mestni krajevni skupnosti Nada Purić (Nada Purić je bila borka valjevskega odreda, zaradi svoje izjemne hrabrosti je bila proglašena za narodno herojino, poleg nje je bilo proglašanih za narodne heroje še 23 borcev NOV iz Valjeva) živi okoli 8000 prebivalcev, krajevna organizacija ZB NOV pa šteje blizu 300 članov. V skupnosti je osnovna šola Nada Purić, tovarna Krušik, kjer je zaposlenih 3000 občanov Valjeva. Razvita je kultura in telesna kultura in še nekatere dejavnosti. V vseh pogledih je ta krajevna skupnost podobna krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela, zato sta si bili delegaciji enotni, da obstajajo možnosti za tesnejše povezovanje med organizacijami ZB NOV, med osnovnima šolama Nada Purić in osnovno šolo Karavanski kurirji NOB, med kulturnimi in telesno-kulturnimi organizacijami, pa tudi delavci in organizacijami združenega dela. Kljub temu, da mesti Valjevo in Jesenice ter obe krajevni skupnosti loči precejšna razdalja, ta ne bi smela biti ovira za tesnejše medsebojno sodelovanje, seveda v okviru realnih možnosti.

Delegaciji sta ocenili, da je bil razgovor koristen, da so poglobili spoznanja o delu in nalogah občanov pobratenih občin na vseh področjih družbenopolitičnega in ekonomskega življenja ter o vlogah in nalogah borcev NOV pri tem. Med razgovorom se je izoblikoval predlog bodočega programa sodelovanja. O njem bosta razpravljala oba občinska odbora ZZB NOV in odbora krajevnih organizacij ZB NOV. Na spomladanskem srečanju (1980. leta) v Valjevu ga bodo uskladjili in sprejeli.

Ivan Saksida

Tako kot vsak ponedeljek v mesecu bi morala biti tudi 3. decembra redna seja sveta KS Podmežaklja. Na dnevnem redu so bile zelo zanimive in pomembne točke za nadaljni razvoj krajevne skupnosti, kot na primer: razprava o elementih in smernicah za srednjeročni plan KS za obdobje 1980-85; priprave za sprejem plana 1980. Na dnevnem redu pa je bilo tudi sprejetje dveh samoupravnih sporazumov, in sicer o urejanju medsebojnih odnosov med trgovskimi OZD in organiziranimi potrošniki v občini Jesenice ter samoupravnim sporazum v zvezi s stanovanjskim gospodarstvom. Žal pa tudi tako zanimiv in pomemben dnevni red ni pritegnil članov sveta, saj se jih je od 21 zbralo le šest in predsednik skupščine, predsednik OO ZSMS in tajnik KS po službeni dolžnosti.

Kljub nesklepnosti so prisotni pregledali smernice in elemente plana 80-85. Ugotovili so, da so v gradivu zajeti zares pereči problemi KS Podmežaklja, kot so izboljšanje trgovske mreže, saj je znano, da v Podmežaklju nobena od obeh trgovin za preskrbo z živili ne ustreza niti osnovnim pogojem. Pereča problema sta tudi vodovod in kanalizacija. Prvi je dotrajan in premalo dimenzioniran za takšno število prebivalcev, kanalizacija pa sploh še ni urejena.

V novem srednjeročnem obdobju bo potrebno razmišljati o izvedbi zidavalnega načrta v soseski »Nikišič«, v kateri naj bi obstoječe barake zamenjala nova stanovanja (189 stanovanj v osmerčkih). Elementi in smernice zajemajo tudi nadaljnje urejanje obstoječega cestnega omrežja, ureditev športnega parka (dograditev), izgradnjo novega vrtca, komunalno ureditev in še več manjših gradenj.

Prisotni člani sveta so se strinjali, da se elementi in smernice posredujejo zainteresiranim OZD in SIS, ki naj jih uskladijo s svojimi načrti. Na koncu so sprejeli sklep, da se zaradi pomembnosti dnevnega reda v ponedeljek, 10. decembra, ponovno skliče seja sveta.

Br.

I. Torkar

Za dan republike so bili cicibani sprejeti med pionirje (IK)

OB DNEVU REPUBLIKE V OŠ TONE ČUFAR NADVSE SLOVESNO

Za nami je 29. november, praznik republike, ko se v vseh organizacijah in delovnih kolektivih zberemo v svečanem razpoloženju, da proslavimo njeno rojstvo in njen ustvarjalni razvoj.

Tudi na naši šoli je bilo 27. novembra zelo svečano. Rojstni dan naše republike smo proslavili s pomembnim delovnim uspehom: dograjena je druga faza novega šolskega centra na Plavžu. To so učilnice in kabineti za predmetno stopnjo, sodobno opremljeni telovadnici in bazen.

Za ta dan smo šolo še posebno lepo okrasili z našimi likovnimi izdelki in gesli. Pripravili smo kar dve proslavi: na prvi so bili naši cicibani sprejeti v pionirsko organizacijo, na drugo pa smo povabili tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij, krajevne skupnosti, pedagoške službe, gradbenega odbora in druge. Recitatorji so obudili spomine na težke dni naše zgodovine. Iz ust mladih pevcev je zadonela revo-

lucionarna pesem, vzdušje je bilo zares slovesno.

Sledil je govor tovariša Arha, predsednika gradbenega odbora, ki je navzoče seznanil s potekom gradnje centra. Zahvalil se je vsem, ki so kakorkoli prispevali, da je bila naša »velikanka« tako hitro zgrajena.

Na povabilo tovarišice ravnateljice so si vsi gosti ogledali nove šolske prostore. V telovadnici so mlade telovadke pokazale del svojega znanja. Tudi košarkarji in plavalci so se preizkusili v novem okolju.

Razšli smo se v prepričanju, da je nova šola na Plavžu rezultat skupnih želja, pričakovanj in napora in prav je, da smo jo slovesno izročili namenu prav ob obletnici rojstva naše republike.

Praznovanje republike je bilo za vse nas mnogo več kot svečana proslava — bilo je doživetje, delovna zmag.

Literarni krožek OŠ T. Čufar Jesenice

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

RAZPIS PRIZNANJ OF

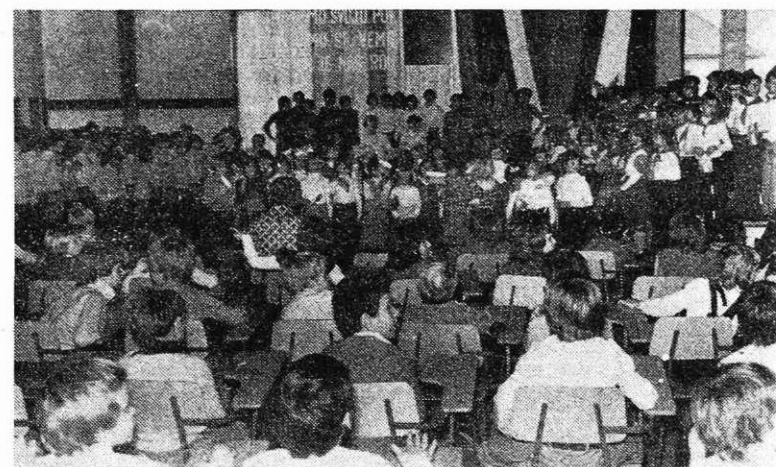
Na osnovi sklepa predsedstva občinske konference SZDL Jesenice z 19. novembra 1979 komisija za podeljevanje priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice

RAZPISUJE ZA LETO 1980, KO PRAZNUJEMO 35-LETNICO OSVOBODITVE 5 KOLEKTIVNIH IN 10 POSAMEZNIH PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA, ki bodo podeljena ob praznovanju obletnice ustanovitve OF — 27. aprila 1979.

Priznanja se podeljujejo posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične, kulturne in organizacijske dosežke pri realiziranju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov. Priznanja OF se podeljuje tistim posameznikom in organizacijam, ki so s svojim delom — posamezniki pa tudi z drugimi osebnimi kvaliteta prispevali k dosežkom trajne vrednosti in s tem vplivali na uveljavljanje in razvoj socialističnega družbenopolitičnega sistema, demokratičnih in humanih socialističnih odnosov, zlasti pa za dosežke, ki pospešujejo delovanje občanov in delovnih ljudi na vseh področjih in v vseh oblikah družbenega življenja.

Kandidate za priznanja OF lahko predlagajo posamezniki, TOZD, OZD, organizacije ter društva, komisiji za podeljevanje priznanj OF pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice najkasneje do 15. januarja 1980.

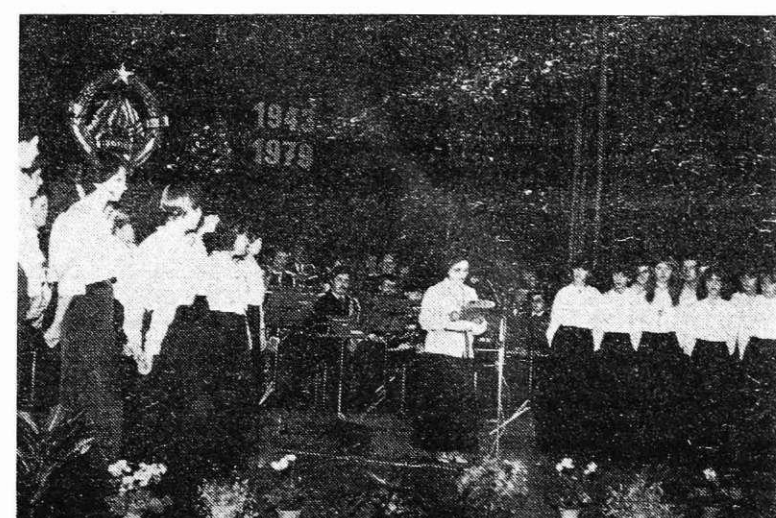
Predlogi morajo poleg natančnega naslova, kratkega življenjepisa vsebovati tudi čimpolnejšo utemeljitev razlogov, zaradi katerih naj bi predlagani prejeli priznanje OF.

Učenci osnovne šole Tone Čufar so dan republike proslavili izredno uspešno (IK)

S proslave ob dnevu republike na Blejski Dobravi (Foto D. Fon)

S proslave ob 29. novembru na Jesenicah (Foto J. Rabič)

Na slavnostnem pričetku gradnje karavanskega predora so zaplesali tudi folkloristi KUD Jaka Rabič Dvojce-Mojstrana, sodeloval pa je tudi pihalni orkester Jeseniški železarji (IK)

V soboto, 24. novembra, je imela rojstni dan Rebolova mama. V družinskem krogu na Rodinah je praznovala 95-letnico svojega rojstva. Mirno je sedela na kavču in poslušala domače, le tu in tam vpadla v besedo, če se ji je utrnila kakšna pametna misel.

Marija Rebolj iz Smokuča, vaščani ji pravijo Rebolova Micka – babica, je v prvi polovici našega stoletja »nosila otroke« po vaseh od Zirovnice do Begunj, pa tja do Vrbenj na eni in Podgore na drugi strani. Blizu pet tisoč jih je bilo, pravi njena hčerka, ki ima številke bolj v spominu. Takrat so se otroci pač rojevali doma in babica je na porodu morala biti zraven. »Nikoli ni bilo treba klicati zdravnika, vedno sem sama vse opravila,« ponosno pove, ko je tekla beseda o tem človekoljubnem poklicu. V tistih časih je bilo predpisano, da gre za babico lahko samo taka, ki je že sama rodila. Marija je imela že tri otroke, ko se je pri tridesetih vpisala v polletno babiško šolo. Takrat je bilo drugače s prevozi in zvezami, domačih ni bilo v bližini, pa je ta čas vse tri otroke »posodila« po vasi.

Po rodu ni iz »Kašarije«, kot pravijo vsem pod Stolom. Rodila se je v Prebačevem pri Senčurju. Kot najstarejša so je zgodaj dali v rejo k sorodnikom v Cirče. Ko je kot gospodinjka pomočnica služila na Bledu, je spoznala moža. Življenjska pot ju je zanesla na Rodine, kjer je Marija živela do pred nekaj leti, zdaj pa živi pri sinu v Smokuču. Dala mu je zapisati svoje imetje v zamenjo za priužitek, kot je na vasi še marsikje v navadi.

V začetku pogovora sem jo vprašal, koliko bratov in sester je imela. Pri razmišljanju jo je zmotila hčerka, ki je od časa do časa prislunila pogovoru. Brž je ugotovila, da je mama vse pomešala. Skupaj sta potem izračunali, da je bila Marija rojena Nadižar najstarejša od sedmih otrok. Le ena sestra je še živa pa v Beogradu. Tudi pri štetju njenih otrok ni šlo brez hčerine pomoči. »Ja, ja – pet jih je bilo.« Prav zanimivo je, da ji včasih uidejo iz glave podatki iz domače hiše, prav živo pa se spominja kakšnih podrobnosti iz mlajših let, posebno iz svoje napore službe. Vpraševal sem jo, kako je hodila k porodom.

»Mož ali kdo drug iz tiste hiše je prišel pome s kolesom. Jaz pa na svoje kolo, pa sva šla. Podnevi in ponoči, kadarkoli naj je bil kruh v peči, ali pa juha na mizi. Navadno sva molčala in hitela. Jezik se je razvezal šele, ko je bilo »delo« opravljeno. Takrat je gospodar prinesel kaj močnega. Tistega najboljšega, ki je bil samo za doma. Vračala sem se vedno sama. Tudi ponoči čez podgorsko gmajno. Nikoli me ni nihče nadlegoval! Ne, to pa ne!«

Kovačeva kobila je ponavadi bosa, pravi star pregovor. Kar malo bolj za šalo sem jo vprašal, kdo je njej pomagal roditi. Pa se ni zmedla. »Sestra je bila tudi babica, prej kot jaz. Tako sva si obe pomagali.« Najbrž jo je ona navdušila za ta poklic.

Zadnji, ki ga je pomagala spraviti na svet, naj bi bil danes star nekaj več kot deset let. No, takrat je bila nuja zaradi prezgodnjega poroda. Sicer pa že okrog trideset let uživa pokojnino.

Med vojno je imela sina in hčer v partizanih, sama pa je aktivno sodelovala pri zbiranju hrane in obleke za partizane. Kazni ni ušla in tako je bila dvakrat izseljena. Iz taborišča na Bavarskem sta z možem leta 1944 ušla in srečno prišla domov. Možu pa se je v tistih težkih časih malce omračil um, dokler ni 1952. leta umrl.

Ko je tekel pogovor o možu, je svojo ljubezen in svoj zakon takole ocenila:

»Nič posebnega ni bilo. Bolj delo in skrb vsakdana, kot pa kakšna brezmejnja ljubezen iz knjig. Nič ne rečem, dober je bil z mano, pa pobrigal se je za gospodinjstvo, otroke, kadar sem hitela k porodu. Nikoli pa ni bilo dobro, da je bil toliko starejši od mene. Preveč je bil ljubosumen!«

Mož je bil štirinajst let starejši. Tudi on je bil veliko zdoma. Poleti zidar, pozimi klavec.

Stare ljudi radi nadlegujejo z vprašanjem, kako doživeti tako starost. Tudi ona mora večkrat odgovarjati:

»Cigaretnega dima nisem pogotegnila vase, pijana nisem bila nikoli. Drugače pa mirno in zmerno življenje, pa red pri hiši.«

Pa zdravje? Sliši dobro. Kar preveč dobro, misli sama. Včasih jo »opravljajo« misleč, da ne sliši. Občutek sem imel, da jo kot mnogo starejših ljudi, preganja občutek, da je domači ne marajo, da jim je v napoto. Pravi da tudi iz hiše ne hodi, če ni kaj posebnega, da je ne bi preveč opravljal. Noge je ne ubogajo preveč in jim mora pomagati s palico. Do nedavnega je še kaj napletla. Pohvali se, da svojo »kamro« da sama v red, pa tudi sebe »uštima«. »Devja nimajo z mano!« ponosno pripije.

»Dan je po svoje dolg, kako ga preživite?« sem še radoveden.

»Berem. Veliko berem. Knjige, časopise, vse, kar mi pride pod roke. Televizijo rada gledam, če mi jo le hočejo odpreti. Tisto, kar piše spodaj, pa ne utegnem prebrati, gre prehitro naprej. Zato imam raje, če so lepe slike, pa da po slovensko zraven pove.«

Kadar ne bere, gleda skozi okno svoje kamre na vaško cesto: ljudi, živino, avtomobile. Veliko premišluje in obuja spomine. Tudi na Ameriko. Dvakrat je bila tam na obisku pri hčeri. Z domačimi ni govori dosti. Pravi, da imajo svoje pogovore. Pravnikov – pred kratkim se je rodil petnajsti – niti ne pozna vseh, saj so raztreseni po svetu. No Igorček je ravno pravšnji, ko je še čisto majhen. »Čez pet let se pa spet vidimo«, se ji ob koncu skušam podobrikati, »ko jih bo okroglih sto!«

»Ja, toko pravjo, da jih lohka komot pričakam. M ni prov nč hudga ... No ja, se pa bomo, ka ne!« se prav široko zasmeje.

ZANIMIVOSTI IN LEPOTE NAŠEGA KRAJA

Kraj, ki ga bom opisala, se imenuje Mojstrana. Tu stanuje naša družina, jaz pa obiskujem osnovno šolo 16. december v Mojstrani.

Pod visokimi hribi v Gornjesavski dolini leži naša vasica. Obkroža jo venec visokih in prelepih gora in skrivnostnih tihih dolin, ki privedejo planince pod vznožje planin. Doline Krma, Kot in Vrata se kot sestre sklepajo pod očakom Triglavom. Iz Mojstrane lahko vidimo njegov vrh le, kadar je sončno vreme. Poleti je vas polna razigranih planincev, ki vsako leto v večjem številu obiskujejo nedotaknjene lepote naših gora. Kukova Špica, Skrlatica, Cmir, Rjavina, Debela peč, Draški vrhovi poleti dobijo veliko obiskovalcev, ki potem srečni in polni lepih vtisov odhajajo nazaj v dolino in v mesta. Vsako leto se vračajo, saj kdor okusi lepote triglavskega pogorja, nikoli ne pozabi nanje.

Naša vasica živi mirno življenje planinskega kraja. Poletni vrvež nas ne moti, saj je v vasi vse polno kotičkov, kjer vladata mir in tišina ter skrbna urejenost, za katero skrbje vaščani. Zelo rada stečem v Mlačico ali na Bor ali v Zabrežice, kjer so mehke travnate stezice, mirne tihe jase in vse polno dehtečih rož. Posebno lepa so v naši vasi poletna

jutra. Zbuda se, sonce že sije, zrak je topel in mehak, čist in diši po senu in polju. Ptice zvrzoliyo in listi se upogibajo v lahnem vetriču. Trava se iskri v rosi. Najlepša telovadba je jutranji tek preko travnikov in gozdnih jas. Hladijo te kapljice šumečega slapa Bistrice, sprejmejo te tolmunčki ozke soteske in sončnega Zanjbrda. Po takem sprehodu človek mora biti zadovoljen, zdrav in vesel.

In še kako lepa je Mojstrana pozimi. To vedo vsi, ki so preživljali zimske počitniške dni pri nas. Travnike prekrije debela snežna odeja, poti so zametene in snežne gazi te kar same vabijo. Kako lepo se je pozimi sskati od Psnakove gostilne iz Radovne proti Mojstrani. Smreke se upogibajo od težkega snega, v nos reže, oči se solzijo od mraza, ko kolona sankarjev vriska v mrzlo noč.

Prijazna planjava, kjer obratuje žičnica, sprejme mnogo smučarjev, tekači pa uživajo na urejenih tekaških poteh na mojstranskem in savskem polju ter na poti k zaledenemu Peričniku.

Taka je moja vas. Lepa pozimi in poleti in marsikdo jo vzljubi, če jo vidi le enkrat. Vas je skromna, pa vseeno čista in urejena. Zato skrbimo tudi mi učenci, saj želimo, da vas ohranimo lepo in čisto še dolgo let.

Jugoslovanska zastava s peterokrako zvezdo je simbol prostosti, svobode in revolucije: grb je simbol socialistične, federativno urejene države, ki združuje šest republik in šest narodov. V tem simbolu je brez besed prikazana naša zgodovina in bogastvo naše domovine. Na grbu se vije trak, na katerem je napisano 29. XI. 1943. Na ta dan so bili na drugem zasedanju AVNOJ postavljene temelji nove Jugoslavije. Takrat je bilo odločeno, da bo nova, Jugoslavija federativno urejena. Monarhija je bila dokončno odpravljena s proglasitvijo republike 29. novembra 1945. Sprejet je bil zgodovinski pomemben sklep, s katerim je prenehala obstajati kraljevina Jugoslavija, na njeno mesto pa je stopila Federativna ljudska republika jugoslavija.

Štiriletni narodnoosvobodilni boj ni bil samo boj za svobodo in neodvisnost, v katerem so zavestno sodelovali vsi zavedni delavci, kmetje in izobraženci, to je bila tudi socialna revolucija, po svoji naravi socialistična, ki je zahtevala spremembo takratne monarhistične kapitalistične ureditve.

Kakšno pot je prehodila naša država?

V svojem razvoju je bila odločna, močna in odprta proti vsem, ki so nasprotovali naši poti v socializem. Naša socialistična ureditev je dobivala vedno bolj široko, humano, enkratno podobo. Socialistične ureditve drugih držav so ji bile za zgled, vendar je socialistična Jugoslavija z zvezo komunistov in vsem delavskim razredom s Titom na čelu začrtala svojo pot razvoja. Hotela se je otrestiti kakršnegakoli blokovanja, kakršnegakoli nagiba na eno ali drugo stran. V svoji poštenosti, široki in humani politiki ni gledala samo nase, ampak tudi na tiste, ki so se za to, kar je Jugoslavija že izbojevala, še vedno borili. Taka je ostala do danes.

Ko je bilo 27. junija 1950. leta uvedeno delavsko samoupravljanje, boj s tem še ni bil končan. Revolucija se je nadaljevala. Preko ustav, ustavnih amandmajev, uvedbe delegatskega sistema se je izkristalizirala naša ureditev, notranja in zunanja politika.

Kaj pomenimo v svetu, čeprav smo po velikosti in številu prebivalstva majhna država.

Pomenimo veliko! Smo veliki po naših mislih, srcih in dejanjih. Velik je naš tovariš Tito, ki je s svojo dobroto in nesebično zavzetostjo za mir in svobodo, ki naj ju vsak narod uživa brez vmešavanja drugih, revolucionar, velik mislec, marksist in glasnik današnje neuvrščene politike in zgled vsem osvobodilnim gibanjem v svetu. Predstavniki osvobodilnih gibanj se vedno znova zahvaljujejo za moralno politično in materialno pomoč. Najbolj cenijo to, da je pomoč naših narodov in tovariša Tita iskrena in da jih ne zavezujemo z novenimi obveznostmi do nas.

Naša dejanja se nam zdijo čisto razumljiva. Ne moremo pozabiti svojega osvobodilnega boja in zato podpiramo vsak boj za svobodo. Razumljivo pa je, da naša sorazmerno majhna in še vedno razvijajoča se država ne more dajati toliko gnotne pomoči, kot bi jo lahko dale velike, bogate, razvite države.

Ob 29. novembru, dnevu naše republike, so znova zavihrale zastave. Zaigrane in zapete so bile himne na številnih proslavah po vsej Jugoslaviji. Cicibančki so na ta dan postali pionirji, z rdečo rutico okoli vratu, modro čepico na glavi in lepo izkaznico. Besede tovariša Tita,

napisane v izkaznici, bodo njihova zaobljuba in obljuba. Odraščali bodo v svobodi, njihove misli in dejanja bodo nadaljevala tisto, kar imamo danes.

Potem pa bo zopet nov, čisto

navaden delovni dan. V naših srcih bo ostal ponos in misel bo prežeta s sto in sto spomini. Naše delo pa se mora nadaljevati v jutrišnji dan, storjenega pa mora biti še zelo veliko...

KAJ MI POMENI DOMOVINA?

Domovina mi pomeni očka, mamo, šolo in sošolke.

Domovina mi pomeni vse...

Domovina mi pomeni najdragocenejši zaklad na svetu. Domovina mi pomeni sonce, ki sveti ves dan.

Domovina mi pomeni vse. Daje mi srečno življenje in kruh.

Domovina mi pomeni zelo veliko, ker v njej srečno živimo.

Nismo lačni in ne žejni. Domovina mi pomeni vse!

Domovina mi pomeni dom, brezskrbnost in veselje.

Domovina mi pomeni vse, kar imam na svetu. Domovina mi pomeni gore, dom, šolo, grobove padlih partizanov, ki so dali življenje zanjo.

Domovina mi pomeni srečo, radost, veselje, dom, svobodo in mirno življenje.

Domovina mi pomeni vse: radost, srečo, veselje in zelo velik dom, kjer se lahko igram in živim.

Domovina mi pomeni najlepše v življenju.

Domovina mi pomeni veselje, ukvarjanje s športom – alpskim smučanjem, učenje...

Učenci 4. b razreda osnovne šole Prežihov Voranc

Nekaj misli učencev osnovne šole 16. december Mojstrana ob rajstnem dnevu republike.

KAJ JE DOMOVINA

... je mir, svoboda in prostost.

... je travnik, na katerem se igram.

Alenka Hrastar

... je vse tisto, kar s preprostimi besedami ne znam opisati.

Jana Kramar

... je topel dom, kjer preživljam lepe dneve svoje mladosti.

Andreja Mavc

... so srečni ljudje, ki me znajo ljubiti in čuvati.

Sandica Potokar

... domovina mi pomeni mnogo več kot vse drugo. Je moj dom in dom milijonov Jugoslovancev. Vsi vemo, koliko je pretrpela. Njeno svobodo moramo čuvati.

Tomaž Pšenica

... domovina je tudi Tito in pod njegovim vodstvom smo vsi srečni.

Maja Košir

DOMOVINI ZA ROJSTNI DAN ŽELIMO

... da ne bi bilo več vojne, da je ne bi nikoli več teptali sovražniki.

Alenka Mirtič

... da bi se vsi narodi ljubili med seboj.

Andreja Mavc

... da bi jo še dolgo vodil tovariš Tito.

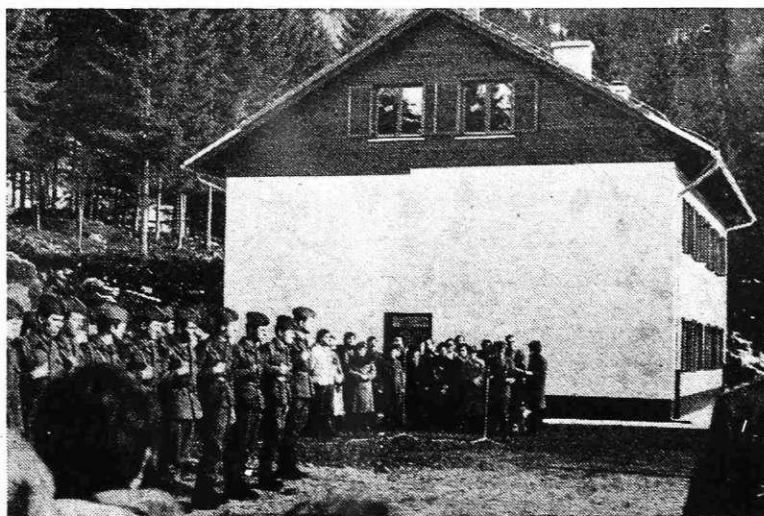
Tomaž Pšenica

... Veliko trpljenja je prestalo tvoje ljudstvo preden ti je lahko zapelo pesem o svobodi. Take pesmi sedaj pojemo vsi in srečni smo, da je tako.

Vsi te bomo varovali in če bo treba, tudi branili.

Alenka Springer

Zapisi učencev novinarskega krožka osnovne šole 16. december Mojstrana.

Z otvoritve nove karavle Karavanški kurirji NOB v Javorniškem rovtu

Ogled izdelave verig v tovarni Veriga Lesce (Foto: foto krožek OS Karavanški kurirji NOB Koroška Bela)

ŽELEZARJI PELI V KROPI

Pevski zbori delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne nadaljujejo s pevskimi srečanji, ki jih prirejajo izmenično v tistih krajih, kjer posamezni zbori delujejo. Letošnje je bilo 1. decembra 1979 v Kropi.

Naključje je naneslo, da je imela Kropa dve soboti zapored koncert. Najprej so gostovali Korošci z Radiš, teden dni za njimi so se zbrali železarji. Prišli so pevci z Raven, Jesenic, Lesc, pridružili so se jim še kroparski. Sprejela jih je polepšana dvorana, saj so jo prebelili, kupili novo odskočno zaveso in obnovili luči (stroški obnove so znašali nad 70.000 din). Še v posebno zadovoljstvo pa je bil obisk, saj je bila prostorna dvorana polna kot le malokdaj od leta 1952, ko je bila zgrajena. Oba koncerta lahko štejemo med tiste prvine, ki sestavljajo oziroma nadaljujejo tolikokrat omenjano tradicijo glasbenega dogajanja v Kropi starega nad sto let; na eni strani pomembna za nastopajoče, na drugi kot kulturni dogodek, namenjen ljubiteljem. V obeh primerih je šlo za prireditve, vredne obiska in pozornosti.

Ni tako važno, kako bomo označili prireditev: je to revija ali je koncert? V resnici gre za srečanje delavcev iz različnih tovarn iz bolj ali manj oddaljenih krajev; za srečanje na odru, za predstavitev in ustvarjalno primerjanje kulturnih dosežkov, za tovariško izmenjavo izkušenj, spletnje novih vezi, kar vse naj bi pozitivno vplivalo na delovno sodelovanje in skupno — tudi gospodarsko — rast. Gre namreč za organizirano in sistematično kulturno rekreacijo, za kakršno strokovnjaki trdijo, da je človeku potrebna v prostem času, vpliva pa tudi na njegove delovne sposobnosti.

Šest pevskih druženj je pelo na kroparskem srečanju. Najprej je nastopil Oktet Holmec z Raven, ki je še mlad, saj so ga ustanovili šele 1977. leta. Njegove pevce druži veselje do preproste slovenske, predvsem koroške ljudske pesmi. Doslej so v glavnem prepevali v domači občini, kjer so že imeli tudi samostojni koncert. Tako si pridno nahirajo izkušnji, ki jih bodo za napredovanje seveda še potrebovali, saj je petje v oktetu še posebej zahtevno. Bralcem železarja ni treba predstavljati zboru Vintgar z Blejske Dobrave. Dobro ga poznajo z raznih nastopov v domači občini, kjer je reden gost. Prav bi bilo, da bi Jesenice same ali pa skupaj z okolinskimi kraji dobile močan moški zbor, katerega osnovo bi lahko predstavljali sedanji Vintgar. Ženski zbor in pihalni orkester Jeseniški železarji dokazujejo, da je z dobrimi delomi možno doseči visok izvajalski nivo amaterske kulture. Najbrž je samo od dobre organiziranosti odvisno, ali jo bo ali ne dosegel tudi moški zbor. Ne bi bilo prav, če bi podcenjevali delo, voljo in do zdaj doseženo znanje Vintgarja, vendar to še ni vse, kar je ta zbor zmogel doseči.

Pozorno so spremljali obiskovalci nastop mešanega pevskega zbora KPD SZ Veriga iz Lesc, morda tudi zato, ker imamo v naših občinah precej redko priložnost poslušati mešani zbor, medtem ko so bili včasih prev tak zbori bolj v navadi. Leščani pojejo pet let v tem zboru. Za tiste, ki jih ne poznajo, naj povemo, da so to same mlade pevke in pevci. Upajmo, da to ne bo že tretji tak zbor, ki je v zadnjem desetletju v radovljanski občini začel z delom, po tem, ko je primerno uspel, pa razpadel zaradi odhoda dirigenta.

Leški zbor je tudi v Kropi dokazal, da uspešno goji izrazna sredstva, s

katerimi izvaja primerno izbrane skladbe. Med prednostmi zbora bi poleg mladostne svežine lahko štetili tudi dejstvo, da je med člani veliko bivših učencev glasbene šole, kar prav gotovo daje prožnejšo osnovo za oblikovanje glasbenih prvin. Primer naj bo zgled, kako vključevati odrasle učence glasbenih šol v pevске skupine prosvetnih oziroma kulturnih društev.

Moški pevski zbor Fužinar z Raven je letos praznoval desetletnico. Prvotno so ga sestavljali starejši, že upokojeni ravenški delavci. Postopno so se jim pridruževali in jih nadomeščali mlajši. Tudi kadrovske spremembe so prinašale napredek, ki zdaj »fužinarje« vse bolj uvršča med obetajoče slovenske zборе. Tudi številčno močan zbor dokazuje izredno razširjenost petja na Ravnah in drugih krajih naše Koroške, kjer je doma vse polno zborov in oktetov. Pripravi smo lahko, da bomo na naslednjih srečanjih in v radijskih oddajah slišali nove izvedbe ravenških pevcev, nove dokaze o potrebi in koristnosti uvajanja strokovnega dela v amaterskih skupinah.

Spored sta sklenila ženski pevski zbor Jesenice in moški zbor KUD Stane Žagar — Plamen. Strokovnjaki oba uvrščajo med boljše slovenske zборе, kar sta večkrat — še posebej Jesenice, dokazala tudi z dobrimi uvrstitvami na tekmovanjih. Tehnično znanje in muzikalna sposobnost jima omogočata, da posegata po zahtevnejših pesmih, pri enostavnejših pa bogatita glasbeno

govorico z drobnimi izvirnimi domislicami, ki nepozornemu ušesu sicer rade uidejo, a so nepogrešljiv element rasti zborovske pevske prakse. Številni raznovrstni nastopi, med katerimi je tudi precej celovečernih koncertov, jima nalagajo nenehno dopolnjevanje sporeda. Oba tudi težita za tem, da bi pomnožila svoje vrste, jih še pomladila, a to ne gre kar tako lahko.

Avtorji skladb, ki so jih zbori pripravili za nastop v Kropi, so bili: Janez Kuhar, Viktor Mihelič, Ignacij Hladnik, Lojze Lebič, Fran Venturini, Jurij Fleišman, Luka Kramolc, Anton Hajdrih, Jakob Gallus-Petelin, Ubaldo Vrabec, Sveto Marolt, Špiš, Alojz Srebotnjak, France Marolt, Milko Škoberne, Benjamin Ipavec, Aleksander Vodopivec, Bošnjaković, Hrabrašlav Volarič, Anton Forster in Radovan Gobec. Vsak zbor je zapel po štiri pesmi, eno iz narodnoosvobodilnega boja, eno ljudsko, preostali dve pa po izbiri. Pripravili so jih dirigenti Marjan Gerde, Alojz Vengar (dirigiral je Janez Ponikvar), Karel Boštjančič, Branko Čepin, Milko Škoberne in Egi Gašperšič.

Vsi zbori so v spomin na nastop prejeli grafiko akademskega slikarja Kamila Legata, kroparskega rojaka in velik kovan svečnik iz Uka. Nastop sta povezovala Cvetka Jelenc in Branko Pirih na klavir je pevce spremljala Jožica Potočnik. Prav bi bilo, da dobi dvorana boljše klavir, kar bi omogočilo pestrejšje glasbene prireditve.

Posebno priznanje zaslužijo organizatorji, zlasti člani domačega zbora: Stanko Berce, France in Silvo Jelenc, Janko Peternej in Damjan Žhontar. Koncerta obeh sobot pa tudi družabni srečanja sta minili brez spodbujajev, v zadovoljstvo nastopajočih in obiskovalcev.

EG

ČLOVEK IN JEKLO

Pod tem nazivom bodo v petek, 7. decembra, ob 17. uri jeseniški fotoamaterji odprli peto jubilejno medklubsko foto razstavo in tako počastili desetletnico SOZD Slovenske železarne.

Na razstavo je poslalo 93 avtorjev, amaterjev iz 26 klubov iz vse Jugoslavije 315 fotografij. Žirija v sestavi: Franc Kolman, Kurt Batšchinski in Adi Fink je vse fotografije ocenila in za razstavo odbrala 118 fotografij 67 avtorjev iz 18 foto klubov. Med nagrajenimi avtorji so tudi člani jeseniškega foto kluba Andrej Prešern.

Zlato plaketo za kolekcijo je dobil Vitomir Pretnar, srebrno Franc Črv, bronasto pa Tihomir Pintar SOLT Ljubljana. Med nagrajenci za posamezne fotografije je tudi član FK Andrej Prešern Sluga Franc, ki je dobil bronasto plaketo za fotografijo PORTRET PLAVŽARJA.

Letos je poleg črno-belih fotografij tudi prva razstava barvnih diapozitivov na isto temo. Prispelo je 186 diapozitivov 37 avtorjev iz 19 foto

klubov. Za predvajanje je žirija odbrala 121 diapozitivov 33 avtorjev iz 19 foto klubov.

Tudi za diapozitive so bile podeljene nagrade. Zopet je za kolekcijo dobil zlato plaketo Vitomir Pretnar in srebrno Franc Črv, bronasto pa Ivan Pipan, FK Radovljica. Za posamezne diapozitive je dobil zlato plaketo član FK Andrej Prešern Franc Sluga.

Z razstavo ČLOVEK IN JEKLO nadaljuje foto klub Andrej Prešern tradicijo prikazovanja človeka pri delu. Težko železarsko delo je gledano skozi objektiv kamere in prikazano tako, kakor ga vidi fotoamater. To razstavo poklanja foto klub svojemu mestu, svojim sodelavcem z željo, da tehnično kulturo približa delovnemu človeku.

POSEBNA PRIZNANJA PRI KRASITVI IN UREJANJU OKOLICE

V zvezi s sklepom komisije za izvajanje akcije »Lepe rože in urejena okolica« pri Turističnem društvu Jesenice tokrat objavljamo imena prebivalcev na Cesti revolucije na Plavžu, ki so prejeli pohvale za posebno prizadevanje pri gojitvi rož in prispevek k urejenosti okolice:

To so: Hanifa Balič, Pavla Frelj, Jože Gregorčič, Milena Lužnik, Jože Mavri, Vito Noč, Slavica Primc, Vera Rebolj, Francka Svetina, Francka Štupnikar, Marija Uršič, Mojca Verovšek, Franc Zimic ter vsi stanovalci v osmerčku na Cesti revolucije 12.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

GEOTERMIJA KOT VIR ENERGIJE

Geotermija kot energetski vir, ki bi ga lahko človeštvo koristno uporabljalo, se pojavlja od časa do časa kot rešitev vseh energetskih problemov, da bi jo potem spet pozabili. Vendar obe skrajnosti pri obravnavi te vrste energije nista priporočljivi in sta lahko tudi škodljivi. Prva zato, ker vzbuja upanje, ki ga ne bo mogoče izpolniti in druga, ker ne upošteva možnosti, ki jih dejansko mogoče uresničiti.

OSNOVE GEOTERMIIJE

Osnova geotermije (sestavljena iz dveh grških besed ge zemlja in therme-toplota) je pojav, da v notranjosti zemeljske skorje temperatura vedno bolj narašča. V povprečju za okoli 1 stopinjo C na vsakih 30 m globine, vendar lahko v tektonsko aktivnih področjih narašča za okoli 5 stopinj C, medtem ko pa v tektonsko mirnejših področjih na približno 1 stopinjo C. Če enostaven izračun pokaže, da se ta pojav ne more širiti neomejeno v globino zemlje. Pri polmeru zemlje 6371 km in povečanju temperature za 33 stopinj C na vsak kilometer bi morala biti temperatura v središču 200.000 stopinj C. Težko si predstavljamo, da bi tako visoka temperatura dejansko obstajala. Današnja geofizična spoznanja predpostavljajo, da se gibljejo

temperature v notranjosti Zemlje med 2000 in 10.000 stopinj C. Neposredno merjenje teh temperatur danes še ni možno.

Zato ni znano, kako se razvijajo temperature v globlji notranjosti Zemlje. Merjenja s pomočjo vrtnanj segajo danes od približno 10.000 m globine. Možne so še meritve kamnitih talin, ki pridejo na zemeljsko površino pri izbruhih vulkanov. Vendar je na osnovi teh meritev mogoče sklepati samo na najnižje temperature na območju zemeljske skorje, ki se gibljejo med 1000 in največ 1500 stopinj C. Z ozirom na vpliv površinskih dogajanj te meritve pogosto ne pokažejo prave slike. Postavlja se vprašanje, kje so vzroki za zemeljsko toploto in če obstajajo v zemeljski skorji procesi, ki jo proizvajajo. Pri tem je mogoče ugotoviti kemične in jedrske procese.

Kemične spremembe, ki oddajajo toploto in jih je mogoče opazovati, so predvsem oksidacijski postopki in to od organskih substanc do kovin. Vendar je njihov obseg omejen in predvsem v regionalnem ozirju. Za nastanek res obsežne zemeljske toplote nimajo opazovane kemične spremembe bistvenega oziroma odločilnega doprinosa.

Pri jedrskih postopkih, torej pri radioaktivnem spreminjanju določenih sestavin kamenin — v glavnem urana, torija in kalija — pride do močnega razvijanja toplote. Izračuni geofizikov kažejo za en kub. meter granita približno 3000 W, za kobalt 1/5 te vrednosti in za močno bazične kamenine 1/10, za celotno zemeljsko skorjo približno polovica zgornje vrednosti ali okoli 1500 W. O dogajanjih v globlji delih Zemlje ni posebnih podatkov. Vendar že količina toplote, ki so jo izračunali geofiziki za zgornje plasti zemeljske skorje, zadostuje za celotno njeno opazovano gibanje. Po mnenju geofizikov daje to zadovoljivo pojasnilo o izvoru zemeljske toplote.

Obstajajo še druge hipoteze, kot je na primer tista, ki pravi, da je ostala po nastajanju Zemlje. Tudi geologi mislijo, da je ostala po nastajanju Zemlje. Tudi geologi mislijo, da je ostala po nastajanju Zemlje.

20 LET VRTCA ANGELCA OCEPEK NA PLAVŽU

Delavce vzgojno-varstvene organizacije Jesenice so 26. novembra organizirale v prostorih enote Angelca Ocepek prijetno srečanje v počastitev 20-letnice ustanovitve DID Angelca Ocepek na Plavžu.

Na slavnostno sejo delovne skupnosti VVO Jesenice so povabili vse tiste, ki so bili aktivno vključeni v akcijo za pridobitev novega vrtca in prve delavke vrtca. Namen srečanja je bil, dati priznanje družbi in posameznikom, ki so pred 20 leti sledili potrebam zagotoviti vzgojo in varstvo najmlajšim občanom. Sledili potrebam, ki so bile posledica vedno večjega vključevanja žensk v proizvodnjo in vzporedno tudi z vedno večjim vključevanjem otrok v organizirano predšolsko vzgojo.

Ob dnevu republike so si navzoči izrekli še iskrene čestitke in željo za nadaljnje delovne uspehe.

I. Onušič

PETA GORENJSKA RAZSTAVA FOTOGRAFIJ V MOJSTRANI

V avli osnovne šole 16. decembra v Mojstrani je v teh dneh odprta peta gorenjska pionirska razstava in letošnja občinska foto razstava. Pripravili so jo v počastitev 29. novembra — dneva republike in 16. decembra — praznika krajevne skupnosti Dovje — Mojstrana. Posebna žirija je za peto gorenjsko foto razstavo pregledala 297 fotografij, ki jih je poslalo 85 pionirjev iz enajstih šolskih foto krožkov na Gorenjskem. Za razstavo so izbrali 125 fotografij 59 avtorjev.

Na letošnji razstavi so najuspešnejši mladi fotografi z osnovne šole Karavanski kurirji NOB Koroška Bela. Foto krožek na tej osnovni šoli je prejel prehodno plaketo za najboljši gorenjski foto krožek, kar pet pionirjev tega krožka pa je prejelo priznanja, in sicer: Barbara Malenšek, Marko Zupan, Ivko Gregorij, Matjaž Smolej in Branko Čušin. Ostala priznanja pa so prejeli Robi Konc iz Radovljice ter Marjetka Zima in Milena Lipovec iz Mojstrane.

Žirija je poleg najboljših gorenjskih fotografij izbrala tudi najboljše fotografije članov foto krožkov iz jeseniške občine. Med posamezniki so bile najboljše fotografije B+rbare Malenšek in Mirka Zupana s Koroške Bele in Marjetke Zima iz Mojstrane. Najboljše kolekcije fotografij so izdelali Marko Avsenik, Ivko Gregorij in Matjaž Smolej s Koroške Bele. Za najboljši foto krožek je bil proglašen foto krožek osnovne šole Karavanski kurirji NOB Koroška Bela, drugi je bil foto krožek os-

novne šole 16. decembra Mojstrana, tretji pa foto krožek osnovne šole Polde Strazišar z Jesenic.

Obe razstavi, gorenjska in občinska, bosta v avli osnovne šole v Mojstrani odprti do 16. decembra.

Naj še povemo, da so pri organizaciji razstave pomagali in prispevali priznanja in nagrade: občinska zveza Društev prijateljev mladine Jesenice, foto klub Andrej Prešern Jesenice, Ljubljanska banka, poslovna enota Jesenice, osnovna šola 16. decembra Mojstrana, trgovsko podjetje Merkur, poslovna enota Jesenice in Fotomaterial Ljubljana.

J.R.

Peta gorenjska pionirska foto razstava v Mojstrani (Foto J. Rabič)

Solski pevski zbor je zapel nekaj pesmi ob otvoritvi pete gorenjske pionirske foto razstave (Foto B. Čušin)

RADIŠANI V KROPI

O položaju koroških Slovencev vemo marsikaj. Zavedamo se, da jim moramo pomagati. Mišljenja o obliki pomoči pa so zelo različna. Nekateri najprej pomislijo na denarno pomoč, drugi na gradnjo kulturnih domov, tretji poudarjajo pomen gospodarske povezave. In še bi lahko našteval. Prav gotovo gre največkrat za sodelovanje kulturnih društev z obeh strani. Preveč je zamujenega, kadar se temu ne priključijo tudi druge krajevne organizacije, ki bi lahko na razne načine obogatili stike med ljudmi z obeh strani meje. Skrb za pristna, prijateljska srečanja je ena od najboljših oblik pomoči Korošcem, ki v svobodni rabi materinega jezika čutijo eno od osnovnih človeških pravic. Tudi zato se tako oklepajo odrske kulture — petja in igranja. Kadar pridejo k nam, jim lahko sleherni od nas dokaže svojo voljo do tolikokrat obljubljenih pomoči, najlažje pač z obiskom njihove predstave. Za vsakega nastopajočega je polna dvorana najboljša priznanje in prepotrebna moralna opora. Prav gotovo jo od nas pričakujejo tudi Korošci, saj jo radi obljubljam. Pa je zmeraj tako?

Lahko bi rekli, da je 24. novembra 1979 v Kropi bilo tako. Tamkajšnji zbor je pripravil koroški večer, ki so ga izvedli gostje z Radiš. Društvo obeh krajev sta leta 1963 navezali stike, za katere velja, da so redni in prijateljski kot le malokateri. Nikoli ni šlo le za gol izmenjavo nastopov, zato ni čudno, da so govorniki iskreno želeli in potrdili pripravljenost o nadaljnjih srečanjih ljudi obeh krajev. Videti je bilo, da v to lahko verjamemo. Zakaj? Radišani so v zbor pritegnili prav mlade pevke in pevce, ki bodo še uspešneje nadaljevali 75-letno tradicijo svojega društva. Na kropskem odru so jih pozdravili predstavniki učencev lipniške osnovne šole. Prava vzgoja in dobri zgledi starejših naj bodo porok, da se bodo uresničile njihove izbrane pozdravne besede, ki so izprečevale upanje v uresničitev zahtev in pravic Slovencev v Avstriji in v prihodnje sodelovanje, v katerega se bodo kar kmalu lahko vključili tudi sami. Društvi sta si izmenjali spominska darila, lipniška šola pa je za društveno knjižnico na Radišah prispevala lepo zbirko knjig. Te naj bi koroškim bralcem dokazale, da so pri nas mladi seznanjeni z razmerami sovrstnikov na drugi strani Karavank.

Prireditve Radiše v pesmi in slikah je privabila lepo število ljudi iz Kropi in drugih krajev. Težko bi našli koga, ki bi mu bilo žal obiska. Že sam zanimiv spored bi zaslužil, da bi bili zasedeni še tisti stoli, ki so tokrat ostali prazni. Za oha zhora, moškega in mešanega, je treba zapisati, da je njun zvok postal bolj svež, poln, ob novih ljudeh in številnih programskih obvezah pa tudi izbira pesmi bolj široka. Moškega zbora še nismo slišali tako zapeti, pa tudi mešani se je dobro izkazal, čeprav so potožili, da so v zadnjem času imeli težave s pevskami. Ker zbora veliko prepevata, upravičeno pričakujemo napredek v zborovski tehniki, interpretaciji in izbiri umetniško zahtevnejših skladb. Vztrajanje starejših pevcev daje zgled, jih z izkušnjami uvaja v zborovsko prakso, ki pa ni sama sebi namen — ljubezen do pesmi se druži s ponosom narodnosti, pripadnosti, izražene v naši ljudski in umetni pesmi. Tudi prelepi barvni posnetki Radiš, okoliških vasi, lepot Koroške in znancev so popestrili spored in ga primerno dopolnjevali. Iz svoje bogate zbirke jih je izbral učitelj Tomaž Ogris, ki

je tudi prizadeven član zbora in tajnik društva.

Simej Wrulich je dolgoletni vodja glasbenega življenja na Radišah. Kot da je neuničljiv. Strokovno vodstvo zbora je zdaj sicer opustil, preselil pa se je med pevce in poje skupaj z njimi ali pa solo. Poskrbel je tudi za naslednika. To je njegov sin Stanko. Simej ima v zboru že tudi 14-letno vnukinjo in 15-letnega vnuka. Več rodov tako povezujejo isti smotri, ki se jih najmlajši šele začenejo zavedati, a bodo ob starejših kmalu spoznali, da ne gre le za posebno obliko družabnosti, ampak da je pomen pevskega društva drugačen, še posebej pri Slovencih v Avstriji in Italiji.

Po nastopu so se člani obeh društev zbrali k skupni večerji, tej pa je sledil še družaben večer, ki je minil v prijetnem vzdušju. Tako vzdušje je ustvaril prijateljski pogovor o načrtih za prihodnje sodelovanje in

podobno. Večer je potrdil besede, ki so jih Radišani na koncertu vpletli v vezni tekst: »Na gostovanjih se nikjer ne počutimo tako domače kot v Kropi.« Niko Rupel, predsednik ZKO Radovljica, pa je dejal: »Pri tako razvitim sodelovanju dveh društev ZKO nima kaj delati. Zato bo še naprej najbolj prav, da se za našin in pogostnost nastopov dogovorite sami, brez posrednikov.«

Nekaj članov pevskega društva V. Vodnik iz Doline pri Trstu, ki so bili tudi na tej prireditvi, je s svojo prisotnostjo spomnilo še na to, da je kropsko društvo pred devetimi leti organiziralo srečanje Slovencev iz treh držav. Od takrat so medsebojni nastopi prerasli prvotno zamisel: skromno, a vendarle vztrajno prispevajo h kulturni izmenjavi teh držav. Na zunanjo so manj pomembna od gostovanj Slovenske filharmonije, Drame ali Moderne galerije, zato pa bolj pristno povezujejo ljudi in sežejo tudi v tiste manjše kraje, ki so drugače odrezani od bogatejšega kulturnega življenja.

EG

KAJ JE GIMNASTIČNA JAMA IN ZAKAJ SMO JO ZGRADILI NA JESENICAH?

Na Jesenicah smo zgradili na zahodnjem robu naselja Plavž novi šolski center, ki je našemu mestu zares lahko v pomoč. Najbolj pa so ga veselili naši šolarji. Za sodoben pouk je uvedenih veliko novosti. Za vsak predmet je poseben kabinet, pedagogi pa imajo na voljo tudi veliko tehničnih pripomočkov, s katerimi je možno učencem prigrizati lepoto in zanimivost prirodo-slovnih in tehničnih ved.

Ob taki opremljenosti šole ni mogla izostati nadvse pomembna telesna vzgoja. Pri načrtovanju prostorov in naprav je bilo zadušeno vsem normam, ki zagotavljajo učencem osnovne pogoje za vsotransko kakovostno in predvsem zdravo telesno vzgojo. Sistemsko opremljeni telovadnici, trim kabineti in bazen ter zunanji objekti z asfaltiranimi igrišči in atletskimi napravami dajejo pedagogom velike možnosti za uvedbo sodobnega pouka telesne vzgoje. Prav gotovo pa bo potrebno za tak dosežek veliko volje in načrtnega dela pri učiteljih in veliko več discipline in reda s strani učencev.

Med vsemi napravami vzbuja največ zanimanja gimnastična jama v mali telovadnici. Ker mnogi ne vedo, čemu taka jama služi, čutim potrebo, da o tej jeseniški pridobitvi dam občanom našega mesta nekaj pojasnil, kajti že je slišati razne pripombe o nepotrebnosti te naprave in podobno. Ne želim pojasnjevati dokaj težke poti pri dogovarjanju s projektanti in drugimi, da je bil sprejet sklep o graditvi gimnastične jame. Prav pa je, da vemo vsi, za kaj kakor reči, posebno še, če to naši občani plačujejo s samoprizpevkom in ker bodo te naprave uporabljali naši otroci.

Telesna vzgoja v šolah ima izredno obsežen obvezni program. V osmih letih osnovnega šolanja naj bi vsi sleherni otroci tisti del vzgoje, ki je za zdravje in za premagovanje vseh večjih fizičnih in psihičnih naporov doručajočemu otroku potrebna. Hoteli ali ne, se bodo morali vsi šolarji naučiti plavati. Šolski bazen daje to možnost in prav dovolj je velik za ta osnovni namen. Velika telovadnica bo imela najvažnejšo vlogo v programu telesne vzgoje. Igre z žogo in atletika bodo v njej osnovne športne vrste, te pa so za razvoj dihalnih organov in jačanje srca za slehernega otroka nadvse potrebne.

Kako prijetno in varno se lahko človek počuti, če obvlada svoje telo tudi v težkih ravnotežnih situacijah ali med prostim gibanjem v zraku, dobro vedo telovadci in telovadke. Z resno vadbo si pridobijo prav zavidljive spretnosti, veliko moči in estetsko gibanje, kar je velikega pomena predvsem za dekleta. Pa še eno pomembno stvar vzbuja orodna telovadba pri otroku. Zahteva izredno disciplino, spodbuja vztrajnost in delavnost, razvija čut za hitre odločitve in še kaj. Otroku je orodna telovadba izredno stimulativna zaradi pridobivanja spretnosti, napredek pa otrok sam čuti, zato želi vedno več in več in tudi težje telovadni elemente.

Redne vadbe orodne telovadbe pa je deležno le majhno število otrok. V TVD Partizan so take možnosti dane, vendar spet samo za manjše število otrok, kar omejujejo predvsem pogoji dela. V dosežnem sistemu vadbe orodne telovadbe je moral, in še vedno je tako, vodnik in trener individualno delati z vsakim posameznikom, predvsem zaradi varnosti telovadca. Za vodnike in trenerje je tako delo izredno naporno in nevarno zaradi poškodb. Ne poznam trenerja, ki bi ne tožil zaradi bolečin v križu in ramenskem obroču. Vse to so posledice asistencije pri telovadbi. S tega stališča je povsem razumljivo in opravičljivo, da učitelji telesne vzgoje ne morejo izpeljati niti obveznega šolskega programa orodne telovadbe, kaj šele, da bi se posvetili tistim posameznikom, ki si želijo take

vadbe še več. Vaditi na orodju s celim razredom je praktično nemogoče, če mora pred začetkom telovadne ure postavljati in dobro zavarovati težka in komplicirana telovadna orodja, ob tem pa varnost otrok še vedno ni zagotovljena. Učitelj je pri tem težek fizični delavec z veliko odgovornostjo za varnost otrok.

Zaradi navedenih razlogov v današnjem času otroci le redko pridejo do orodne telovadbe med šolsko telovadno uro. Časi so se spremenili in vsi želimo čim več narediti v kar se da kratkem času. Tako je tudi prav. Tudi v vseh športih se danes napreduje v kvaliteti hitreje kot pred leti. To omogočajo novi tehnični dosežki in spoznanja, da sta človekov čas in njegova telesna energija najdragocenejša, karima.

Dobrih petnajst let nazaj ali še nekaj več so trenerji športne gimnastike v Sovjetski zvezi in drugih vzhodnih državah pričeli reševati svojo kožo in varnost telovadcev z uvedbo debelih mehkih penastih blazin. Kmalu so prišli na idejo o idealni varnosti s postavitvijo telovadnih orodij nad jame, napolnjene s penastimi odpadki (izopren pena). Trener je tako postal bolj opazovalec telovadca in dober svetovalec za odpravljanje napak. Telovadci pa so lahko vso svojo energijo in zbranost posvetili izvajanju elementov v prostem gibanju v zraku, ne glede na to, v kakšnem položaju bo telo, ko pade v jame.

Jame z izopren peno so postale pravi bum v športni gimnastiki. Dolgo smo se vsi čudili in se spraševali, kako trenirajo telovadci vzhodnih držav, da izvajajo najtežje telovadne elemente z veliko zanesljivostjo in brez večjih nevarnosti. Ko je bil ta čudež razkrit, so vse dežele, ki gojijo tudi športno gimnastiko, pričele z gradnjo gimnastičnih jam. Žal se to pri nas v Jugoslaviji ni zgodilo. V tem športu smo zaostali in smo postali povsem nepomembni v mednarodni športni areni.

Jeseničani smo se potrudili pet minut pred dvajseto in se odločili, da zgradimo v mali šolski telovadnici gimnastično jama. Zdej jo imamo. Celotna oprema telovadnice je namenjena orodni telovadbi. Orodja ne bo treba po vsaki uri telovadbe pospravljati. Učitelji telesne vzgoje bodo z manjšim fizičnim naporom in boljšimi organizacijskimi metodami omogočali vsem otrokom, da se preizkusijo v spretnostih, brez strahu da se otrok poškoduje, pa čeprav bo prvič v življenju poskusil zavrteti salto in bo pristal v jami ali na glavo ali kakorkoli že. V telovadnih spretnostih se bodo lahko urili tudi že prvošolčki. Koliko prednost bodo imeli ti otroci pri pridobivanju telesnih spretnosti, menda ni treba več posebej poudarjati. Tudi razprave o potrebnosti ali nepotrebnosti jame ne bi smelo biti več. Občani in predvsem šolarji morajo zahtevati, da bo jama vsak dan dobro izkoriščena.

Učiteljem lahko samo želimo veliko prijetnega dela in uspehov, šolarjem in tistim, ki se bodo odločili, da bo orodna telovadba postala tudi njihov priljubljen šport, pa veliko užitek in napredka.

Omeniti velja še zanimivost, da je naša nova šola prva v Jugoslaviji, ki ima specialno gimnastično dvorano z jama. Pred dobrim mesecem dni so uspeli zgraditi tako jama tudi Mariborčani v telovadnici mariborskega gimnastičnega centra, v fazi izgradnje pa je tudi jama v telovadnici Visoke šole za telesno kulturo v Zagrebu. Na tako gradnjo se pripravljajo tudi v Ljubljani. Tovarna športnega orodja Flan iz Begunj, ki je opremila obe telovadnici in jama na Plavžu, pa ima že skoraj zagotovljeno naročilo za opremo specialne gimnastične dvorane z več jamami, gradili pa jo bodo na Kosovem. Torej smo se le začeli prebujati tudi v Jugoslaviji, Jeseničani pa to pot le nismo med zadnjimi.

L. Mesarič

Gimnastična dvorana v Bratislavi, ki so si jo ogledali tudi projektanti telovadnic novega šolskega centra na Plavžu (Foto L. Mesarič)

GOSTOVANJE FOLKLORE DU JAVORNIK— KOROŠKA BELA V ŠKOFJI LOKI

Kulturna skupina DU Javornik-Koroška Bela je 24. novembra gostovala v Škofji Loki v novem splošnem socialnem zavodu, oziroma centru slepih dr. Anton Kržišnik. V njem je 160 oskrbovancev od povsem nepokretnih, do starostnih varovancev, slepih in slabovidnih domala iz vse Slovenije. Temeljni kamen za dom je bil položen 6. januarja 1978, otvoritev pa je bila 24. maja letos.

Upravnik zavoda tov. Bernik je bil ob našem obisku zaradi boleznih odsoten, zato pa sta nas ljubezno sprejela njegova namestnica Zofka Omerza in prijazni hišnik Stane Mravlje. V razgovoru s »prebivalci bloka«, kot se sami imenujejo, smo slišali samo pohvalne besede za vodstvo doma in strežno osebje.

Dnevni prostor je bil poln gledalcev in poslušalcev, več kot 70 jih je bilo, ki so spremljali naš celovečerni nastop v počastitev 29. novembra. Na sporedu smo imeli glasbo in petje in nastop folklorne izvedbe gorenjskih ljudskih plesov. Vsi so se nasmejali

članici kulturne skupine Veri Končnikovi, ki jih je s šaljivo besedo znala razveseliti. Za zaključek pa so na željo poslušalcev skupaj zapeli nekaj partizanskih in narodnih pesmi. Slovo je bila prisrčno, s toplo zahvalo navzočih in željo, da bi jih še kdaj obiskali.

Po programu nas je pozorna gostiteljica povabila še na zakusko in prijeten razgovor, ki pa se je »vrtel« največ okrog »stanovanec bloka«, pa tudi o optimizmu in vedrosti starejših. Tako nam je 93-letna ženica dejala: »Najraje in največ sem kar v svoji sobi, v sosednjih so le same stare!« — v resnici pa so 14 let mlajše od nje! Nadaljevala je: »Dobro nam je, vsi so zelo prijazni in dobri z nami. Kar je res, je res in hvala jim!«

V imenu nastopajočih se je zahvalil organizator gostovanja in vodja folklorne skupine Gabrijel Peternej. Na Javornik smo se vrnili z nepozabnimi spomini na prebivalce doma dr. Anton Kržišnik.

J.

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ GORENJSKE

Vsakoletna razstava fotografij gorenjskih fotoamaterjev je bila letos poverjena foto klubu Gorenja vas. Razstava je bila posvečena dnevu republike.

Na razstavo je bilo poslanih 168 fotografij 48 avtorjev iz osmih foto klubov Gorenjske. Žirija je za razstavo odbrala 70 fotografij 30 avtorjev. Najboljši med njimi so bili nagajeni.

Na razstavi je sodelovalo tudi pet avtorjev foto kluba Andrej Prešern Jesenice z 18 fotografijami. Za svoja dela sta bila nagajena: Franci Črv s srebrno plaketo za kolekcijo fotografij motivov iz Železarne in Franc Kolman z bronasto plaketo za kolekcijo fotografij na temo šport — rokborba prosti slog.

Na otvoritveni svečanosti je bilo podeljeno tudi visoko priznanje tovariša Tita foto klubu Gorenja vas za uspešno delo. Iz kabineta predsednika republike je prispela

fotografija tovariša Tita z lastnoročnim podpisom, katero je izročil predstavniku kluba Zdravko Krčina, sekretar medobčinskega sveta ZKS Gorenjske.

Za uspešno izvedbo 23. fotografske razstave Gorenjske gre vsa pohvala mentorju in organizatorju Vlastju Simončiču, mojstru fotografije — EFIAP.

Po otvoritvi je bilo kratko delovno srečanje v klubskih prostorih foto kluba Gorenja vas, kjer je mojster Vlastja seznanil vse navzoče s težavami in uspehi pri vzgoji mladih fotoamaterjev.

V kratkem bo mojster Simončič izvedel seminar za mentorje na šolah in jih seznanil s svojim načinom poučevanja mladih o skrivnostih fotografije — seznanil jih bo z jugoslovanskim modelom, katerega je že z uspehom demonstriral na raznih seminarjih v Jugoslaviji in tudi tujini.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

Danes obratujejo geotermične elektrarne v naslednjih državah: v Italiji, z močjo 400 MW, ZDA 700 MW, Novi Zelandiji 200 MW, Mehiki 100 MW in na Filipinih 50 MW. O obratovanju manjših elektrarn poročajo z Japonske in Islanda.

Neposredna uporaba geotermije, torej brez vmesnega prenašanja toplote, je bila doslej omejena na kuhanje hrane na nekaterih atlantskih in pacifiških otokih. In to v glavnem kot turistična posebnost v povezavi z vulkanskimi pojavi. Vse ostale možnosti s tega področja so ostale v glavnem teoretične narave.

NADALJNJE MOŽNOSTI ZA IZKORIŠČANJE GEOTERMIE

Geotermično energijo je mogoče ekonomsko izkoriščati v obliki toplih ali vročih vrelcev vode ali pa jo z vrtnanjem spustiti na površino. Pri omenjenih zahtevah s temperaturo do 50 stopinj C, običajno nad 90 stopinj C, jo je mogoče uporabljati za ogrevanje. V ekstremnih primerih pride v poštev kot vodna para za proizvodnjo električne energije.

Pri tem lahko nastopajo tudi določeni problemi. V zvezi s potrebno količino lahko nastopijo omejitve, tako pri naravnih vrelcih, kakor tudi pri vrtninah, ki jih ni mogoče poljubno večati. Na količino vplivajo predvsem geološki pogoji. Teh ni mogoče spreminjati s povečanjem števila vrtnalnih sond. Tudi na trajanje črpanja vrelca ali vrtnine vplivajo geološki pogoji. Pri tem imajo določen vpliv tudi vzroki nastanka toplote. Možnosti sta dve.

Prva je, da stalno dotekajoča voda sprosti ogrevano. Pri tem je jasno, da morata biti količina in hitrost v skladu s količino in časom, potrebnim za ogrevanje. Zato je odločilno, če je potrebna toplota vedno znova proizvedena — zadostni hitrost

v zadostni količini — ali pa gre pri tem za akumulirano toploto, ki se pri tem izkorišča.

Pri drugi možnosti gre za omejeno količino ogrete vode, ki jo izkoriščamo podobno kot nahajališča nafte brez novega dotoka. V tem slučaju sta odločilna razpoložljiva količina in temperatura in še tisti material, ki nadomešča porabljeno toplo vodo in kakšen je njegov vpliv na zniževanje temperature.

Tehnični problemi nastajajo zaradi agresivnosti vroče vode, kar zahteva pri instalaciji uporabo odgovarjajoče odporne materialov. Z zvišanjem temperature se poveča tudi sposobnost za topljenje materialov. S tem nastanejo problemi, povezani z agresivnostjo, izločanjem delcev in čistostjo okolja pri odvajanju odpadne vode. Na drugi strani je eventualno mogoče dobiti uporabne odpadne proizvode. Nadaljnji problem predstavlja transport vroče vode, kajti ekonomičnost ne dovoljuje daljših transportnih poti. Njena uporaba je zato omejena na sorazmerno majhno področje v bližini izvira.

Pri uporabi vodne pare morajo biti tehnične naprave prilagojene situaciji z ozirom na suho ali mokro paro. Upoštevati je treba tudi eventualne možnosti za spremembe pogojev med obratovanjem.

Da bi tudi v slučaju, če je temperatura prenizka za nastanek naravne vodne pare, omogočili proizvodnjo električne energije, izvajajo poskuse, katerih namen je uporabiti v izmenjavah toplote tekočine, ki izparevajo že pri nižjih temperaturah. Do zdaj obratuje manjša elektrarna v vzhodni Sibiriji, ki uporablja plin freon. V Kaliforniji gradijo večjo z močjo 50 MW, ki bo uporabljala plin isobutan. Pritisk vode je včasih tehnični problem, včasih pa tudi dodatna možnost koristne uporabe. V manjšem obsegu je mogoče vodo pod pritiskom uporabljati za neposredno proizvodnjo električne energije. Pred desetletji so to zelo uspešno uporabljali francoski tehniki daleč od morja v ledenih gorah, kjer so postavili predelavni po-

sameznih poljedelskih centrov s samostojno oskrbo. V zadnjih letih o tem ni več slišati nobenih novih poročil.

Ekonomičnost priprave in izkoriščanja geotermalne energije z vrtnanjem je danes pri globini 1000 m. Le pod zelo ugodnimi pogoji je to mogoče doseči tudi pri vrtnanju do 2000 m. Vendar je treba pri tem upoštevati določene meje, ki jih postavljajo stroški vrtnanja in vzdrževanja vrtnin.

Splošen problem predstavlja dejstvo, da ni povsod tam, kjer je veliko zemeljske toplote, na razpolago tudi naravna voda. Možna je rešitev z nosilec toplote, največkrat je to voda, ki sprosti suho zemeljsko toploto na površino. Težava je lahko tudi v tem, da tam, kjer je na razpolago toplota, ni uporabne propustnosti za tekočino. Zato je treba urediti tudi umetno propustnost.

Tudi količina vode, ki je potrebna pri izkoriščanju vsake vrtnice, je večkrat problematična. Vzporedno je potreben tudi precejšen pritisk, ki mora biti na razpolago ob vrtninah. Brez dvoma so takšni ukrepi potrebni samo za prav posebne pogoje, predvsem v bližini aktivnih vulkanov. Takšna situacija pa povzroča poleg posebnih tehničnih pogojev predvsem še varnostne probleme za samo napravo. Kajti vulkani reagirajo na tehnične ukrepe pogosto po svoje, kot se je to zgodilo z neko napravo za izkoriščanje toplotne energije na nekem novozelandskem vulkanu, ki je zletela v zrak.

Na osnovi teh dejstev lahko ugotovimo, da je geotermično energijo mogoče izkoriščati. Kajti za to potrebna tehnologija ni še samo razvita, temveč je tudi že preizkušena. Istočasno pa je tudi res, da je njen doprinos k splošni preskrbi z energijo omejen in predvsem lokalno določen.

PODELJENE LETOŠNJE GREGORČIČEVE PLAKETE

Na zadnji svečani seji skupščine temeljne telesne kulture skupnosti občine Jesenice so bile podeljene letošnje Gregorčičeve plakete. To najvišje priznanje v naši občini za delo na področju telesne kulture se podeljuje vsako leto zaslužnim dolgoletnim športnim delavcem, športnikom in kolektivom. Priznanje nosi ime po narodnem heroju, že v prejšnjem revolucionarnem, španskem borcu in prvemu komandantu Cankarjevega bataljona Jožetu Gregorčiču-Gorenju.

Letošnja priznanja so bila podeljena v počastitev praznovanja dneva republike. Obrazložitev za podelitev priznanja je prebral predsednik žirije Metod Balderman, priznanja pa je podelil predsednik skupščine TTKS Božo Ahac. Najvišje priznanje za delo na področju telesne kulture so v letošnjem letu prejeli:

JANEZ JENKO, roj. 22. 1. 1939 v Zirovnici, je bil že v rani mladosti aktiven športnik, pozneje pa organizator množičnih akcij in športnih tekmovanj. Obenem je deloval tudi kot družbenopolitični delavec.

Svojo športno udejstvovanje je začel v društvu TVD Partizan Zirovnica kot orodni telovadec in odbojkar. S svojo ekipo je osvojil celo slovensko prvenstvo. Vključen je bil tudi v atletski klub na Jesenicah. Uspešen je bil v ekipi, ki je sodelovala v pohodu »ob žici okupirane Ljubljane« in dvakrat zmagala. Bil je tudi aktiven smučar – tekač.

Od ustanovitve občinske zveze je vodil tekaško sekcijo in pomagal vzgojiti nov rod tekačev – smučarjev. Pri hokejskem klubu Jesenice je bil tehnični vodja prvega moštva in član izvršnega odbora kluba. Deloval je v okviru tehnične komisije pri športnem društvu Jesenice, v komisiji za rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu, v komisiji za rekreacijo pri Zvezi telesnokulturnih organizacij občine Jesenice. V preteklem mandatskem obdobju je bil tudi član izvršnega odbora skupščine telesnokulturne skupnosti.

Od leta 1966 je bil zaposlen v železarni Jesenice kot organizator rekreacije. Na njegovo pobudo se je organiziral odbor za življenjske pogoje in rekreacijo ter komisija za športno rekreacijo pri koordinacijskem odboru sindikata SOZD Slovenske železarne. V okviru rekreativne dejavnosti je organiziral številna srečanja železarjev z JLA, delavci milice in drugimi.

MATO KRZNARIČ je rojen 25. 2. 1929 v Mojstrani. Njegovi športni dosežki v smučarskem športu v preteklosti in sedanje delo smučarskega sodnika ter športnega delavca utemeljuje visoko priznanje, ki ga je prejel.

Njegova uspešna pot se je začela v letu 1946. Vidne rezultate je pokazal kot smučar-skakalec. Uspešen je bil že kot mladinec na republiških in državnih prvenstvih. Uspehe je nadaljeval tudi v članskih vrstah, kjer je bil večkrat drugi in tretji na republiških in državnih prvenstvih. V letih od 1949 do 1961 je bil stalni član državne reprezentance v smučarskih skokih. Jugoslavijo je zastopal tudi na velikih skakalnicah, na planiški prireditvi je enkrat zasedel celo drugo mesto.

Po končanem aktivnem tekmovalništvu je svoje delo usmeril na trenersko področje, sodeloval pa je tudi na športnih prireditvah kot sodnik in delavec v planinski organizaciji.

Kot zvezni smučarski sodnik je sodeloval na vseh velikih prireditvah v Planici in Kranjski gori, sodeluje pa tudi na vseh prireditvah v okviru smučarskega društva Mojstrana in drugih pomembnih občinskih smučarskih tekmovanjih.

V planinskem društvu Mojstrana je član upravnega odbora. Deluje na področju kadrov in gospodarjenja v društvu.

FRANC TALER, roj. 8. 11. 1920 v Sorici, je največ prispeval k samoupravni preobrazbi telesne kulture v občini in vključevanju delovnega človeka in občana k oblikovanju in uresničevanju samoupravno dogovorjenih načrtov v telesni kulturi. Njegova dejavnost je tesno vezana tudi na hokejski šport na Jesenicah.

Začetek njegovega športnega udejstvovanja sega v mladost, v predvojno obdobje, ko se je aktivno ukvarjal s smučanjem in planinstvom. Planinstvu je ostal zvest tudi pozneje in bil celo v odboru Planinske zveze Jugoslavije.

Z jeseniškim hokejskim športom je bil povezan že v času svojega službovanja v Beogradu. Spremljal je vsa gostovanja jeseniških hokejistov v Beogradu in jim v takratnih neurejenih razmerah vsestransko pomagal. Po prihodu na Jesenice je v letu 1964 prevzel mesto predsednika HK Jesenice in ga vodil do leta 1972. V tem času so začeli graditi športno dvorano in izvedli svetovno prvenstvo C skupine. Odbor HK je pod njegovim vodstvom nosil ob obeh akcijah največje breme. Bil je pobudnik ustanovitve hokejske šole, brez katere danes razvoj hokeja ni več mogoč.

Ob ustanovitvi temeljne telesnokulturne skupnosti v letu 1973 je postal njen prvi predsednik. Delo na začetku samoupravne ureditve na tem področju je bilo vse prej

kot lahko, kajti telesna kultura je dobila nove osnove in razsežnosti v celotnem družbenem razvoju. V letu 1978 je bil izvoljen za predsednika zbora izvajalcev skupščine TTKS. Več let je bil član Hokejske zveze Jugoslavije in Hokejske zveze Slovenije in odbora za objekte pri telesnokulturni skupnosti Slovenije.

Za svoje vsestransko in požrtovalno delo je že prejel priznanje Hokejske zveze Slovenije in Zveze telesnokulturnih organizacij Slovenije.

STRELSKA DRUŽINA TRIGLAV JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Strelska družina Triglav letos praznuje 30-letnico svojega delovanja. V tem času beleži veliko uspehov, pomembno pa je predvsem to, da je v letošnjem letu ustvarila zopet pogoje za uspešno delovanje.

V tem obdobju so iz družine izšli številni dobri strelci in uspešni tekmovalci. Z uspehom so nastopali na slovenskih in državnih prvenstvih. Janez Otrin in Vera Svetlin roj. Otrin sta uspešno ponesla ime strelske družine tudi na evropska in svetovna prizorišča.

Gradnja valjarne Bela je družino osiromašila za strelšče in skrčila delovanje. V letu 1974 je družina dobila svoj prostor v delavskem domu na Javorniku. Neuporabljen prostor je bil v letošnjem letu preure-

jen za avtomatsko zračno strelšče. Člani so s pretežno prostovoljnim delom uredili prostor, ki je na voljo tudi ostalim ljubiteljem streljanja in ga tudi v veliki meri izkopičajo. Ne nazadnje so pripomogli tudi h krepitvi obrambne sposobnosti občanov. Ureditev novega strelšča, dosednji uspehi in ponovna angažiranost vse večjega števila članov in mladine je dovolj utemeljen razlog za podelitev Gregorčičeve plakete.

LOKALNA RADIJSKA POSTAJA »TRIGLAV« JESENICE

Žirija se je za podelitev Gregorčičeve plakete lokalni radijski postaji Triglav Jesenice odločila predvsem zato, ker bo v januarju slavila 15-letnico delovanja in je v tem času vsestransko pomagala telesnokulturnemu gibanju s svojimi poročili in komentarji. Lokalna postaja vse od svoje ustanovitve naprej telesni kulturi namenja precej pozornosti in časa. Redno obvešča in posebno v posebnih oddajah nedvomno mnogo prispeva k popularizaciji in razvoju telesne kulture. Pomembno je, da je s svojimi komentarji objektivno prikazala uspehe in neuspehe in tudi probleme v telesni kulturi. S tem je veliko prispevala k bolj objektivnemu prikazovanju in vrednotenju športa v naši občini. Posebno pa so bili seveda vedno poudarjeni uspehi, ki so jih dosegli naši športniki.

Ugotovitev, da deluje lokalna radijska postaja vseh petnajst let pozitivno in angažirano, obvešča delovnega človeka Jesenic, ki mu je šport sestavni del življenja, opravičuje podelitev plakete narodnega heroja Joža Gregorčiča kot najvišjega občinskega priznanja s področja telesne kulture.

S podeljevanje letošnjih Gregorčičevih plaket – na sliki Mato Krznarič prejema to visoko priznanje od predsednika skupščine TTKS Jesenice Boža Ahaca (Foto J. Rabič)

Šah

KLJUB NEUSPEHU ZADOVOLJNI

Od četrtka do sobote (od 29. 11. do 1. 12.) so najmočnejše slovenske šahovske ekipe nadaljevale tekmovalno v letošnji republiški ligi. Po tem, ko so bila prva štiri kola v začetku novembra na Pohorju, je bilo zadnjih pet kol v dvorani hotela Jama v Postojni. Jeseniški ekipe so praznični dnevi še posebno zagodili, saj so morali v Postojno s skoraj mladinsko ekipo, ker se je večina najboljših igralcev zaradi različnih vzrokov odpovedala nastopu za prvo ekipo.

V Postojno so odpotovali Vojko Mencinger, Alojz Zeleznik, Anton Krničar, Janko Majtan, Tone Konobelj, Franci Rodman, Nada in Vika Marušič (pionirka) in mladina Primož Kosmač in Robert Soklič. Ostala slovenske ekipe so tokrat pripotovala še v močnejših postavah, tako da je bilo v nekaterih ekipah celo šest mojskiških kandidatov (v jeseniški je dva). Kljub temu, da so bili Jeseničani po štirih mariborskih kolu na odličnem petem mestu, pa je bilo že po petem kolu proti mariborskemu Kovinarju jasno, da bodo letos le težko obdržali ligaški status. Kovinar je slavil s 7,5:2,5; zmagi sta dosegla Zeleznik in mladinec Soklič, medtem ko je Nada Marušič uspela remizirati. Zelezniku in Sokliču sta bili to že peti zaporedni točki v tem tekmovalju. Kljub porazu pa so Jeseničani po petem kolu ostali na petem mestu, vendar le še nekaj točk pred zadnjimi. Kovinar se je z zmago že povzpela na drugo mesto in najavil boj za prvo mesto.

V 6. kolu je uspelo Jeseničanom proti Postojni iztržiti neodločen rezultat (5:5). Čeprav je bila Postojna najslabša ekipa v ligi, so Jeseničani dosegli le dve zmagi (Kosmač in Nada Marušič), Mencinger, Zeleznik, Majtan, Konobelj, Rodman in Soklič pa so

remizirali. Po 6. kolu so Jeseničani še vedno obdržali 5. mesto vendar pa le še točko pred ostalimi. Že po prvem dnevu je bilo jasno, da bodo zadnja tri kola odločilna predvsem za Poniške, Kranjsko, Postojno, Radensko in Jesenice, medtem ko sta v boju za prvo mesto ostala samo še dva, Celje in mariborski Kovinar.

V 7. kolu so Jeseničani naleteli na razpoložene Celjane, visoko izgubili z 1:9 in zdrsnili na zadnje mesto. Remizirala sta le Zeleznik in mladinec Soklič, ostali pa so proti izenačeni ekipi Celja kmalu položili orožje. Pred zadnjima dvema koloma je bila v vodstvu ekipa Celja pred Kovinarjem, zadnje mesto pa so si z enakim številom točk delile ekipe Radenske, Postojne in Jesenice. Kljub nezavidljivemu položaju je Jeseničane potolažil glavni sodnik Vojko Petrovič, ko je dejal, da iz letošnjega tekmovalja izpade samo zadnje ekipo in ne dve, zaradi povečanja druge zvezne lige.

V 8. kolu je močna ekipa Izbire iz Ptuj premagala Jesenice 7:3. Poraz pa ni bil tako usoden, saj je istočasno ekipa Postojne doživela katastrofo proti Kovinarju. Pred zadnjim kolom so si Jeseničani že zagotovili dve točki prednosti pred Postojno in gotovo je bilo, da kljub neuspehu ne bodo izpadli.

V zadnjem 9. kolu so Jesenice zopet doživle poraz 3,5:6,5. Rezultat je zadostoval za deveto mesto, medtem ko se je Postojna selila v nižji rang tekmovalja.

Zanimiv pa je bil tudi boj za prvaka, saj sta se prav v zadnjem kolu pomerila Celje in Kovinar, v katerem so za točko slavili Mariborčani in osvojili letošnji naslov republiškega prvaka ter se uvrstili v drugo zvezno ligo.

OBVESTILO ZTKO JESENICE

Zveza smučarskih organizacij Jesenice obvešča vse vadiatelje, učitelje in trenerje smučanja, da bo sestanek o delu in obveznostih v novi smučarski sezoni v petek, 14. decembra ob 18. uri v sejni sobi športnega društva Jesenice.

Na sestanek so vabljeni vsi vadiatelji, učitelji in trenerji smučanja.

ZTKO JESENICE

PRAZNOVANJE TEDNA UPOKOJENCEV V JESENIŠKI OBČINI

Letošnji teden upokojencev, s katerim so počastili tudi praznik republike, je bil v jeseniški občini od 19. do 23. novembra. Zaradi pomanjkanja denarja je bil skromnejši kot lanski in omejen izključno na športna tekmovanja upokojencev. Sodelovala so društva upokojencev: Kranjska gora, Mojstrana, Jesenice, Javornik-Koroška Bela in Zirovnica.

Tekmovalje v šahu je 19. novembra v svojem domu organiziralo Društvo upokojencev Jesenice. Na prva mesta so se uvrstili: 1. DU Jesenice, 2. DU Javornik-Koroška Bela, 3. DU Jesenice II.

Strelsko tekmovalje je bilo 21. novembra v kulturnem domu Julke in Albina Pibernik na Javor-

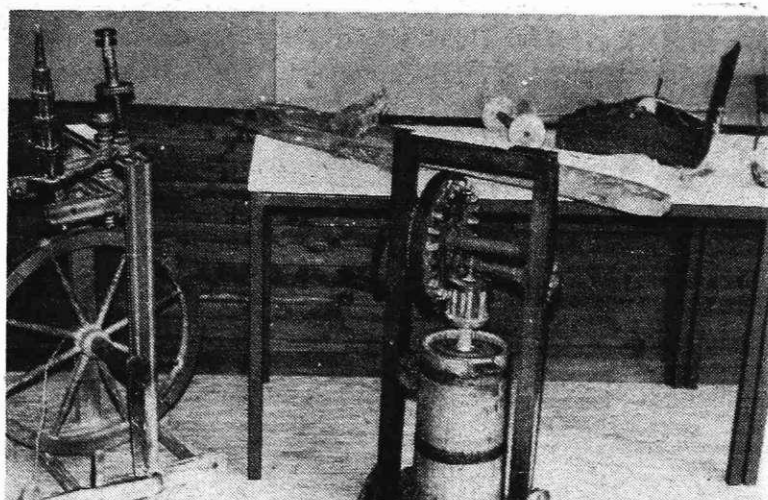
niku. Organiziralo ga je DU Javornik-Koroška Bela, pripravila in odlično izvedla pa strelska družina Triglav.

Društva so se uvrstila: 1. DU Kranjska gora, 2. DU Javornik-Koroška Bela, 3. DU Zirovnica.

Tekmovalje v kegljanju je bilo 23. novembra v Kranjski gori. Organiziralo ga je domače društvo. Vrstni red:

1. DU Kranjska gora, 2. DU Jesenice, 3. DU Zirovnica.

Po mnenju nekaterih članov – tekmovalcev je pri sojenju malo »skripalo«. Upajo, da bo ob prihodnjem tekmovalju boljše! Tekmovalci – upokojenci so izrazili željo, da bi bilo takšnih tekmovalj čim več. Obenem se zahvaljujejo tudi občinskemu svetu zveze sindikatov Jesenice za denarno pomoč.

Z razstave etnografskih predmetov iz naselij pod Golico, ki so jo pripravili učenci COS Tone Čufar (Foto: B. Blenkuš)

25 LET KOŠARKE NA JESENICAH

Letos poteka 25 let kar se je pričela na Jesenicah organizirano igrati košarka v košarkarskem klubu. Mladi so se v gimnaziji pričeli s to panogo ukvarjati pod vodstvom prvega trenerja Francija Benedičiča, ki je najprej treniral fante, kasneje pa dosegel lepe uspehe z dekleti. Prvo zatočišče jim je nudil v gimnazijskih prostorih prof. Tone Šmitek. Prvi predsednik kluba je bil Uroš Župančič, ki so mu sledili: Tuma, Budja, Brun, Božič, Balon, Rotar in Jeršin. Med trenerji članov pa je najdaljšo kariero napravil Alojz Katnik.

Klub je v vseh 25 letih klub vzponom in padcem predstavljal enega najuspešnejših košarkarskih centrov. Članice so bile štirikrat zapored prvakine SRS, zanesljivo bi bile sedaj spet, če se ne bi najboljši igralke selile iz kluba v tako imenovane selekcije. Najuspešnejša igralka v zgodovini kluba je bila državna reprezentantka Mira Vudrič-Potočnik. V mladinski državni reprezentanci je trenutno Zora Malacko, ki sicer nastopa za selekcijo Iskra-Olimpija, v širšem izboru kadetske državne reprezentance pa je bila preteklo leto Tanja Vavpotič. V republiških reprezentancah pa so še Vrdoljakova (trenutno igra za selekcijo Iskra-Olimpija), Strežisarjeva in Ulčarjeva. Sedanja ekipa se je uspela klub zelo nizki povprečni starosti (15,1 let) uvrstiti v prvo slovensko super ligo. Med boljšimi igralkami v klubu v preteklih generacijah lahko naštejemo še Cilko Benedičič, Marjano Katnik, Vlasto Fele, Jolando Bertonec itd.

RUDAR (Trbovlje) : DOMŽALE 72:92 (35:47)

Tudi odlični Trbovljčani niso uspeli zaustaviti odlične igre Domžalčanov.

JESENICE : RUDAR 62:69 (29:29)

Tudi proti Rudarju iz Trbovelj so se Jeseničani dobro držali v prvem polčasu, nato pa popustili. Jeseničanom se pozna, da letos ne nastopajo v slovenski ligi, ki je trenutno v polnem teku in v kateri igra tudi tekme. V moštvo Jesenic je nastopil Božič, ki se je šele pred mesecem dni vrnil iz JLA in še nima moči za celo tekmo, razen tega je odšel pred turnirjem v JLA najboljši lanki strellec iz srednje razdalje Matučec. Smolej je sicer vsako tekmo dobro pričel, vendar se mu pozna, da zadnje čase ni preveč trdo treniral, ker gre tudi on v kratkem v JLA.

Za Jesenice so igrali: Azman 12, Subotič 2, Božič 9, Bergine 4, Grzetič 2, Smolej 15, Vauhnik 10, Lešnjak 2, Rizvanović 4, Jelovčan, Domevšek, Kržič in Vezosi. Lestvica: 1. Domžale, 2. Rudar, 3. Jesenice

ČLANICE

JESENICE : ALPINA (Žiri) 61:84 (20:30)

Jeseničanke so brez Bertončeve, Cudrove in Kastelicev igrale dobro, vendar proti glavnemu favoritu slovenske lige (Alpina) v jesenskem tekmovalju v 1. SKL – zahod ni izgubila nobene tekme ne doma ne na tujem) niso mogle doseči več.

Za Jesenice so igral: Slamnik, Ulčar, B. Kantarevič, Stražisar, Vavpotič, Azman, Pavkovič, Lah in Komelj.

ALPINA : LITJIA 74:52 (38:25)

LITJIA : JESENICE 49:51 (20:21)

Jeseničanke so zaradi podcenjevanja nasprotnic in ker so bile bolj razpoložene za zbadanje, kot za igro, z zelo tesno razliko premagale litijske Litije. Ta rezultat naj bi Jeseničankam v pouk, kako se ne sme ravnati.

Za Jesenice so igral: Slamnik 3, Stražisar 16, Azman 20, Pavkovič 1, Vavpotič 11, Ulčar, Mlačnik, Komelj, B. Kantarevič. Končni vrstni red: 1. Alpina Žiri, 2. Jesenice, 3. Litija

V soboto, 8. decembra, se bosta pomerili v prvem kolu slovenske super ženske lige ŽKK Maribor in domača ekipa. Tekma bo v dvorani železarskega izobraževalnega centra s pričetkom ob 19.30.

ŠSD OŠ PREŽIHOV VORANC : ŠSD OŠ 16. DECEMBER MOJSTRANA 33:14 (16:4)

V prijateljski košarkarski tekmi so se v počastitev dneva republike v torek, 27. novembra, pomerili ekipi deklet iz osnovnih sol 16. decembra Mojstrana in Prežihov Voranc Jesenice. Tekma naj bi obenem pokazala pripravljenost solskih reprezentanc pred začetkom občinskega prvenstva. Pokazalo se je, da je ekipa ŠSD OŠ Prežihov Voranc homogenejša, z veliko širšim zaledjem, saj bi lahko sestavili še vrsto iz učenek 5. in 6. razredov. Pozna se tudi, da letos prvič lahko na jeseniški soli trenirajo dvakrat tedensko in so dekleta tudi fizično veliko bolj pripravljeni.

Tekma sama je bila na trenutke zelo kvalitna, vendar sta oba trenerja dala prioriteto vsem igralkam, tako da je rezultat realen.

Ekipi sta nastopali v postavah: ŠSD OŠ Prežihov Voranc: Kelih 2, Kondič, Despotović, Bošenović 10, Muharemovič, Merkez 3, Kantarevič 2, Ključević, Ališič 12, Kliner, Kovantar, Komelj 4, Katnik. ŠSD OŠ 16. DECEMBER MOJSTRANA: Krznarič 4, Lah 7, Gliha 3, Zima, Sproger, Vendramin, Lakota, Mrak, Italo.

Br

Ekipa šahovskega društva Jesenice v Postojni. Od leve Kosmač, Soklič, Rodman, Mencinger, Zeleznik, Krničar, Nada Marušič, Konobelj in sodnik turnirja, čepita Majtan in Vika Marušič (Foto T. Konobelj)

STANE DOLANC SPREJEL PREDSTAVNIKE JESENIŠKEGA HOKEJA

V ponedeljek, 3. decembra, je na željo predstavnikov jeseniškega hokeja član predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije Stane Dolanc v Ljubljani sprejel predstavnike obeh jeseniških zveznih ligašev: Ludvika Slamnika, Milana Magazina, Pavla Lotriča, igralca Ivana Ščapa in trenerja Borisa Svetlina, ki se jim je pridružil še predsednik Hokejske zveze Jugoslavije Borut Miklavčič. Sprejemu so prisostvovali še Zdravko Krvina, sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko, France Kobentar, sekretar občinskega komiteja ZKS Jesenice in Štefan Ščerbich, predsednik izvršnega sveta konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne.

Predstavniki obeh jeseniških zveznih ligašev so Staneta Dolanca seznanili s stanjem v jeseniškem hokeju in nekaterimi problemi v zvezi z neurejenim statusom igralcev v prvi zvezni ligi, ki je širši jugoslovanski problem in problemom hokejske zaščitne opreme, ki je doma ne izdelujemo, deviznih sredstev za uvoz pa hokejski kolektivi nimajo. Poudarjeno je bilo, da je nesprejemljivo, da na primer, člani prvega jeseniškega moštva, ki so v večini zaposleni v jeseniški železarni, ki jim je sicer doslej z razumevanjem omogočala z izrednim plačanim dopustom redno delovanje, prejema-jo zelo različne osebne dohodke, od 4.200 do 7.000 din ali v poprečju 4.800 din, ob mesečni hranarini po sporazumu od 960 do 1920 din, v času, ko koristijo izredno plačane dopuste za treninge dvakrat dnevno in številna tekovanja. V času treningov in tekem pa so vsi postavljeni pred enak napor in odgovornost.

Stanetu Dolancu so povedali, da je jeseniško prvo moštvo sedaj predstavlja mlad, zdrav in perspektiven kolektiv, kar dokazuje tudi to, da so zelo disciplinirani igralci, borbeni in željni hokejskega znanja. Pripadnost hokeju in klubu so izkazali tudi s tem, da so se ob pomanjkanju denarja za hokejsko opremo odkrili trimesečni hranarini in je vsak izmed njih 5.700,00 din odstopil za nabavo opreme.

Vse delo pa v zadnjem času zelo hromi njihov neurejen status, ki ga je potrebno legalizirati in zagotoviti, da bodo imeli sedem mesecev na leto možnost intenzivnega dela na ledu, da bi obdržali korak s kvalitativnim hokejem in sloves, ki si ga je jeseniški hokej že ustvaril. To pa pomeni tudi velik prispevek h kvalitativni rasti jugoslovanske hokejske reprezentance, katere polovico in več so sestavljali jeseniški hokejisti, ki tudi sicer igrajo široko po Sloveniji in tudi Jugoslaviji.

Da bi to na Jesenicah kar najbolje rešili, so razložili Stanetu Dolancu, si prizadeva jeseniška železarna, iz katere izhaja največ hokejistov, da bi to uredili z ustreznim samoupravnim sporazumom o financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbenopomembnih dejavnosti delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarne, oziroma s konkretnim združenjem 0,3 % od osebnega dohodka, s čimer bi solidarnostno pokrivali izredno plačano odsotnost v primerih, ki so v sporazumu navedeni.

Stane Dolanc je pozdravil iniciativo jeseniških železarjev, da začno reševati ta vprašanja na osnovi samoupravnega sporazumevanja. Menil je, da je to prvi korak k samoupravnemu razreševanju odnosov na tem področju. Jeseniški primer, je nadaljeval, tudi kaže, kako se v samoupravnem sportu lahko najdejo samoupravne rešitve v odnosu amaterizem - profesionalizem. Seveda pa bi jeseniški primer reševanja tega vprašanja moral pomeniti tudi spod-

budo Sloveniji in Jugoslaviji, da ta vprašanja okrog amaterskega, polamaterskega in profesionalnega športa začnemo reševati na osnovi samoupravnega dogovarjanja in sporazumevanja. Na tem področju je še preveč nečistih računov in to je pot, da se te stvari samoupravno začno urejati.

Dejal bi, da vsi želimo, da bi Jesenice tudi v bodoče ostale pomemben zimski športni center, kar pa seveda pomeni potrebo po dodatnih sredstvih. In zato je prav, je poudaril, da se delavci največjega jeseniškega kolektiva, kjer je tudi največ teh športnikov, z referendumom odločijo ali so za to ali niso. Seveda, je nadaljeval, pa se morajo pri tem angažirati vse družbenopolitične organizacije in samoupravni organi, da se delavcem pravilno razložijo pomen take akcije. Hkrati pa morajo zahtevati, da se s tako akcijo, oziroma s takim načinom urejanja teh stvari nadaljuje tudi v republiškem in zveznem merilu, kjer je potrebno

Triglavsko pogorje (IK)

Judo

USPEŠNE V PADOVI

V nedeljo, 2. decembra, je bilo v Padovi (Italija) šesto žensko tekmovalno v spomin LUCIE SERDOZ, vicešampionke Italije, reprezentantke, ki se je smrtno ponesrečila v italijanskih Alpah 1973. leta. Prvič se je tega tekmovalnega udeležila tuja ekipa, in sicer ženska reprezentanca Slovenije, za katero so nastopale: Dizdarevičeva (Jesenice), Parševa in Greifova (Slovenj Gradec), Sardinškova in Radosavljevičeva (Maribor) ter kot gostji Crnkovičeva in Brnjakova (Mladost Zagreb). Tekmovanje je bilo posamično, uvrstitve pa so točkovale. Nastopilo je 96 judoistk iz 25 klubov severne Italije in reprezentanca Slovenije. Vsak klub je lahko prijavil sedem tekmovalk.

REZULTATI: kategorija do 48 kg - 1. Zaro S., 8. DIZDAREVIČ; do 52 kg - 1. Ferraresse, 3. GREIF; do 56 kg - 1. Pasquini, 3. PARŠ; do 61 kg - 1. Cicala, 5. SARDINŠKA; do 66 kg - 1. Guidolin, 2. CRNKOVIC; do 72 kg - 1. Groseta S., 5. RADOŠAVLJEVIČ in nad 72 kg 1. BRNJAK.

Ekipni vrstni red pa je: 1. Castelfranco, 2. Treviso A.S.K., 3. SR SLOVENIJA, 4. Vicenza, 5. Treviso, 6. Budo kai Padova, 6. KYOTO JUDO KAI Padova itd.

Razlika med prvouvrščeno ekipo in reprezentanco Slovenije je le 2,5 točke. Vseh 25 ekip je dobilo pokale, prve štiri tekmovalke v vsaki kategoriji pa tudi medalje.

Judoiste Slovenije so bile gostje domačega kluba KYOTO JUDO KAI Padova, s katerimi imajo predvsem jeseniški judoisti že nekaj let prijateljske stike in ki je bil doslej tudi petkratni zmagovalec tega pominskega tekmovalja. Velika zahvala gre predvsem vodji kluba Mariu Amischcu, neutrudnemu organizatorju srečanj med italijanskimi in slovenskimi judoisti. Dogovorjeno je bilo, da bo ob dnevu žena, 8. marca prihodnje leto, gostovala na Jesenicah ali v Slovenj Gradcu ženska reprezentanca pokrajine Veneto in se pomerila z izbrano slovensko vrsto, obenem pa so bila dekleta povabljeni že na VII. memorial Lucie Serdoz 1980. leta.

Na koncu posamičnega tekmovalja sta se pomerili še ekipi Slovenije in reprezentanca severne Italije. Zmagale so domačinke 5:2 (40:20).

Rezultati: Zero S.: Dizdarevič 10:0; Ferraresse: Greif 7:0; Pasquini: Parš 10:0; Cicala: Sardinšek 0:10; Guidolin: Crnkovič 10:0; Groseta S.: Radosavljevič 0:10 in Groseta L.: Brnjak 3:0.

Za reprezentanco Slovenije je bilo tekmovalje v vseh pogledih uspešno. Kot ekipa so zasedle odlično tretje mesto v konkurenci 25 klubov, posamično pa eno prvo, eno drugo in dve tretji mesti. Edina škoda je, da v Sloveniji tekmovalj za dekleta skoraj ni, pa še tista, ki so, imajo slabo udeležbo in so manj kvalitetna. Reprezentanco je vodil Jeseničan Brane Dvorjak, sodil pa je Gabrovec (Slovenj Gradec).

TVD PARTIZAN JESENICE VABI V PRENOVLJENO TELOVADNICO

TVD Partizan Jesenice, društvo za telesno vzgojo in športno rekreacijo, obvešča vse svoje člane in vse tiste, ki bi se nam radi pridružili pri redni vadbi, da se le-ta prične v sredo, 6. decembra, po naslednjem urniku: ponedeljek, od 20. do 22. ure rekreacija članov torki in četrtek, od 17. do 18. ure cikibanke (predšolske) od 18. do 19. ure pionirke od 19. do 20. ure mladinke od 20. do 22. ure članice sredo in petek, od 17. do 19. ure cikibani (predšolski) od 18. do 19. ure pionirji od 19. do 20. ure mladinci Vadba bo potekala pod strokovnim vodstvom vaditeljev. TVD Partizan Jesenice vabi k čim večji udeležbi.

JESENIŠKI HOKEJISTI DELAVCEM TOZD IN DELOVNIM SKUPNOSTIM

Člani jeseniškega prvega hokejskega moštva, ki smo organizirani v aktivu ZSMS, se izredno zavedamo pomembnosti odločitve delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarne na torkovnem referendumu, da se regulirajo naši odnosi in seveda odnosi tudi drugih športnih in kulturnih delavcev in da se nam omogoči intenzivno in kvalitetno delo na treningih, kar je pogoj, da obdržimo sloves jeseniškega in jugoslovanskega hokeja tudi v bodoče in da dostojno predstavljamo jeseniške železarje doma in na tujem. Jeseniška železarna in jeseniški hokej sta za Jugoslavijo sinonim. Tega se dobro zavedamo in to hočemo z našim discipliniranim in trdim delom ter borbenostjo in športnim obnašanjem tudi dokazati. Čeprav je naše moštvo zelo pomlajeno, nas druži velika kolektivnost, tovarištvo in prijateljstvo ter volja in hotenje, da obdržimo in nadalje krepimo sloves jeseniškega hokeja in s tem tudi naše železarne in železarskih Jesenic.

S sprejetjem samoupravnega sporazuma o financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarne Jesenice bodo regulirani naši odnosi in imeli bomo vse možnosti, da našo železarno delavcem TOZD in delovnih skupnosti Železarne izrazimo z borbeno in športno igro na ledeni plošči.

Zahvaljujemo se vam za vašo dragoceno pomoč. Člani prvega moštva Jesenic in Kranjske gore, združeni v aktivu ZSMS

TUDI JESENIŠKI SMUČARJI USPEŠNI NA PREGLEDNIH TEKMAH NAJBOLJŠIH JUGOSLOVANOV

Ob koncu novembra so se v avstrijskem Schladmingu in Zauchensee zbrali najboljši jugoslovanski alpski smučarji in se med seboj pomerili v štirih tekih slalom in veleslalom. Na tekmovalju, ki je veljal kot pregled pripravljenosti alpskih smučarjev na novo tekmovalno sezono, je nastopilo 38 članov in mladincev, 16 članic in mladink, 21 pionirjev ter 15 pionirk, nastopili pa so prav vsi najboljši člani in članice A in B ekipe.

Na tekmovalju je najboljšo pripravljenost med člani pokazal Škofjeločan Boris Strel, ki je zmagal v štirih tekih veleslalom in v dveh tekih slalom. Naš najboljši smučar Bojan Križaj je uspel zmagati le v enem teku slalama, bil pa je v treh vožnjah veleslalom in v dveh vožnjah slalama drugi ter tesno za petimi vodilnemu Strelu.

Med članicami je bila najboljša članica Alpetoura Nuša Tome, ki je zmagala v treh tekih slalom in veleslalom, članice B ekipe pa so nekajkrat premagale najboljše iz A ekipe.

Pri pionirjih evropski pionirski prvak Rok Petrovič ni imel enakovrednega tekmeča, saj je zmagal prepričljivo v treh tekih slalama in štirih tekih veleslalom. Pri pionirkah pa sta največ pokazali članica Novinarja Mojca Bregant in Jesenčanka Verona Kliner, ki sta zmagali po trikrat.

Smučarji naše občinske selekcije so na tem tekmovalju dosegli lepe uspehe. Kljub temu, da so bili med mlajšimi udeleženci te težke preizkušnje, so se enakovredno borili z mnogo bolj izkušenimi tekmeči.

Med člani je mladinec Grega Benedik v slalomu osvojil dvakrat šesto, eno sedmo in deveto mesto, v veleslalomu pa je bil šesti in enajsti.

Med članicami je mlajša mladinka Barbara Benedičič v veleslalomu osvojila odlično drugo, peto, sedmo in osmo mesto, v slalomu pa je bila sedma, deveta, deseta in enajsta.

Med pionirji je Gaber Pogačnik presenetil z zmago v slalomu in s tretjim ter četrtnim mestom. Mlajši pionir Sašo Robič je bil drugi, tretji in šesti, mlajši pionir Robi Žan drugi in dvakrat peti, Matjaž Naglič pa je bil v slalomu drugi. Še boljši so bili naši pionirji v veleslalomu, kjer je bil Matjaž Naglič dvakrat drugi in dvakrat tretji, mlajši pionir Sašo Robič je bil dvakrat tretji, četrtni in peti, mlajši pionir Robi Žan četrtni in trikrat peti, Gaber Pogačnik pa je osvojil dve četrtni in dve sedmi mesti. Omeniti je potrebno, da so mlajši in starejši pionirji tekmovali skupno v isti konkurenci.

Med pionirkami je izreden uspeh dosegla Jesenčanka Verona Kliner, ki je trikrat zmagala v veleslalomu in bila enkrat druga, Barbara Kunc je osvojila tretje in trikrat sedmo mesto, v slalomu pa je bila druga, tretja in peta, Verona Kliner pa peta, šesta in deveta.

Tekmovanje je pokazalo, da imamo v Jugoslaviji izredno dobro zaledje mladih nadarjenih tekmovalcev, razlike med najboljšimi pa so vedno manjše. Jeseniški tekmovalci so za najboljše uvrščeni za ostalimi le minimalno, čeprav so bili med mlajšimi udeleženci tekmovalja. Že prihodnja tekmovalja, ki se prične sredi decembra, bod pokazala, kako so pripravljeni na sezono.

REZULTATI:

ČLANI - SLALOM: 1. TEK: 1. Strel 45,67, 2. Križaj 46,13, 9. Benedik 47,25, 27-28. Podrekar - Kavčič 51,67, 29. Oblak 51,70, 31. Lavtežar 52,48. 2. TEK: 1. Strel 45,75, 2. Križaj 46,10, 6. Benedik 47,08, 18. Podrekar 51,35, 19. Kavčič 52,01, 21. Lavtežar 52,48.

3. TEK: 1. Oberstar 47,07, 2. Zibler 47,10, 6. Benedik 47,82, 18. Kavčič 52,39, 19. Lavtežar 53,45. 4. TEK: 1. Križaj 47,06, 2. Kuralt 47,17, 7. Benedik 48,48, 15. Oblak 52,01, 18. Podrekar 53,13, 22. Kavčič 53,72.

ČLANI - VELESALOM:

1. TEK: 1. Strel 1:26,38, 2. Križaj 1:27,27, 26. Oblak 1:33,65, 27. Podrekar 1:34,14, 28. Kavčič 1:35,12. 2. TEK: 1. Strel 1:28,31, 2. Kuralt 1:28,77, 17. Oblak 1:30,09. 3. TEK: 1. Strel 1:30,80, 2. Križaj 1:30,96, 11. Benedik 1:34,01, 27. Podrekar 1:38,45, 32. Kavčič 1:20,31, 37. Oblak 1:33,90. 4. TEK: 1. Strel 1:11,86, 2. Križaj 1:11,71, 6. Benedik 1:13,75.

ČLANICE - VELESALOM:

1. TEK: 1. Tome 1:09,54, 2. Dornig 1:09,89, 8. Benedičič 1:10,77. 2. TEK: 1. Tome 1:11,60, 2. Leskovšek 1:12,22, 5. Benedičič 1:12,93. 3. TEK: 1. Ravnikar 1:01,64, 2. Benedičič 1:02,02, 3. Mavec 1:02,33. 4. TEK: 1. Tome 1:02,29, 2. Ravnikar 1:02,57, 7. Benedičič 1:03,54.

ČLANICE - SLALOM:

1. TEK: 1. Tome 46,98, 2. Leskovšek 47,47, 10. Benedičič 49,20. 2. TEK: 1. Tome 48,42, 2. Leskovšek 49,21, 9. Benedičič 50,38. 3. TEK: 1. Jerman 45,51, 2. Tome 45,56, 11. Benedičič 48,34. 4. TEK: 1. Tome 47,62, 2. Jerman 48,47, 7. Benedičič 50,00.

PIONIRJI - VELESALOM:

1. TEK: 1. Petrovič 1:08,11, 3. Naglič 1:11,20, 4. Žan 1:11,64, 5. Robič 1:11,79, 6. Pogačnik 1:12,11, 11. Pirc 1:15,44, 16. Ravnik 1:16,19. 2. TEK: 1. Petrovič 1:08,46, 3. Naglič 1:11,79, 4. Robič 1:11,97, 5. Žan 1:12,86, 7. Pogačnik 1:13,89, 10. Pirc 1:15,34, 13. Ravnik 1:16,27. 3. TEK: 1. Petrovič 59,08, 2. Naglič 1:01,38, 3. Robič 1:02,42, 5. Žan 1:02,91, 6. Pogačnik 1:04,17, 10. Ravnik 1:05,43, 13. Pirc 1:06,60. 4. TEK: 1. Petrovič 1:00,01, 2. Naglič 1:01,78, 3. Robič 1:03,51, 5. Žan 1:04,24, 7. Pogačnik 1:04,57, 11. Ravnik 1:07, 21, 13. Pirc 1:07,82.

PIONIRJI - SLALOM:

1. tek: 1. Petrovič 45,64, 2. Naglič 46,11, 3. Pogačnik 48,12, 5. Žan 49,16, 6. Robič 49,33, 10. Pirc 51,63, 11. Ravnik 52,13. 2. TEK: 1. Pogačnik 49,86, 2. Žan 50,62, 3. Robič 50,11, 8. Pirc 53,20, 9. Ravnik 53,49. 3. TEK: 1. Petrovič 45,85, 3. Žan 50,73, 10. Pirc 54,26. 4. TEK: 1. Petrovič 47,12, 2. Robič 50,42, 4. Pogačnik 51,02, 5. Žan 51,83, 11. Pirc 54,86.

PIONIRKE - VELESALOM:

1. TEK: 1. Bregant 1:16,05, 2. Kliner 1:16,49, 7. Kunc 1:18,55. 2. TEK: 1. Kliner 1:16,64, 2. Bregant 1:16,87, 7. Kunc 1:17,27. 3. TEK: 1. Kliner 1:06,24, 2. Česnik 1:07,06, 7. Kunc 1:07,87. 4. TEK: 1. Kliner 1:08,94, 2. Bregant 1:09,45, 3. Kunc 1:09,76.

PIONIRKE - SLALOM:

1. TEK: 1. Česnik 52,00, 3. Kunc 52,08, 5. Kliner 52,68. 2. TEK: 1. Bregant 54,44, 2. Kunc 54,70, 6. Kliner 55,92. 3. TEK: 1. Dežman 52,06. 4. TEK: 1. Bregant 54,28, 5. Kunc 56,06, 9. Kliner 57,07. bef

RAZPIS TEKMOVANJ V ŠAHU, ODOBJKI IN NAMIZNEM TENISU

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice razpisuje tekmovalja za prvenstvo Železarne v šahu, odbojki in namiznem tenisu. Tekmovalja so ekipna, izvajalci pa šahovski klub Železarnice, OK Jesenice in NTK Jesenice.

Ekipi, ki tekmuje v šahu, sestavljajo štirje tekmovalci, ki igrajo v skupinah po enokrožnem sistemu, čas igranja pa je 20 minut. Pravico nastopa imajo prvotekmovalci in registrirani tekmovalci prve ekipe šahovskega društva Jesenice.

Ekipa za odbojko šteje šest tekmovalcev, lahko pa nastopi z najmanj petimi tekmovalci, v ekipi pa so lahko tudi ženske. Tekmovalje bo organizirano po skupinah v telovadnici ŽIC.

V namiznem tenisu za ekipo nastopa pet igralcev, dvoboj pa je igra do pet dobljenih iger. Zmagovalci skupin igrajo v finalu. Tekmovalje bo potekalo v zgornjih prostorih TVD Partizan Jesenice.

Kot je iz razpisov razvidno, športnike iz Železarne v decembru čaka še lepo število zanimivih in privlačnih tekmovalj.

Zreb je ekipe posameznih obratov razdeliti takole:

PREDTEKMOVANJE V ŠAHU:

I. skupina 11. decembra ob 15:30: HV Jesenice, Energija, HV Bela, Jeklarna, Transport;

II. skupina 12. decembra ob 15:30: Žičarna, Strojne delavnice, SEO-TKR-NG, Valjarna debele pločevine, Jeklovlek;

III. skupina 13. decembra ob 15:30: KO-Fl, Kadroviski, Livarna, Plavž;

IV. skupina 14. decembra ob 15:30: Remontne delavnice, Valjarna blum-štekel, Vzdrževanje, Valjarna žice in profilov.

PREDTEKMOVANJE V ODOBJKI:

I. skupina 13. decembra ob 20. uri: SEO-TKR-NG, Valjarna blum-štekel, HV Jesenice, Jeklarna;

II. skupina 14. decembra ob 20. uri: Kadroviski, Strojne delavnice, Jeklovlek, Žičarna;

III. skupina 18. decembra ob 20. uri: HV Bela, Plavž, Valjarna debele pločevine, Transport, KO-Fl;

IV. skupina 19. decembra ob 18. uri: Remontne delavnice, Livarna, Vzdrževanje, Energija, Valjarna žice in prof.

V teh dneh odpade rekreacija, košarka in odbojka.

PREDTEKMOVANJE V NAMIZNEM TENISU:

I. skupina: Remontne delavnice, Plavž, KO-Fl, HV Bela;

II. skupina: SEO-TKR-NG, Transport, Valjarna žice in profilov, Jeklovlek, Vzdrževanje;

III. skupina: HV Jesenice, Livarna, Žičarna, Valjarna blum-štekel, Valjarna debele pločevine;

IV. skupina: Energija, Kadroviski, Strojne delavnice, Jeklarna;

V vseh treh panogah se v finale uvrsti le zmagovalec predtekmovalne skupine. bef

OBVESTILO LJUBITELJEM SMUČARSKA TEKA

Komisija za rekreacijo tudi v letošnji smučarski sezoni organizira nakup tekaških smuč po znižani ceni. Cena smuč je za člane našega kolektiva znižana za 300 din. Smuč lahko kupite v trgovini Slovenija-Sport, potrdilo o zaposlitvi v Železarni pa lahko dvignete na sindikatu Železarne. Ljubitelji smučarskega teka pohitite z nakupom in izrabite ugodno priložnost, saj je smučarski tečaj izredno zdrav in cenena rekreacija za delovnega človeka. bef